

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΙΡΑΙΩΣ
ΤΜΗΜΑ ΨΗΦΙΑΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ
Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών
«Ηλεκτρονική Μάθηση»
Ακαδημαϊκό έτος 2023-2024

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ
ΜΠΑΚΑΛΟΥ ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ (Α.Μ.:mhm2345)

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ ΜΕ ΘΕΜΑ ΤΑ ΑΝΘΡΩΠΙΝΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΓΙΑ
ΜΑΘΗΤΕΣ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

SKILLS WORKSHOP ON HUMAN RIGHTS FOR SECONDARY EDUCATION STUDENTS

Επιβλέπων Καθηγητής : κος ΠΕΤΑΛΗΣ ΣΥΜΕΩΝ

ΠΕΙΡΑΙΑΣ, ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2024

ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΔΗΛΩΣΗ ΑΥΘΕΝΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

ΒΕΒΑΙΩΣΗ ΕΚΠΟΝΗΣΗΣ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Αυτή η Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία υποβάλλεται ως μερική εκπλήρωση των απαιτήσεων του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών στην «Ηλεκτρονική Μάθηση» του Τμήματος Ψηφιακών Συστημάτων του Πανεπιστημίου Πειραιώς.

Δηλώνω υπεύθυνα ότι η συγκεκριμένη Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία έχει συγγραφεί από εμένα προσωπικά και δεν έχει υποβληθεί ούτε έχει αξιολογηθεί στο πλαίσιο κάποιου άλλου μεταπτυχιακού ή προπτυχιακού τίτλου σπουδών, στην Ελλάδα ή στο εξωτερικό.

Η εργασία αυτή έχοντας εκπονηθεί από εμένα, αντιπροσωπεύει τις προσωπικές μου απόψεις επί του θέματος. Οι πηγές στις οποίες ανέτρεξα για την εκπόνηση της συγκεκριμένης διπλωματικής αναφέρονται στο σύνολό τους, δίνοντας πλήρεις αναφορές στους συγγραφείς, συμπεριλαμβανομένων και των πηγών που ενδεχομένως χρησιμοποιήθηκαν από το Διαδίκτυο.

Παράβαση της ανωτέρω ακαδημαϊκής μου ευθύνης αποτελεί ουσιώδη λόγο για την ανάκληση του πτυχίου μου. Σε κάθε περίπτωση, αναληθούς ή ανακριβούς δηλώσεως, υπόκειμαι στις συνέπειες που προβλέπονται τις διατάξεις που προβλέπει η Ελληνική και Κοινοτική Νομοθεσία περί πνευματικής ιδιοκτησίας.

Ο/Η ΔΗΛΩΝ/ΟΥΣΑ

Όνοματεπώνυμο: ΜΠΑΚΑΛΟΥ ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ

Αριθμός Μητρώου: mhm2345

Υπογραφή:

Αν θέλεις να λέγεσαι άνθρωπος
δεν θα πάψεις ούτε στιγμή ν' αγωνίζεσαι
για την ειρήνη και για το δίκιο.
Θα βγεις στους δρόμους, θα φωνάξεις
τα χείλη σου θα ματώσουν απ' τις φωνές
Το πρόσωπό σου θα ματώσει απ' τις σφαίρες
μα δε θα κάνεις ούτε βήμα πίσω.
Κάθε κραυγή σου θα 'ναι μια πετριά
στα τζάμια των πολεμοκάπηλων.
Κάθε χειρονομία σου θα 'ναι
για να γκρεμίζει την αδικία.

Δεν πρέπει ούτε στιγμή να υποχωρήσεις,
ούτε στιγμή να ξεχαστείς.
Είναι σκληρές οι μέρες που ζούμε.
Μια στιγμή αν ξεχαστείς,
αύριο οι άνθρωποι θα χάνονται
στη δίνη του πολέμου,
έτσι και σταματήσεις
για μια στιγμή να ονειρευτείς
εκατομμύρια ανθρώπινα όνειρα
θα γίνουν στάχτη απ' τις φωτιές.

Τάσος Λειβαδίτης

Ευχαριστίες

Θα ήθελα να εκφράσω τις πιο θερμές ευχαριστίες σε όλους όσους συνέβαλαν για την επιτυχή ολοκλήρωση της διπλωματικής μου εργασίας. Ειδική μνεία αξίζει στον επιβλέποντα καθηγητή μου κο Ρετάλη Συμεών, του οποίου η καθοδήγηση και το ακατάπαυστο ενδιαφέρον ήταν καθοριστικά για την επιτυχή έκβαση της μελέτης. Επίσης, εκτιμώ ιδιαίτερα τη συμβολή των συναδέλφων και φίλων που με στήριξαν με τις πολύτιμες συμβουλές τους και την πολύτιμη βοήθειά τους. Τέλος, δεν μπορώ να παραλείψω την οικογένειά μου, η οποία με υποστήριξε ανελλιπώς καθ' όλη τη διάρκεια των σπουδών μου, παρέχοντάς μου αγάπη, κατανόηση και ενθάρρυνση.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΠΕΡΙΛΗΨΗ	6
ABSTRACT	7
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1.....	8
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	8
1.1 Η ΑΝΑΓΚΗ ΓΙΑ ΤΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΕΝΟΣ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΥ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ ΓΙΑ ΤΑ ΑΝΘΡΩΠΙΝΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΣΤΗ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ	10
1.2 ΚΥΡΙΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΣΚΟΠΟΣ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	13
1.3 Η ΔΟΜΗ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	13
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2.....	18
ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ	18
2.1 Η ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΩΝ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ.....	18
2.2 Η ΔΟΜΗ ΚΑΙ ΤΟ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΤΩΝ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΩΝ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ	23
2.3 ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΚΑΙ ΔΡΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΣΤΑ ΑΝΘΡΩΠΙΝΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ: ΔΡΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ.....	27
2.3.1. ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ ΔΙΑΧΡΟΝΙΚΟΤΗΤΑΣ (ACTION AID ΕΛΛΑΣ).....	28
2.3.2. ΤΑΞΙΔΕΥΟΝΤΑΣ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ, ΓΝΩΡΙΖΟΝΤΑΣ ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΜΟΥ (ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ)	29
2.3.3. ΕΙΣΑΙ ΔΙΚΑΙΟΣ (ΕΤΑΙΡΙΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΨΥΧΙΑΤΡΙΚΗΣ Π.ΣΑΚΕΛΛΑΡΟΠΟΥΛΟΣ).....	30
2.3.4. ΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΘΕΑΤΡΟ (ΤΜΗΜΑ ΘΕΑΤΡΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΕΚΠΑ).....	30
2.3.5. ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ – ΤΟ ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ (Α’ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΑΘΗΝΑΣ)	31
2.3.6. ΣΥΜΠΡΑΞΙΣ (ΕΥΔΕC)	31
2.3.7. ΚΟΝΤΡΑ ΣΤΟ ΡΕΥΜΑ (ACTION AID ΕΛΛΑΣ).....	32
2.3.8. ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΜΟΥ – ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΟΛΙΑΣ.....	32
2.3.9. ΤΟ ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ: ΕΝΑ ΣΧΟΛΕΙΟ ΓΙΑ ΟΛΑ ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ (ΑΝΩΤΑΤΗ ΣΧΟΛΗ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ [ΑΣΠΑΙΤΕ]).....	32
2.3.10. ΚΛΕΙΣΕ ΤΙΣ ΟΜΠΡΕΛΕΣ, ΒΡΕΧΕΙ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ (ΓΡΑΦΕΙΟ ΑΓΩΓΗΣ ΥΓΕΙΑΣ Π.Ε. ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ – ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ).....	33
2.3.11. ΛΕΜΕ ΤΗΝ ΑΛΗΘΕΙΑΣ ΣΤΗΝ ΕΞΟΥΣΙΑ. ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΓΙΑ ΤΑ ΑΝΘΡΩΠΙΝΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ (ΙΔΡΥΜΑ ΜΑΡΙΑΝΝΑ Β. ΒΑΡΔΙΝΟΓΙΑΝΝΗ).....	33

2.3.12. ΒΡΕΣ ΤΑ ΚΑΙ ΠΑΡ΄ΤΑ! ΚΑΝΕ ΔΙΚΑ ΣΟΥ ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ (ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ ΓΙΑ ΤΟ ΑΡΘΡΟ 12 [ΠΡΩΤΑ.12])	34
2.3.13. ΟΙ ΖΟΡΜΠΣ (ΕΘΝΙΚΗ ΑΡΧΗ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ)	34
2.3.14. ΕΓΩ ΚΙ ΕΣΥ ΜΑΖΙ: ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΣΤΑ ΑΝΘΡΩΠΙΝΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ (ΔΙΕΘΝΗΣ ΑΜΝΗΣΤΙΑ – ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΤΜΗΜΑ)	35
2.3.15. ΠΑΡΑΤΗΡΗΤΗΡΙΟ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΣΤΗ ΓΕΙΤΟΝΙΑ ΜΑΣ (OUT OF EDEN LEARN-INSPIRED)	35
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3	37
ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΚΑΙ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ	37
3.1 ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΜΑΙ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΩ – ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΣΥΝΑΙΣΘΗΣΗ ΚΑΙ ΕΥΘΥΝΗ	37
3.2. ΤΟ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ ΓΙΑ ΤΑ ΑΝΘΡΩΠΙΝΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΓΙΑ ΜΑΘΗΤΕΣ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ	37
3.3. ΤΑ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ: «Η ΤΕΧΝΗ ΤΗΣ ΕΝΣΥΝΑΙΣΘΗΣΗΣ. ΚΑΤΑΝΟΩΝΤΑΣ ΚΑΙ ΔΙΕΚΔΙΚΩΝΤΑΣ ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΜΑΣ»	38
3.3.1 ΦΑΣΗ I: ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ	41
3.3.2 ΦΑΣΗ II: ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ	43
3.3.3 ΦΑΣΗ III: ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ	44
3.4. ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ	73
3.4.1. ΦΥΛΛΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΜΑΘΗΤΗ	73
3.4.2. ΦΥΛΛΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ	83
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4	91
ΣΥΝΟΨΗ	91
4.1 ΚΡΙΤΙΚΗ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ	91
4.2 ΜΕΛΟΝΤΙΚΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΕΠΕΚΤΑΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ	93
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	97
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ	102

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η παρούσα εργασία επικεντρώνεται στον σχεδιασμό εργαστηρίων δεξιοτήτων για την ενσωμάτωση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στην σχολική εκπαίδευση. Στόχος είναι η δημιουργία ενός πλαισίου διδασκαλίας που να υποστηρίζει την κριτική σκέψη, την ενεργή πολιτική συμμετοχή και την κοινωνική ευαισθητοποίηση των μαθητών. Μέσα από την επισκόπηση των υπαρχόντων εργαστηρίων δραστηριοτήτων, η εργασία επιχειρεί να καταγράψει τις προκλήσεις και τις δυνατότητες που προκύπτουν κατά την ενσωμάτωση διαλογικών και διαδραστικών προσεγγίσεων στην εκπαίδευση.

Ο σχεδιασμός των εργαστηρίων προβλέπει τη χρήση σύγχρονων εκπαιδευτικών τεχνολογιών για την καλύτερη κατανόηση και εξάσκηση σε θέματα δικαιωμάτων. Τα εργαστήρια προάγουν την ενεργό συμμετοχή των μαθητών μέσω της ομαδικής συνεργασίας, της αναλυτικής σκέψης καθώς και της δημιουργικής επίλυσης καθημερινών ζητημάτων. Η εφαρμογή των εργαστηρίων δεξιοτήτων για τα ανθρώπινα δικαιώματα συνδυαστικά με το μάθημα της κοινωνικής και πολιτικής αγωγής της Γ΄ Γυμνασίου του προγράμματος σπουδών στοχεύει στο να καλλιεργήσει την απόκτηση βασικών δεξιοτήτων και αξιών που απαιτούνται για την υπεύθυνη και δημοκρατική συμπεριφορά σε επίπεδο τοπικής αυτοδιοίκησης.

Μέσα από τη βιβλιογραφική ανασκόπηση, αναλύθηκαν μελέτες που σχετίζονται με τις καλύτερες πρακτικές στην εκπαιδευτική διαχείριση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, τη χρήση των τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνίας για την ενίσχυση της διδασκαλίας. Μέσω των εργαστηρίων παρουσιάζονται μέθοδοι για την ενσωμάτωση πρακτικών που προωθούν την ενεργητική συμμετοχή και την κριτική ανάλυση από τους μαθητές, ενισχύοντας την ικανότητά τους να διαχειρίζονται και να αντιμετωπίζουν θέματα που αφορούν τα δικαιώματα τους και τις ελευθερίες τους. Σχεδιάστηκαν φύλλα εργασίας, τα οποία θα δώσουν τη δυνατότητα στους μαθητές να αξιολογήσουν τις δεξιότητες τους και την κατανόηση των θεματικών εννοιών που διδάχθηκαν στο εκπαιδευτικό πρόγραμμα. Επιπλέον, η εργασία αναλύει τη σημασία της κατάλληλης επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών για την αποτελεσματική διδασκαλία των προαναφερθέντων εργαστηρίων. Η παρούσα μελέτη εξετάζει τρόπους βελτίωσης των υφιστάμενων εκπαιδευτικών μεθόδων και πρακτικών,

υπογραμμίζοντας την ανάγκη για πιο σύγχρονες προσεγγίσεις που αξιοποιούν ψηφιακά εργαλεία και διεπιστημονικές μεθόδους.

ΛΕΞΕΙΣ - ΚΛΕΙΔΙΑ

Συμμετοχή, κριτική σκέψη, διαδραστικές δραστηριότητες, αυτοαξιολόγηση, τοπική αυτοδιοίκηση

ABSTRACT

This paper focuses on the design of skills workshops for the integration of human rights in school education. The aim is to create a teaching framework that supports students' critical thinking, active political participation and social awareness. Through a review of existing activity workshops, the paper attempts to document the challenges and opportunities that arise when integrating dialogical and interactive approaches in education.

The design of the workshops provides for the use of modern educational technologies to enhance understanding and practice of rights issues. The workshops encourage active participation of students through group work, critical analysis and creative problem solving. The implementation of the human rights skills workshops in combination with the third grade social and civic education lesson of the curriculum aims to foster the acquisition of basic skills and values required for responsible and democratic behaviour at the local government level.

Through the literature review, studies related to best practices in educational management of human rights, the use of information and communication technologies to enhance teaching were analyzed. Through the workshops, methods for incorporating practices that promote active participation are presented.

KEY WORDS

Participation, critical thinking, interactive activities, self-evaluation, local government

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Στην εποχή της παγκοσμιοποίησης και των ταχύτατων κοινωνικών μεταβολών, η εκπαίδευση για τα ανθρώπινα δικαιώματα αποκτά καθοριστική σημασία. Η ανάγκη για έναν πληθυσμό που είναι ενημερωμένος και ευαισθητοποιημένος στα ζητήματα των δικαιωμάτων και της δικαιοσύνης είναι πιο επιτακτική από ποτέ. Το παρόν εργαστήριο στοχεύει να προσφέρει στους μαθητές της Γ΄ Γυμνασίου τα απαραίτητα εργαλεία και τις γνώσεις που θα τους επιτρέψουν να κατανοήσουν, να αναλύσουν και να διεκδικήσουν τόσο τα δικαιώματά τους όσο και τα δικαιώματα των συνανθρώπων τους σε μια δημοκρατική κοινωνία.

Αναγνωρίζοντας τη σημασία της διαπαιδαγώγησης στα ανθρώπινα δικαιώματα, το εργαστήριο αυτό εστιάζει στην παροχή ενός δυναμικού πλαισίου μάθησης που ενθαρρύνει τους μαθητές να εμβαθύνουν σε κρίσιμα και σύγχρονα θέματα. Μέσω διαδραστικών δραστηριοτήτων και της χρήσης τεχνολογίας, το πρόγραμμα αποσκοπεί να καλλιεργήσει ένα βαθύτερο επίπεδο κατανόησης και ενεργού συμμετοχής στην κοινότητα και την ευρύτερη κοινωνία.

Μέσα από αυτή την εκπαιδευτική προσπάθεια, οι μαθητές αναμένεται να ενισχύσουν την κριτική τους σκέψη, να αναπτύξουν σεβασμό για τη διαφορετικότητα και να γίνουν πιο συνειδητοποιημένοι ενήλικες, έτοιμοι να αντιμετωπίσουν τις προκλήσεις του σύγχρονου κόσμου. Το εργαστήριο αυτό αποτελεί την αφετηρία για μια διαρκή διαδικασία μάθησης και ενεργούς συμμετοχής στο πεδίο των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Οι μαθητές, μέσω αυτού, κινητοποιούνται με στόχο να αξιοποιήσουν τις γνώσεις τους και να λάβουν ενεργή συμμετοχή στην προάσπιση των δικαιωμάτων και της δικαιοσύνης.

Το πρόγραμμα των εργαστηρίων δραστηριοτήτων για τα ανθρώπινα δικαιώματα βασίζεται σε μια διαδραστική προσέγγιση με στόχο την ενεργή εμπλοκή των μαθητών και τη βαθύτερη κατανόηση των θεμάτων που μελετώνται. Αυτή η προσέγγιση συνδυάζει διάφορες διδακτικές τεχνικές και εκπαιδευτικά εργαλεία που επιτρέπουν στους μαθητές να εξερευνούν, να αναλύουν και να συναλλάσσονται με τα διδακτικά υλικά με πιο ενεργητικό τρόπο. Τα εργαστήρια ξεκινούν με σύντομες παρουσιάσεις που θέτουν τα θεμέλια για κάθε θεματική

ενότητα, εξηγώντας κεντρικές έννοιες και αρχές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Οι παρουσιάσεις ενσωματώνουν πολυμέσα και άλλα οπτικά εργαλεία για να κρατούν το ενδιαφέρον των μαθητών ενεργό. Οι μαθητές ενθαρρύνονται να συμμετέχουν σε συζητήσεις, όπου έχουν τη δυνατότητα να εκφράζουν τις απόψεις τους, να είναι ανοιχτοί σε νέες ιδέες και να αναπτύσσουν τις διαλογικές τους δεξιότητες. Αυτές οι συζητήσεις στοχεύουν στη βελτίωση της αναλυτικής σκέψης και στην ενδυνάμωση της ικανότητας αντιμετώπισης πολύπλοκων ζητημάτων. Μέσω πρακτικών εργαστηρίων, οι μαθητές καλούνται να εφαρμόσουν όσα έχουν διδαχθεί σε υποθετικά σενάρια ή πραγματικές περιπτώσεις. Τα ψηφιακά εργαλεία και πλατφόρμες χρησιμοποιούνται εκτεταμένα για να ενισχύσουν τη μαθησιακή διαδικασία. Οι μαθητές καλούνται να συμπληρώνουν φύλλα αυτοαξιολόγησης, βοηθώντας τους να αναγνωρίσουν τα δυνατά και τα αδύναμα σημεία τους και να εστιάσουν στην βελτίωση συγκεκριμένων δεξιοτήτων. Το πρόγραμμα των εργαστηρίων δεξιοτήτων επιδιώκει να διαμορφώσει μαθητές που είναι όχι μόνο θεωρητικά καταρτισμένοι, αλλά και ικανοί να εφαρμόζουν πρακτικά τις γνώσεις τους, συμβάλλοντας έτσι στην καλλιέργεια ενός πιο δίκαιου και ενημερωμένου κόσμου ο οποίος βασίζεται στη ενσυναίσθηση και στην συμπερίληψη της διαφορετικότητας.

1.1 Η ΑΝΑΓΚΗ ΓΙΑ ΤΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΕΝΟΣ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΥ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ ΓΙΑ ΤΑ ΑΝΘΡΩΠΙΝΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΣΤΗ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ

Η εκπαίδευση για τα ανθρώπινα δικαιώματα αποτελεί έναν κρίσιμο τομέα στην εκπαιδευτική διαδικασία και την ανάπτυξη της σχολικής κουλτούρας, προάγοντας την ενσυναίσθηση και την ενεργητική συμμετοχή των μαθητών στη διαμόρφωση μιας δημοκρατικής κοινωνίας. Μελέτες επισημαίνουν τη σημασία των ποιοτικών διδακτικών υλικών για την επιτυχία των σχετικών προγραμμάτων, όπου επαρκή εκπαιδευτικά υλικά θεωρούνται καίριοι σύνδεσμοι για ένα αποτελεσματικό πρόγραμμα (UNESCO, 2015). Η εφαρμογή μιας δημοκρατικής εκπαιδευτικής μεθοδολογίας απαιτεί την ολοκληρωμένη ενσωμάτωση θεωρητικών και εφαρμοσμένων γνώσεων στις διδακτικές πρακτικές, καθώς και στις υποστηρικτικές πολιτικές που επιδιώκουν την καθολική μάθηση. Σκοπός είναι η προώθηση ισότιμων και αποτελεσματικών μεθόδων διδασκαλίας, οι οποίες δύναται να επιδράσουν θετικά στη διαμόρφωση των μαθητών ως δραστήρια και ενημερωμένα μέλη μιας δημοκρατικής κοινωνίας (Darling-Hammond, 1996).

Η δημιουργία ενός εργαστηρίου δεξιοτήτων αποκλειστικά αφιερωμένου στα ανθρώπινα δικαιώματα στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση αναδεικνύει την ανάγκη να δοθεί έμφαση στην καλλιέργεια ενός βαθύτερου κατανοητά και κριτικά πλαισίου στους νέους μαθητές (Savage, 2017). Η ενσωμάτωση της διδασκαλίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στην εκπαίδευση είναι ουσιώδης, όχι μόνο για την ενίσχυση της δημοκρατίας και της κοινωνικής δικαιοσύνης, αλλά και για την ανάπτυξη της κριτικής σκέψης και της ενεργητικής συμμετοχής των μαθητών στην κοινωνία (Αστέρη, 2021). Η δια βίου μάθηση αποτελεί βασική δεξιότητα στη σύγχρονη κοινωνία, καθώς είναι στενά συνδεδεμένη με την ενδυνάμωση της δημοκρατικής συμμετοχής και την εξέλιξη του ατόμου. Η ικανότητα των ατόμων να συμμετέχουν ενεργά στην κοινωνία, να εκφράζουν τις ανησυχίες τους και να διασφαλίζουν τα δικαιώματά τους και τα δικαιώματα των άλλων, είναι εξίσου σημαντική με τη δυνατότητα συνεχούς μάθησης και προσαρμογής σε μια πολύπλοκη εργασιακή και κοινωνική πραγματικότητα. Παρόλο που αυτές οι δεξιότητες μπορεί να φαίνονται διακριτές στον εκπαιδευτικό τομέα, στην ουσία αλληλοσυμπληρώνονται, καθώς συμβάλλουν από κοινού στην ενίσχυση της ικανότητας του

ατόμου να ενεργεί αποτελεσματικά και με ήθος τόσο σε κοινωνικό όσο και σε προσωπικό επίπεδο (Hoskins & Crick, 2010).

Η ανάγκη για ένα τέτοιο εργαστήριο είναι ιδιαίτερα επίκαιρη και κρίσιμη, καθώς η σύγχρονη κοινωνία αντιμετωπίζει πολυάριθμες προκλήσεις που αφορούν την ισότητα, την ανεκτικότητα και τη δικαιοσύνη (Οικουμενική Διακήρυξη των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του 1948 Το Άρθρο 26). Τα ανθρώπινα δικαιώματα ως εκπαιδευτικό αντικείμενο παρέχουν ένα ισχυρό εργαλείο για την κατανόηση και την εφαρμογή αυτών των ιδεών στην πρακτική. Έρευνες αποδεικνύουν ότι η συστηματική εκπαίδευση στα ανθρώπινα δικαιώματα μπορεί να μειώσει τις στερεοτυπικές συμπεριφορές των νέων και να καλλιεργήσει μια συνείδηση που θα βασίζεται στην αποδοχή, την ισότητα, τον αλληλοσεβασμό και την κατανόηση της διαφορετικότητας .

Το εργαστήριο χρειάζεται να σχεδιαστεί με βάση τα κείμενα της Οικουμενικής Διακήρυξης των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και άλλων σημαντικών διεθνών συνθηκών, τα οποία προσφέρουν τη νομική και ηθική βάση για την προστασία και την προαγωγή των δικαιωμάτων κάθε ανθρώπινου όντος (Οικουμενική Διακήρυξη για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα, άρθρο 26, 1948). Επιπλέον, μέσω της ανάλυσης σύγχρονων περιπτώσεων και μελετών περίπτωσης, οι μαθητές θα έχουν τη δυνατότητα να εξερευνήσουν τις πρακτικές εφαρμογές και τις προκλήσεις στην εξασφάλιση αυτών των δικαιωμάτων (Council of Europe, 2024). Η ανάγκη για τη δημιουργία ενός εργαστηρίου δεξιοτήτων για τα ανθρώπινα δικαιώματα στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση αναδεικνύεται σημαντική μέσα από τις κατευθύνσεις του Πλαισίου Αναφοράς Ικανοτήτων για το Δημοκρατικό Πολιτισμό (RFCDC) του Συμβουλίου της Ευρώπης. Το RFCDC (Reference Framework of Competences for Democratic Culture) εστιάζει στην ανάπτυξη της δημοκρατικής και της διαπολιτισμικής ικανότητας, δύο βασικών εννοιών που είναι απαραίτητες για την αποτελεσματική συμμετοχή σε μια δημοκρατική και πολιτισμικά διαφοροποιούμενη κοινωνία. Η δημοκρατική ικανότητα αναφέρεται στην ικανότητα ενός ατόμου να κινητοποιεί ψυχολογικούς πόρους για να ανταποκριθεί σε δημοκρατικές καταστάσεις, ενώ η διαπολιτισμική ικανότητα ανταποκρίνεται σε καταστάσεις που χαρακτηρίζονται από πολιτισμικές διαφορές. Η ενδυνάμωση των μαθητών με αυτές τις ικανότητες μέσω ειδικά σχεδιασμένων εργαστηρίων μπορεί να ενισχύσει την κατανόηση και την εκτίμηση των

ανθρώπων δικαιωμάτων και να τους καθοδηγήσει στην ενεργή συμμετοχή στη δημοκρατική διαδικασία (Barrett & Byram, 2020).

Η πολυπολιτισμική αλληλεπίδραση και επικοινωνία, καθώς και η ανάπτυξη διαπολιτισμικών δεξιοτήτων, αποτελούν κρίσιμα στοιχεία για την προσωπική ανάπτυξη και βελτίωση της εκπαιδευτικής εμπειρίας των μαθητών. Η ευαισθητοποίηση στις πολιτισμικές αξίες και τους διαφορετικούς τρόπους συμπεριφοράς ενισχύει την ικανότητα των μαθητών να ανταποκρίνονται ενσυνείδητα και με σεβασμό σε διαπολιτισμικούς διαλόγους. Αυτό προετοιμάζει τους νέους για μια συνεργατική και διασυνδεδεμένη παγκόσμια κοινότητα, ενώ παράλληλα εμπλουτίζει τις διαπολιτισμικές τους εμπειρίες. Η ανάπτυξη δεξιοτήτων για αποτελεσματική επικοινωνία και η κατανόηση των πολυπλοκοτήτων των διαπολιτισμικών αλληλεπιδράσεων είναι απαραίτητες για να ζήσουν και να εργαστούν επιτυχώς στον σύγχρονο πολυσύνθετο κόσμο (Almeida, 2020; Hoff, 2020).

Η εκπαίδευση για τη δημοκρατική πολιτειότητα χρειάζεται να αποτελεί ένα συνεχές και ολοκληρωμένο μέρος της δια βίου μάθησης. Η δημοκρατία ως αξία και ως πρακτική είναι σημαντικό να διδάσκεται και να ενσωματώνεται στα εκπαιδευτικά συστήματα σε όλες τις βαθμίδες, από την πρώιμη παιδική ηλικία μέχρι την ενήλικη ζωή. Η εκπαίδευση για τη δημοκρατία μπορεί να συνεισφέρει στην ανάπτυξη των απαραίτητων δεξιοτήτων, στάσεων και γνώσεων για να διαμορφώσει σκεπτόμενους και κοινωνικά ευαισθητοποιημένους πολίτες. Αυτό περιλαμβάνει την ενίσχυση της κριτικής σκέψης, την προώθηση της κοινωνικής συμμετοχής και τη στήριξη της αλληλεγγύης και της κοινωνικής συνοχής, υπογραμμίζοντας τη σημασία της εκπαίδευσης ως βασικού εργαλείου για την ενδυνάμωση της δημοκρατίας (Birzea, 2000).

Μέσα από συμμετοχικές δραστηριότητες και ομαδική εργασία, το εργαστήριο στοχεύει στην καλλιέργεια δεξιοτήτων ανάλυσης, συζήτησης, και εφαρμογής των δικαιωμάτων σε πραγματικά προβλήματα (Savage, 2017). Παράλληλα, οι μαθητές θα αναπτύξουν την κριτική τους σκέψη και θα έχουν την δυνατότητα να προτείνουν λύσεις βασισμένες στην ηθική και την κοινωνική δικαιοσύνη. Τέλος, το εργαστήριο δεξιοτήτων για τα ανθρώπινα δικαιώματα θα ενισχύσει τη διαπολιτισμική κατανόηση και την παγκόσμια ευαισθητοποίηση των

μαθητών, δημιουργώντας ένα ισχυρό θεμέλιο για τη διαμόρφωση ενός πλαισίου που σέβεται και αγκαλιάζει τη διαφορετικότητα (Tedesco, Opertti & Amadio, 2014).

1.2 ΚΥΡΙΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΣΚΟΠΟΣ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Η παρούσα εργασία στοχεύει στον σχεδιασμό ενός εργαστήριου δραστηριοτήτων με επίκεντρο τα ανθρώπινα δικαιώματα που θα απευθύνεται σε μαθητές της Γ΄ Γυμνασίου. Ο σκοπός είναι να ενισχύσει την ευαισθητοποίηση και την κατανόηση των μαθητών για τα ανθρώπινα δικαιώματα, ενθαρρύνοντάς τους να συμμετέχουν ενεργά στην προάσπιση και την προαγωγή αυτών. Ειδικότερα, το εργαστήριο δεξιοτήτων της θεματικής ενότητας *Ενδιαφέρομαι και Ενεργώ - Κοινωνική Συναίσθηση & Ευθύνη* με τίτλο «Η Τέχνη της Ενσυναίσθησης: Κατανοώντας και Διεκδικώντας τα Δικαιώματα μας» αποσκοπεί να βοηθήσει τους εκπαιδευτικούς να αναπτύξουν τις διδακτικές τους μεθοδολογίες μέσα από συγκεκριμένες δραστηριότητες και παιδαγωγικές προσεγγίσεις που εστιάζουν στην κριτική σκέψη και την κοινωνική ευαισθητοποίηση. Επιπροσθέτως, προάγει τη χρήση συμμετοχικών και πρωτοποριακών εκπαιδευτικών εργαλείων, με στόχο να καταστήσει την εκπαίδευση πιο ελκυστική και αποτελεσματική. Η εφαρμογή αυτού του εργαστηρίου αποσκοπεί στο να καλλιεργήσει στους μαθητές μια βαθιά κατανόηση ότι τα ανθρώπινα δικαιώματα δεν είναι απλώς νομικές διατάξεις, αλλά ουσιώδη στοιχεία της καθημερινής ζωής που επηρεάζουν την προσωπική και κοινωνική τους υπόσταση. Ταυτόχρονα, το εργαστήριο επιδιώκει να ενισχύσει στους μαθητές την ικανότητα να αναγνωρίζουν και να αντιδρούν σε παραβιάσεις δικαιωμάτων, καλλιεργώντας ευαισθησία και εμπιστοσύνη στην ικανότητά τους να προάγουν θετικές αλλαγές.

1.3 Η ΔΟΜΗ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Στο πρώτο κεφάλαιο υπογραμμίζεται η επιτακτική ανάγκη για το σχεδιασμό ενός εργαστηρίου δεξιοτήτων αφιερωμένου στα ανθρώπινα δικαιώματα στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, καθώς η εκπαίδευση σε αυτόν τον τομέα διαδραματίζει καθοριστικό ρόλο στην

ενίσχυση των δημοκρατικών αξιών και της ενσυναίσθησης στους μαθητές. Το εργαστήριο θα προάγει την ενεργή συμμετοχή των μαθητών, ενισχύοντας την κριτική τους σκέψη και την ικανότητά τους να συμβάλλουν σε μια δίκαιη κοινωνία. Έρευνες έχουν αναδείξει τη σημασία της εκπαίδευσης για τα ανθρώπινα δικαιώματα, επισημαίνοντας ότι η χρήση ποιοτικών διδακτικών εργαλείων και πρακτικών που συνδυάζουν τη θεωρία με την πράξη, μπορεί να μεταμορφώσει την εκπαιδευτική εμπειρία και να προωθήσει ουσιαστικές αλλαγές στη στάση των μαθητών απέναντι σε κοινωνικά ζητήματα.

Στο δεύτερο κεφάλαιο εξετάζεται το θεωρητικό πλαίσιο για τη δημιουργία εργαστηρίων δεξιοτήτων. Η ανάπτυξη τέτοιων εργαστηρίων οφείλει να βασίζεται στις διεθνείς συμβάσεις και στις βέλτιστες πρακτικές που προάγουν τη συμμετοχικότητα και την κριτική σκέψη, ενώ παράλληλα χρειάζεται να περιλαμβάνει πρακτικές εφαρμογές και να αναλύει σύγχρονα ζητήματα και προκλήσεις. Αυτή η προσέγγιση θα προσφέρει στους μαθητές τα απαραίτητα εργαλεία για να κατανοούν κριτικά τον κόσμο γύρω τους έτσι ώστε να αναλάβουν δράση για την υπεράσπιση και προαγωγή των δικαιωμάτων τους, ενισχύοντας ταυτόχρονα την προσωπική τους ανάπτυξη και την καλλιέργεια της δημοκρατικής τους συνείδησης.

Η εφαρμογή των εργαστηρίων αποσκοπεί στην ανάπτυξη ολιστικών δεξιοτήτων, οι οποίες περιλαμβάνουν ήπιες δεξιότητες, δεξιότητες ζωής και τεχνολογικές ικανότητες, ενισχύοντας την ικανότητα των μαθητών να ανταπεξέρχονται στις προκλήσεις του 21ου αιώνα. Τα εργαστήρια προάγουν τη συνεργασία, την ανοιχτή επικοινωνία και τον αυτοπροσδιορισμό μέσα σε ένα δυναμικό μαθησιακό περιβάλλον. Αυτά τα εργαστήρια είναι πολυδιάστατα και αποσκοπούν στην ολοκληρωμένη ανάπτυξη του ατόμου, καλύπτοντας πτυχές της κοινωνικής συμπεριφοράς, της προσωπικής ευημερίας και της ενεργής συμμετοχής στην κοινωνία. Η διδακτική μέθοδος βασίζεται στη συμμετοχική και ανακαλυπτική μάθηση, όπου οι μαθητές ενθαρρύνονται να ερευνούν, να συλλέγουν πληροφορίες και να δημιουργούν συνδέσεις, με τις δραστηριότητες να ενσωματώνουν κριτική σκέψη, δημιουργικότητα, και διαπολιτισμική κατανόηση.

Στη συνέχεια του δευτέρου κεφαλαίου, αναλύονται διάφορα καινοτόμα προγράμματα και δράσεις που έχουν αναπτυχθεί στην Ελλάδα από οργανισμούς και εκπαιδευτικά ιδρύματα με στόχο την ενίσχυση της εκπαίδευσης γύρω από τα ανθρώπινα δικαιώματα. Αυτές οι

πρωτοβουλίες, που προέρχονται από οργανισμούς και εκπαιδευτικά ιδρύματα, καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα θεματικών πεδίων και επικεντρώνονται στην ανάπτυξη κριτικής σκέψης, δημιουργικότητας, κοινωνικής αλληλεπίδρασης και ενσυναίσθησης. Για παράδειγμα, το πρόγραμμα "Ξενοδοχείο Διαχρονικότητας" της Action Aid Ελλάς, ενισχύει την ευαισθητοποίηση γύρω από κρίσιμα θέματα όπως η προσφυγιά και ο ρατσισμός, προσφέροντας ένα δημιουργικό και διαδραστικό τρόπο για την κατανόηση αυτών των ζητημάτων. Από την άλλη πλευρά, το πρόγραμμα "Είσαι Δίκαιος" που συνδυάζει ζητήματα ψυχικής υγείας με τα ανθρώπινα δικαιώματα, παράγοντας μια ολιστική προσέγγιση για την κατανόηση και την υποστήριξη των ατόμων. Επιπλέον, το πρόγραμμα "Ποίηση και Θέατρο" ενσωματώνει την τέχνη στην εκπαίδευση για τα δικαιώματα, χρησιμοποιώντας παιδαγωγικούς τρόπους για την ενίσχυση της συναισθηματικής και διαπολιτισμικής κατανόησης. Επίσης, υπάρχουν πρωτοβουλίες όπως το "Ταξιδεύοντας στον Κόσμο, Γνωρίζοντας τα Δικαιώματά μου", που επικεντρώνεται στην εκπαίδευση για τα δικαιώματα των παιδιών. Αυτά τα προγράμματα διαδραματίζουν καθοριστικό ρόλο στην ανάπτυξη της κριτικής σκέψης, επικοινωνίας και διαπολιτισμικής κατανόησης των μαθητών, παρέχοντας τους τα απαραίτητα εργαλεία για να γίνουν ενημερωμένοι και ευαισθητοποιημένοι πολίτες με επιθυμία για ενεργή συμμετοχή και βαθιά ενσυναίσθηση.

Το τρίτο κεφάλαιο "Σχεδιασμός και Υλοποίηση", εστιάζει στην ανάπτυξη και εφαρμογή της θεματικής ενότητας **"Ενδιαφέρομαι και Ενεργώ – Κοινωνική Συναίσθηση και Ευθύνη"**, μέσω ενός εργαστηρίου δεξιοτήτων για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα που απευθύνεται σε μαθητές της Γ' Γυμνασίου. Το εργαστήριο έχει ως κύριο στόχο την καλλιέργεια βασικών δεξιοτήτων, γνώσεων και κριτικής σκέψης μέσω συμμετοχικών και ενεργητικών μεθόδων διδασκαλίας. Επιπρόσθετα, οι μαθητές, μέσα από διάφορες δραστηριότητες και πρακτικές εφαρμογές, ενθαρρύνονται να αναλάβουν πρωτοβουλίες και να συμμετέχουν ενεργά σε καμπάνιες ευαισθητοποίησης για τα ανθρώπινα δικαιώματα. Το εργαστήριο σχεδιάζεται για να ενισχύσει την κοινωνική ευαισθησία και την ενσυναίσθηση των μαθητών, προάγοντας τη συνείδηση για κοινωνική δικαιοσύνη και την ανάγκη για ενεργό συμμετοχή στην κοινότητα.

Το εργαστήριο οργανώνεται σε τρεις βασικές φάσεις: Προετοιμασία, Υλοποίηση, Ανάλυση και Αξιολόγηση. Στην αρχική φάση, οι εκπαιδευτικοί λαμβάνουν εκπαίδευση σε καινοτόμες

διδασκαλίες και εισάγονται στο Πλαίσιο Αναφοράς Ικανοτήτων για το Δημοκρατικό Πολιτισμό. Η προετοιμασία εξασφαλίζει ότι οι εκπαιδευτικοί είναι επαρκώς προετοιμασμένοι για να υποστηρίξουν την εκπαιδευτική τους πορεία και να εφαρμόσουν αποτελεσματικά τις νέες μεθόδους διδασκαλίας. Στη φάση της υλοποίησης, πραγματοποιούνται εβδομαδιαία εκπαιδευτικά προγράμματα τα οποία εστιάζουν σε συγκεκριμένα θέματα που αφορούν τα ανθρώπινα δικαιώματα. Μέσα από τα προγράμματα, προάγεται η πλήρη εμπλοκή των μαθητών στις διάφορες δραστηριότητες αναλύοντας κρίσιμα ζητήματα και αναπτύσσοντας δεξιότητες σχετικές με την κοινωνική ευαισθησία και την κοινωνική δικαιοσύνη. Στην τελική φάση πραγματοποιείται, η αξιολόγηση των δεξιοτήτων και της κατανόησης των μαθητών μέσω φύλλων αυτοαξιολόγησης και αξιολόγησης από τους εκπαιδευτικούς. Η συνεχής αξιολόγηση και η ανατροφοδότηση είναι κρίσιμες για την αξιολόγηση της προόδου των μαθητών και την αναπροσαρμογή των μεθόδων διδασκαλίας, με στόχο την καλλιέργεια ενός δημοκρατικού πνεύματος, κριτικής σκέψης και δημιουργικής συμμετοχής στη δημόσια ζωή.

Στο τέλος του τρίτου κεφαλαίου παρουσιάζονται τα επτά (7) ωριαία εργαστήρια, τα οποία συνθέτουν τη μαθησιακή αποστολή με τίτλο «Η Τέχνη της Ενσυναίσθησης: Κατανοώντας και Διεκδικώντας τα Δικαιώματά μας». Το πρόγραμμα συνδέεται άμεσα με το μάθημα της κοινωνικής και πολιτικής αγωγής, προωθώντας την κριτική ανάλυση των δομών της τοπικής αυτοδιοίκησης και την ενσωμάτωση δημοκρατικών αξιών στην καθημερινότητα των μαθητών. Μέσα από εκπαιδευτικούς μεθόδους όπως η ομαδική εργασία, ο καταγισμός ιδεών και η χρήση τεχνολογιών, πληροφορίας και επικοινωνίας (ΤΠΕ), το εργαστήριο καλλιεργεί δεξιότητες επικοινωνίας, κριτικής σκέψης και ενεργούς συμμετοχής σε κοινωνικές δράσεις. Παράλληλα, προσφέρει ευκαιρίες προσωπικής ανάπτυξης, βοηθώντας τους μαθητές να εξοικειωθούν με νέες τεχνολογίες και να ενισχύσουν την ικανότητα τους να διαχειρίζονται πληροφορίες και να συνεργάζονται αποτελεσματικά.

Ακολουθούν, στο ίδιο κεφάλαιο, τα φύλλα αυτοαξιολόγησης των μαθητών τα οποία αποτελούν σημαντικό εργαλείο για την ενίσχυση της ανατροφοδότησης και της αυτοπεποίθησης τους κατά τη διάρκεια της μαθησιακής διαδικασίας. Μέσω αυτών, οι μαθητές έχουν την ευκαιρία να αξιολογήσουν τις δεξιότητες τους σε βασικούς τομείς όπως η κριτική σκέψη, η συνεργασία και η δημιουργικότητα. Με τη χρήση αριθμητικών κλιμάκων ή

δηλώσεων συμφωνίας/διαφωνίας, μπορούν να αναγνωρίσουν τα δυνατά και αδύναμα σημεία τους, αναπτύσσοντας μια πιο ρεαλιστική εικόνα για τις επιδόσεις τους και τους τομείς που χρειάζονται βελτίωση. Αντίστοιχα, τα φύλλα αξιολόγησης που συμπληρώνονται από τους εκπαιδευτικούς παρέχουν μια αξιολόγηση των δεξιοτήτων των μαθητών, επικεντρώνοντας στη κριτική σκέψη, τη συνεργασία, και άλλες σημαντικές δεξιότητες που επιδεικνύονται κατά τη διάρκεια των δραστηριοτήτων του εργαστηρίου. Αυτά τα στοιχεία χρησιμεύουν τόσο ως μέσω ανατροφοδότησης προς τους μαθητές όσο και ως οδηγός για την αναπροσαρμογή του εκπαιδευτικού υλικού και τη βελτίωση των διδακτικών μεθόδων, συμβάλλοντας στη συνολική πρόοδο της τάξης.

Η σύνοψη της εργασίας τονίζει πως το πρόγραμμα, αξιοποιώντας την τεχνολογία και τις ομαδοσυνεργατικές μεθόδους, επιδιώκει να δημιουργήσει μια εκπαιδευτική εμπειρία που καλλιεργεί την κατανόηση των πολύπλοκων κοινωνικών ζητημάτων και προετοιμάζει συνειδητοποιημένους και ενεργούς πολίτες. Το εργαστήριο αναδεικνύει την αξία της ενσυναίσθησης και της δικαιοσύνης μέσα στο σχολικό περιβάλλον, ενώ υπογραμμίζει την ανάγκη για περαιτέρω επέκταση με πρόσθετες δραστηριότητες και τη χρήση ψηφιακών εργαλείων, για μια ολοκληρωμένη και σύγχρονη μαθησιακή εμπειρία.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

2.1 Η ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΩΝ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ

Τα Εργαστήρια Δεξιοτήτων αποτελούν μια πρωτοβουλία που αποσκοπεί στην ενσωμάτωση σύγχρονων εκπαιδευτικών μεθόδων στα σχολεία, με στόχο την ανάπτυξη ουσιαστικών και ζωτικών δεξιοτήτων στους μαθητές. Αυτά τα εργαστήρια, που αναδύθηκαν μέσα από μια ερευνητική προσέγγιση, ακολουθούν μια διαδικασία σχεδιασμού από την βάση προς την κορυφή (bottom-up), προσφέροντας στους μαθητές τη δυνατότητα να συμμετέχουν ενεργά και να συνεισφέρουν στη μαθησιακή διαδικασία (Αστέρη, 2021).

Η ανάπτυξη των εργαστηρίων δεξιοτήτων βασίστηκε σε μια σειρά από θεωρητικά και πρακτικά πλαίσια, τα οποία αποτέλεσαν τον θεμέλιο λίθο για τη διαμόρφωσή τους:

1. **Πλαίσιο Αναφοράς Ικανοτήτων για το Δημοκρατικό Πολιτισμό του Συμβουλίου της Ευρώπης (CDCs):** Το πλαίσιο αυτό ενσωματώνει δεξιότητες, στάσεις και γνώσεις που υποστηρίζουν τη δημοκρατία και τον διαπολιτισμικό διάλογο, προάγοντας την ενεργό συμμετοχή των μαθητών σε δημοκρατικές διαδικασίες (Συμβούλιο της Ευρώπης, 2018).
2. **Πλαίσιο Αναφοράς Ψηφιακής Ικανότητας της Ευρωπαϊκής Ένωσης (DigComp):** Αυτό το πλαίσιο παρέχει έναν ολοκληρωμένο οδηγό για την ανάπτυξη δεξιοτήτων που σχετίζονται με την αποτελεσματική χρήση των ψηφιακών τεχνολογιών, κρίσιμων για τη σύγχρονη εκπαιδευτική και επαγγελματική ζωή (Greek Digital Skills and Jobs Platform, 2023).
3. **Εκπαιδευτική εκστρατεία του Συμβουλίου της Ευρώπης *Free to Speak, Safe to Learn - Democratic Schools for All*:** Η πρωτοβουλία αυτή προάγει τις αρχές της δημοκρατικής συνύπαρξης και της ελευθερίας του λόγου στα σχολεία, ενισχύοντας το δημοκρατικό ήθος και την ελευθερία έκφρασης στους μαθητές (Council of Europe, 2022).
4. **Συμπεράσματα από τις έρευνες της PISA 2010-15:** Τα ευρήματα αυτών των ερευνών υπογραμμίζουν τη σημασία της εφαρμογής σχολικών γνώσεων στην επίλυση

καθημερινών προβλημάτων, αναδεικνύοντας τη σύνδεση μεταξύ θεωρητικής γνώσης και πρακτικής εφαρμογής (ΙΕΠ,2017).

5. **Συστάσεις της UNESCO για το σχολείο του 21ου αιώνα:** Οι συστάσεις αυτές τονίζουν την ανάγκη για μια ριζική αλλαγή στην παιδαγωγική διαδικασία, υποστηρίζοντας την εισαγωγή καινοτόμων διδακτικών μεθόδων οι οποίες θα ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις ενός σύγχρονου σχολείου (Χριστοδούλου, 2012).

Η στρατηγική εφαρμογής των Εργαστηρίων Δεξιοτήτων αποσκοπεί στην καλλιέργεια μιας ευρείας γκάμας δεξιοτήτων, όπως οι ήπιες δεξιότητες, οι δεξιότητες ζωής και οι ψηφιακές ικανότητες, προετοιμάζοντας τους μαθητές να αντιμετωπίσουν αποτελεσματικά τις προκλήσεις του 21ου αιώνα, ενώ παράλληλα προάγεται ένα συνεργατικό, ανοιχτό και αυτοκαθοριζόμενο μαθησιακό περιβάλλον, το οποίο ενισχύει την ενεργό συμμετοχή των μαθητών και την προσωπική τους ανάπτυξη (Αστέρη, 2021; Κωστάκη & Λιναρδάκης, 2023).

Τα Εργαστήρια Δεξιοτήτων δεν περιορίζονται σε μια συγκεκριμένη ειδικότητα, αλλά εφαρμόζονται σε ένα ευρύτερο εκπαιδευτικό πλαίσιο που συνδυάζει διαθεματικά στοιχεία. Η προσέγγιση τους είναι δια-επιστημονική και ολιστική, επιδιώκοντας την ανάπτυξη και ενίσχυση ποικίλων δεξιοτήτων που υπερβαίνουν τα παραδοσιακά ακαδημαϊκά πλαίσια. Αυτή η δια-επιστημονική προσέγγιση επιτρέπει την ανάλυση και εξερεύνηση θεμάτων που δεν περιορίζονται σε μια μεμονωμένη επιστήμη ή ειδικότητα, συμβάλλοντας έτσι στην ολοκληρωμένη ανάπτυξη του ατόμου. Περιλαμβάνονται σημαντικές πτυχές της ζωής που αφορούν την κοινωνική συμπεριφορά, την προσωπική ευεξία, καθώς και την ενεργό συμμετοχή στην κοινότητα, συμβάλλοντας στην ολόπλευρη ανάπτυξη των μαθητών (Αστέρη, 2021; Κωστάκη & Λιναρδάκης, 2023).

Η διδακτική μέθοδος των εργαστηρίων βασίζεται στη συμμετοχική και ανακαλυπτική μάθηση. Οι μαθητές ενθαρρύνονται να συμμετέχουν ενεργά στην εκπαιδευτική διαδικασία, να αναζητούν και να εξερευνούν γνώσεις, να συλλέγουν πληροφορίες και να δημιουργούν συνδέσεις μεταξύ των εκπαιδευτικών θεματικών ενοτήτων και των προσωπικών τους εμπειριών. Ο κύριος στόχος των εργαστηρίων είναι η καλλιέργεια δεξιοτήτων οι οποίες θα είναι ουσιαστικές για την προσωπική και κοινωνική ανάπτυξη των μαθητών. Αυτό

περιλαμβάνει την ικανότητα να επικοινωνούν και να δημιουργούν, να διαχειρίζονται την προσωπική τους ζωή, να λαμβάνουν αποφάσεις, να οικοδομούν και να διατηρούν σχέσεις καθώς και να επιλύουν καθημερινά ζητήματα με ωριμότητα και αναλυτική σκέψη. Αυτή η προσέγγιση αναδεικνύει την σημασία της εκπαίδευσης ως μια συνεχή και εξελικτική διαδικασία που δεν περιορίζεται στην απόκτηση θεωρητικών γνώσεων, αλλά αγκαλιάζει το σύνολο της ανθρώπινης εμπειρίας (Αστέρη, 2021; Sumardi et al, 2020).

Στα Εργαστήρια Δεξιοτήτων, οι μαθητές εμπλέκονται σε μια πληθώρα διερευνητικών και διαδραστικών δραστηριοτήτων που ενισχύουν την ενεργή μάθηση και την κριτική σκέψη. Η διδακτική τους προσέγγιση έχει σχεδιαστεί για να προάγει την ενεργή συμμετοχή των μαθητών στον διάλογο, την επιχειρηματολογία, την διερεύνηση, τον προβληματισμό, την κατασκευή και την παρουσίαση. Ταυτόχρονα, ενθαρρύνεται η ανάληψη πρωτοβουλιών και η ενδυνάμωση των μαθητών μέσω της δοκιμής των ικανοτήτων τους, καθώς αναλαμβάνουν ποικίλους ρόλους εντός της ομάδας. Αυτή η ολιστική προσέγγιση ενισχύει την αυτοπεποίθηση και την ικανότητα τους να ηγούνται, να συνεργάζονται καθώς και να συμβάλλουν ενεργά στην επίτευξη συλλογικών στόχων (Αστέρη, 2021).

Τα Εργαστήρια Δεξιοτήτων δίνουν προτεραιότητα στη δημιουργία ενός δυναμικού και ευέλικτου μαθησιακού περιβάλλοντος, όπου οι μαθητές έχουν τη δυνατότητα να αξιοποιήσουν το εκπαιδευτικό υλικό και τις ψηφιακές πλατφόρμες που παρέχονται από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής (ΙΕΠ). Το υλικό αυτό περιλαμβάνει βιβλία, οπτικοακουστικό υλικό, χρήσιμους συνδέσμους, φύλλα εργασίας και διαδραστικές εφαρμογές, σχεδιασμένα για να υποστηρίζουν μια ποικιλία εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων (Κωστάκη & Λιναρδάκης, 2023).

Κατά τον αρχικό προγραμματισμό των Εργαστηρίων Δραστηριοτήτων, που πραγματοποιείται στην αρχή του διδακτικού έτους, οι εκπαιδευτικοί οργανώνουν και σχεδιάζουν τα Προγράμματα Καλλιέργειας Δεξιοτήτων, διασφαλίζοντας ότι καλύπτουν όλες τις Θεματικές Ενότητες και ανταποκρίνονται στις ανάγκες και τα ενδιαφέροντα των μαθητών. Η ενσωμάτωση αυτών των εργαστηρίων στο υπάρχον Πρόγραμμα Σπουδών γίνεται με τέτοιο τρόπο που επιτρέπει τη σύνδεση των δραστηριοτήτων των Εργαστηρίων με τα υπόλοιπα

γνωστικά αντικείμενα, καθιστώντας τον ως έναν κεντρικό πυλώνα της διδακτικής διαδικασίας και της μαθητικής εμπειρίας (Αστέρη, 2021; Κουσλόγλου κα, 2023).

Το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής (ΙΕΠ) απευθύνει προσκλήσεις προς διάφορους φορείς για την υποβολή εκπαιδευτικού υλικού που θα στηρίξει την εφαρμογή των εργαστηρίων δεξιοτήτων κατά τα σχολικά έτη. Αυτή η πρόσκληση απευθύνεται σε Οργανισμούς, Ακαδημαϊκά, Ερευνητικά και Επιστημονικά Ιδρύματα που δραστηριοποιούνται στον χώρο της εκπαίδευσης, ζητώντας τους να καταθέσουν εκπαιδευτικό υλικό που θα ευθυγραμμίζεται με τις Θεματικές Ενότητες και τους Κύκλους Δεξιοτήτων που περιγράφονται σε κάθε πρόσκληση. Το υλικό είναι σημαντικό να συνοδεύεται από κατάλληλες μεθοδολογικές οδηγίες για τη χρήση του. Ο κύριος στόχος των εργαστηρίων δεξιοτήτων αφορά την ενίσχυση της καλλιέργειας ήπιων δεξιοτήτων, δεξιοτήτων ζωής και δεξιοτήτων στον τομέα της τεχνολογίας και της επιστήμης στους μαθητές. Τα εργαστήρια επιδιώκουν να διαμορφώσουν ένα σύγχρονο εκπαιδευτικό πλαίσιο με την μορφή Ανοιχτών Προγραμμάτων Σπουδών και Διαδικασιών, εξοπλίζοντας τους μαθητές με τα κατάλληλα εφόδια για να αξιοποιούν καλύτερα τη γνώση και να ανταποκρίνονται στις προκλήσεις ενός διαρκώς μεταβαλλόμενου περιβάλλοντος (ΙΕΠ, 2022).

Η λειτουργία της εκπαίδευσης και ανάπτυξης (Learning & Development – L&D) έχει μετασηματιστεί δραστικά στον 21ο αιώνα. Για παράδειγμα, παλαιότερα, οι επιχειρήσεις έδιναν έμφαση κυρίως στις τεχνικές δεξιότητες, ενώ σήμερα η εστίαση έχει επεκταθεί τόσο στις τεχνικές όσο και στις μαλακές δεξιότητες. Ωστόσο, υπάρχουν αρκετοί μύθοι γύρω από τις μαλακές δεξιότητες. Για να είναι αποτελεσματικό το προσωπικό του Learning & Development στον εργασιακό χώρο, είναι απαραίτητο να κατανοούν τις πραγματικές ανάγκες που αφορούν τις μαλακές δεξιότητες. Η απόκτηση τεχνικών δεξιοτήτων από μόνη της δεν αρκεί για την επιβίωση των εργαζομένων στον εργασιακό κόσμο. Στην πραγματικότητα, ένα επιτυχημένος επαγγελματίας, χρειάζεται έναν ολοκληρωμένο συνδυασμό και των δύο τύπων δεξιοτήτων. Είναι ζωτικής σημασίας να κατανοηθούν οι διαφορές μεταξύ αυτών των δεξιοτήτων, καθώς και να καταρριφθούν οι μύθοι που αφορούν τις μαλακές δεξιότητες (Rao, 2012).

Μια μελέτη, που εστιάζει στη σημασία των λεγόμενων μαλακών δεξιοτήτων στην εκπαίδευση των μαθητών στα εκπαιδευτικά ιδρύματα των Ηνωμένων Αραβικών Εμιράτων, ανέδειξε ότι

δεξιότητες όπως η επικοινωνία, η λήψη αποφάσεων, οι διαπολιτισμικές δεξιότητες και η κριτική σκέψη είναι κρίσιμες για την επιτυχία των μαθητών κατά τη μετάβαση τους από τη δευτεροβάθμια στην ανώτερη εκπαίδευση και εν τέλει στην αγορά εργασίας. Παρότι αναγνωρίζεται η σημασία τους, υπάρχει ένα κενό στην ανάπτυξη αυτών των δεξιοτήτων στους μαθητές, το οποίο χρειάζεται να αντιμετωπιστεί μεθοδικά για να εξασφαλιστεί η επιτυχία τους στο μέλλον (Moosa Rasheed & Jurdi, 2019).

Ωστόσο, η έννοια των λεγόμενων μαλακών δεξιοτήτων ή μη γνωστικών δεξιοτήτων στην εκπαίδευση αμφισβητείται. Αυτοί οι όροι «μαλακές» ή «μη γνωστικές» δεξιότητες μπορεί να δημιουργούν σύγχυση και να υποβαθμίζουν τη σημασία και τη σοβαρότητα αυτών των δεξιοτήτων. Προτείνεται αντ' αυτού η χρήση του όρου «dispositions» για να υπογραμμιστεί η αξία της καλλιέργειας βασικών γνωστικών στάσεων και τρόπων σκέψης που είναι απαραίτητοι για την επιτυχή συναισθηματική και κοινωνική λειτουργία στην κοινωνία. Οι διαθέσεις αυτές μπορούν να διδαχθούν και να ενσωματωθούν στο εκπαιδευτικό περιεχόμενο, προτείνοντας στρατηγικές για την καλλιέργεια δεξιοτήτων όπως η επικοινωνία, η συναισθηματική νοημοσύνη, και η συλλογικότητα (Claxton, Costa & Kallick, 2016).

Ο πραγματικός στόχος της εκπαίδευσης δεν είναι απλώς να μεταδίδεται γνώση στους μαθητές, αλλά να τους βοηθά να εξελιχθούν σε σκεπτόμενα άτομα, να δρουν και να αλληλοεπιδρούν αποτελεσματικά. Η εκμάθηση είναι απλώς το μέσο για την επίτευξη αυτού του σκοπού, και είναι επικίνδυνο να συγχέονται τα μέσα με τους στόχους. Ενώ πολλοί γονείς και εκπαιδευτικοί εξακολουθούν να επιθυμούν οι μαθητές να αποκτήσουν ακαδημαϊκή γνώση, η πλειοψηφία των ανθρώπων σήμερα προτιμά τα παιδιά τους να γίνουν ικανά στο να σκέφτονται, να δρουν και να επιτυγχάνουν σε τομείς που τους ενδιαφέρουν και τους παθιάζουν. Ως εκ τούτου, η εκπαίδευση οφείλει να επικεντρωθεί στο να βοηθά όλους τους μαθητές να αποκτήσουν δεξιότητες που να υποστηρίζουν και να προάγουν τα ανθρώπινα δικαιώματα, όπως η ελευθερία του λόγου με κριτική σκέψη, η ενσυναίσθηση και η επίλυση των συγκρούσεων. Για παράδειγμα, πολλά ευρωπαϊκά εκπαιδευτικά ιδρύματα, εφαρμόζουν προγράμματα σπουδών τα οποία περιλαμβάνουν μαθήματα που αναφέρονται στην κοινωνική δικαιοσύνη, όπου οι μαθητές συμμετέχουν σε συζητήσεις που εμπεριέχουν την ισότητα, την ελευθερία και τα δικαιώματα των ευάλωτων πληθυσμιακών ομάδων και

ενθαρρύνονται να αναλάβουν δράσεις για την υποστήριξη αυτών των αρχών στην κοινότητα τους. Αυτή η άποψη εγείρει τη συζήτηση για τον πραγματικό ρόλο της εκπαίδευσης στη σύγχρονη κοινωνία και πώς μπορεί το σχολείο να επαναπροσδιοριστεί για να υποστηρίξει αυτό το σκοπό (Prensky, 2014).

Τα εκπαιδευτικά ιδρύματα αποτελούν χώρους όπου τα δημοκρατικά ιδεώδη, όπως η ισότητα, η ελευθερία, η δικαιοσύνη, εμπεδώνονται στους μαθητές. Ωστόσο, οι δεξιότητες που απαιτούνται για την οικοδόμηση της δημοκρατίας δεν αναπτύσσονται και χρειάζεται να διδάσκονται μεθοδικά. Η διδασκαλία της δημοκρατίας προετοιμάζει τους μαθητές όχι μόνον για το παρόν αλλά και για το μέλλον, ώστε να προασπίζονται τα ανθρώπινα δικαιώματα. Η δημοκρατία, επομένως, οφείλει να είναι κεντρικό στοιχείο κάθε εκπαιδευτικού προγράμματος. Αυτά τα εκπαιδευτικά αποτελέσματα επιτυγχάνονται μόνο μέσω της δράσης. Ενώ οι βασικές έννοιες της δημοκρατίας χρειάζεται να κατανοούνται από τους μαθητές, η εμπειρία και η ενεργή συμμετοχή τους σε ένα δημοκρατικό περιβάλλον αποτελεί την πιο αποτελεσματική μορφή μάθησης. Ιδιότητες όπως η ανεκτικότητα, η συμπερίληψη, η αποδοχή, η ευρύτερη οπτική, η παγκόσμια ευαισθητοποίηση, ο προβληματισμός και η ισότιμη δικαιοσύνη πρέπει να καλλιεργούνται από τους εκπαιδευτικούς, ώστε να εξοπλίσουν τους μαθητές με τις απαραίτητες δεξιότητες για να ανταπεξέλθουν σε ένα συνεχώς μεταβαλλόμενο και ανταγωνιστικό περιβάλλον. Οι πεποιθήσεις, οι σκέψεις και οι αποφάσεις των εκπαιδευτικών σχετικά με εκπαιδευτικά ζητήματα αποτελούν τον κύριο άξονα διδακτικής διαδικασίας. Οι εκπαιδευτές εκπαιδευτικών οφείλουν να εκδημοκρατίσουν την παιδαγωγική τους έτσι ώστε οι εκπαιδευόμενοι τους να αποκτήσουν τις αντιλήψεις και τις δεξιότητες της δημοκρατικής πρακτικής καθ' όλη τη διάρκεια της εκπαιδευτικής τους πορείας (Subba, 2014).

2.2 Η ΔΟΜΗ ΚΑΙ ΤΟ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΤΩΝ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΩΝ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ

Τα Εργαστήρια Δεξιοτήτων του 21ου αιώνα προσφέρουν μια καινοτόμα και ολιστική εκπαιδευτική προσέγγιση, ενσωματώνοντας σύγχρονες πρακτικές και διδακτικές μεθόδους με στόχο τη συστηματοποίηση και την εφαρμογή τους στην τυπική εκπαίδευση (Αστέρη, 2021). Ακολουθεί αναλυτική παρουσίαση των βασικών χαρακτηριστικών τους:

A) ΣΥΣΤΗΜΑΤΙΚΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΚΑΙΝΟΤΟΜΩΝ ΠΡΑΚΤΙΚΩΝ

Τα Εργαστήρια Δεξιοτήτων αποτελούν ένα μέσο για τη συστηματική ενσωμάτωση σύγχρονων διδακτικών μεθόδων στο εκπαιδευτικό σύστημα. Περιλαμβάνουν την διερεύνηση θεμάτων όπως η περιβαλλοντική κρίση, η υγεία, η διατροφή, η σεξουαλική υγεία, η πολιτειότητα, η ενσυναίσθηση, τα ανθρώπινα δικαιώματα, ο εθελοντισμός, όπως και η ρομποτική και η δημιουργικότητα μέσω τεχνών και τεχνολογίας.

B) ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΘΕΜΑΤΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΔΙΑΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΘΕΩΡΗΣΗ

B

Τα Εργαστήρια εισάγουν νέες θεματικές περιοχές με έναν τρόπο που ξεπερνά τις παραδοσιακές εκπαιδευτικές κατηγοριοποιήσεις. Συνδέουν την εκπαίδευση με την πραγματική ζωή και τις παγκόσμιες προκλήσεις, ενθαρρύνοντας την κριτική σκέψη και την μετατροπή της γνώσης σε πρακτικές δεξιότητες. Οι δραστηριότητες των Εργαστηρίων επικεντρώνονται όχι μόνο στην καλλιέργεια γνωστικών δεξιοτήτων αλλά και στην ανάπτυξη μεταγνωστικών δεξιοτήτων, προάγοντας κοινωνική και ατομική εξέλιξη, βιωσιμότητα, αλληλεγγύη και διεκδίκηση της δημοκρατίας. Συνολικά, τα εργαστήρια αυτά διαμορφώνουν ένα εκπαιδευτικό περιβάλλον που αναγνωρίζει και ενσωματώνει την πολυπλοκότητα του σύγχρονου κόσμου και προετοιμάζει τους μαθητές για τις πολλαπλές προκλήσεις του μέλλοντος (Αστέρη, 2021).

Η ενσωμάτωση τους στο Πρόγραμμα Σπουδών διασφαλίζει ότι οι δραστηριότητες των Εργαστηρίων, όπως ο ενεργός διάλογος, οι αλληλεπιδραστικές δραστηριότητες, οι μελέτες και τα προγράμματα STEAM, ενισχύουν και εμβαθύνουν τις γνώσεις και τις στάσεις που αποκτώνται μέσα από την τυπική εκπαίδευση (Αστέρη, 2021).

Στη σύγχρονη εκπαιδευτική πρακτική, συνήθως δίνεται έμφαση στις «σκληρές» δεξιότητες όπως η ανάγνωση, η γραφή, και η αριθμηση. Το εκπαιδευτικό υλικό που εμπεριέχουν τα προγράμματα σπουδών και τα σχολικά εγχειρίδια, συχνά δεν αξιοποιείται πλήρως λόγω περιορισμένου χρόνου, γεγονός που μπορεί να δημιουργεί άγχος και να αποτρέπει την περαιτέρω επεξεργασία και εμβάθυνση των δεξιοτήτων. Επιπλέον, προβλήματα όπως η αποστήθιση και η ελλιπής κατανόηση, όπως αποδεικνύεται από τις έρευνες PISA,

υποδηλώνουν την ανάγκη για μια πιο ολιστική και βιωματική προσέγγιση στην εκπαίδευση (Αστέρη, 2021).

Τα εργαστήρια δεξιοτήτων ικανοποιούν την ανάγκη για την καλλιέργεια σύγχρονων δεξιοτήτων, υποστηρίζοντας τους μαθητές να αναλύουν τις γνώσεις τους, τις απόψεις τους και τις ικανότητές τους με κριτική ματιά, και να αντιμετωπίζουν προβλήματα που σχετίζονται με το φυσικό, κοινωνικό και εργασιακό περιβάλλον. Μέσω της στρατηγικής εφαρμογής τους, τα εργαστήρια δεξιοτήτων προσφέρουν μια δυναμική, συνεργατική και διαδραστική μάθηση, αντιμετωπίζοντας πραγματικά προβλήματα της ζωής και συμβάλλοντας στον μετασχηματισμό του παιδαγωγικού παραδείγματος προς μια πιο βιωματική και ολιστική κατεύθυνση (Αστέρη, 2021). Αυτή η καινοτόμος προσέγγιση ενσωματώνει ενεργά την καλλιέργεια δεξιοτήτων στο καθημερινό πρόγραμμα των μαθητών, ενισχύει την διαθεματική μάθηση και προάγει την αναλυτική σκέψη, τη δημιουργικότητα και τη διαπολιτισμική κατανόηση και αποδοχή. Επιπλέον, δίνεται έμφαση στην πρακτική εφαρμογή των γνώσεων και την ανάγκη συνεχούς αξιολόγησης και ενημέρωσης των προγραμμάτων για να ανταποκριθούν στις εξελισσόμενες ανάγκες των μαθητών και στις σύγχρονες παιδαγωγικές μεθόδους (Παπαχρήστου, 2022).

Οι δεξιότητες των εργαστηρίων δεξιοτήτων

A) Δεξιότητες 21^{ου} αιώνα (4cs)
A1. Δεξιότητες μάθησης 21^{ου} αιώνα (4cs) (Κριτική σκέψη, Επικοινωνία, Συνεργασία, Δημιουργικότητα)
A2. Ψηφιακή μάθηση 21^{ου} αιώνα (4cs σε ψηφιακό περιβάλλον) (Ψηφιακή επικοινωνία, Ψηφιακή συνεργασία, Ψηφιακή δημιουργικότητα, Ψηφιακή κριτική σκέψη, Συνδυαστικές δεξιότητες ψηφιακής τεχνολογίας, επικοινωνίας και συνεργασίας)
A3. Παραγωγική μάθηση μέσω των τεχνών και της δημιουργικότητας
B) Δεξιότητες ζωής
B1. Δεξιότητες της κοινωνικής ζωής (Αυτομέριμνα, Κοινωνικές δεξιότητες, Ενσυναίσθηση και ευαισθησία, Πολιτειότητα, Προσαρμοστικότητα, Ανθεκτικότητα, Υπευθυνότητα)
B2. Δεξιότητες της ψηφιακής ιθαγένειας (Ευχέρεια στην ηλεκτρονική διακυβέρνηση, Ψηφιακή πολιτειότητα, Ασφαλής πλοήγηση στο διαδίκτυο, Προστασία από εξαρτητικές συμπεριφορές στις τεχνολογίες, ανθεκτικότητα)
B3. Δεξιότητες διαμεσολάβησης και κοινωνικής ενσυναίσθησης (Ενσυναίσθηση και ευαισθησία, Διαμεσολάβηση, Επίλυση συγκρούσεων, Πολιτειότητα)
B4. Δεξιότητες επιχειρηματικότητας (Πρωτοβουλία, Οργανωτική ικανότητα, Προγραμματισμός, Παραγωγικότητα, Αποτελεσματικότητα)
Γ) Δεξιότητες της τεχνολογίας, της μηχανικής και της επιστήμης
Γ1. Δεξιότητες της τεχνολογίας (Δεξιότητες δημιουργίας και διαμοιρασμού ψηφιακών δημιουργημάτων, Δεξιότητες ανάλυσης και παραγωγής περιεχομένου σε έντυπα και ηλεκτρονικά μέσα, Δεξιότητες διεπιστημονικής και διαθεματικής χρήσης των νέων τεχνολογιών)
Γ2. Δεξιότητες διαχείρισης των Μέσων (Πληροφορικός γραμματισμός, Ψηφιακός γραμματισμός, Τεχνολογικός γραμματισμός, Γραμματισμός στα μέσα, Ασφάλεια στο διαδίκτυο)
Γ3. Ρομποτική (Δεξιότητες μοντελισμού και προσομοίωσης, Επιστημονική/ υπολογιστική σκέψη)
Δ) Δεξιότητες του νου
Δ1. Στρατηγική Σκέψη (Οργανωσιακή σκέψη, Μελέτη περιπτώσεων και Επίλυση προβλημάτων)
Δ2. Πλάγια σκέψη (Δημιουργική, παραγωγική, ολιστική σκέψη), Κατασκευές, παιχνίδια, εφαρμογές
Δ3. Ρουτίνες σκέψης και αναστοχασμός
Δ4. Κατασκευές, παιχνίδια, εφαρμογές
Δ5. Δεξιότητες υπολογιστικής σκέψης (Επιστημονική/ υπολογιστική σκέψη διαμεσολάβηση)

Τα Εργαστήρια Δεξιότητων αποτελούν έναν κρίσιμο συνδυαστικό κρίκο μεταξύ των διάφορων θεματικών ενοτήτων των υποχρεωτικών μαθημάτων και του γενικότερου Προγράμματος Σπουδών. Ενσωματώνουν θεμελιώδεις δεξιότητες και γνώσεις που είναι μείζονος σημασίας για τους μαθητές, τόσο κατά τη διάρκεια της εκπαίδευσης τους όσο και στο μέλλον. Η ενσωμάτωση τους στο Πρόγραμμα Σπουδών πραγματοποιείται καθ' όλη τη διάρκεια της υποχρεωτικής εκπαίδευσης, από το νηπιαγωγείο έως τη Γ' Γυμνασίου, με τον Σύλλογο Διδασκόντων να αναλαμβάνει την ευθύνη για τη σύνθεση και διαχείριση ενός ειδικού φακέλου επιτευγμάτων για κάθε τάξη ή τμήμα (Αστέρη, 2021; Παπαχρήστου, 2022).

Ο σχεδιασμός των εργαστηρίων δεξιότητων αποσκοπεί στο να υποστηρίζει και να εμπλουτίζει τη διδασκαλία των επιμέρους θεματικών ενοτήτων των υποχρεωτικών μαθημάτων, διευκολύνοντας τη σύνδεση και την εφαρμογή των γνωστικών αντικειμένων σε πραγματικές και πολυδιάστατες καταστάσεις. Για παράδειγμα, τα εργαστήρια δεξιότητων με θέμα τα ανθρώπινα δικαιώματα που απευθύνονται σε μαθητές της Γ' Γυμνασίου μπορούν να αφορούν μια διαθεματική ενότητα που συνδυάζει την Κοινωνική και Πολιτική Αγωγή -και άλλα μαθήματα- σκοπεύοντας στην καλλιέργεια της κατανόησης και του σεβασμού προς τα ανθρώπινα δικαιώματα (Παπαχρήστου, 2022). Αυτή η στρατηγική ενσωμάτωσης εξασφαλίζει ότι οι μαθητές αναπτύσσουν ένα πλήρες φάσμα δεξιότητων, απαραίτητων για την επιτυχή προσαρμογή και ανάπτυξη τους στο σύγχρονο περιβάλλον, επιτρέποντας τους να ανταποκρίνονται σε ποικίλες καταστάσεις και να καλλιεργούν την κριτική σκέψη και την κατανόηση του κόσμου γύρω τους.

2.3 ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΚΑΙ ΔΡΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΩΘΗΣΗ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΣΤΑ ΑΝΘΡΩΠΙΝΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ: ΔΡΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ

Τα προγράμματα φορέων αποτελούν οργανωμένες πρωτοβουλίες από διάφορες οργανώσεις ή εκπαιδευτικά ιδρύματα, με στόχο την εκπαίδευση, την ενημέρωση και την ενδυνάμωση των ατόμων σε συγκεκριμένους τομείς. Αυτά τα προγράμματα καλύπτουν μια ευρεία γκάμα θεμάτων, όπως ανθρώπινα δικαιώματα, κοινωνική δικαιοσύνη, ψυχική υγεία και εκπαίδευση. Σκοπός τους είναι να προάγουν την κατανόηση, να ενισχύουν τη συμμετοχή και να ενθαρρύνουν την ενεργό εμπλοκή των μαθητών στα κοινωνικά, πολιτιστικά και

εκπαιδευτικά δρώμενα. Προγράμματα όπως το Ξενοδοχείο Διαχρονικότητας της Action Aid Ελλάς ή το Είσαι Δίκαιος της Εταιρίας Κοινωνικής Ψυχιατρικής Π. Σακελλαρόπουλος προσφέρουν διαδραστικές μαθησιακές εμπειρίες που ενδυναμώνουν τα άτομα και τις κοινότητες, ενώ ταυτόχρονα προωθούν την αλλαγή και την κοινωνική ανάπτυξη μέσω εκπαίδευσης και δράσης. Τα προγράμματα αυτά καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα θεματικών πεδίων, από την ενίσχυση της διδασκαλίας και της μάθησης έως την εφαρμογή καινοτόμων μεθόδων στην τάξη. Κάθε πρόγραμμα έχει σχεδιαστεί για να ανταποκρίνεται στις σύγχρονες ανάγκες μαθητών και εκπαιδευτικών, προσφέροντας πολύτιμους πόρους, εργαλεία και υποστήριξη για την ενίσχυση της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Ο στόχος των προγραμμάτων του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής (ΙΕΠ) είναι να δημιουργήσουν ένα περιβάλλον μάθησης που προάγει την κριτική σκέψη, τη δημιουργικότητα και την κοινωνική αλληλεπίδραση, ενώ παράλληλα ενθαρρύνει τη συνεχή επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών. Ακολουθεί μια συνοπτική παρουσίαση των προγραμμάτων του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής (ΙΕΠ), που περιλαμβάνουν διάφορες εκπαιδευτικές πρωτοβουλίες και δράσεις για την αναβάθμιση και την ανάπτυξη του εκπαιδευτικού συστήματος.

2.3.1. ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ ΔΙΑΧΡΟΝΙΚΟΤΗΤΑΣ (ACTION AID ΕΛΛΑΣ)

Το πρόγραμμα, Ξενοδοχείο Διαχρονικότητας από την Action Aid Ελλάς, είναι σχεδιασμένο για μαθητές όλων των τάξεων του Γυμνασίου. Η θεματική του ενότητα εστιάζει στην "Κοινωνική Συναίσθηση και Ευθύνη" με έμφαση στον αλληλοσεβασμό και τη διαφορετικότητα. Στοχεύει να αποτελέσει χρήσιμο εργαλείο προβληματισμού για την εκπαιδευτική κοινότητα της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης πάνω σε θέματα Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, Προσφυγιάς, Μετανάστευσης, Ρατσισμού και Ξενοφοβίας. Οι συμμετέχοντες λαμβάνουν μία ανώνυμη πρόσκληση για να περάσουν κάποιες μέρες στο Ξενοδοχείο της Διαχρονικότητας. Εκεί, ξεκινούν να ερευνούν τα δωμάτια για να ανακαλύψουν ποιοι διέμειναν εκεί, για ποιο λόγο και πόσο καιρό. Η αλληλεπίδραση στην τραπεζαρία δίνει την αφορμή για περαιτέρω προβληματισμό γύρω από τους λόγους που αναγκάζουν τους ανθρώπους να μετακινούνται προς άλλες χώρες. Το πρόγραμμα επικεντρώνεται στην ανάπτυξη μιας σειράς κρίσιμων δεξιοτήτων στους μαθητές. Πρώτον, η δημιουργικότητα καλλιεργείται μέσω ερευνητικών και κινητικών δραστηριοτήτων που προκαλούν τη φαντασία των μαθητών. Η επικοινωνία ενισχύεται καθώς οι μαθητές μοιράζονται απόψεις και συζητούν σύνθετα ζητήματα. Η κριτική

σκέψη εξασκείται καθώς αναλύουν και επεξεργάζονται πληροφορίες για διάφορα κοινωνικά ζητήματα. Η συνεργασία είναι κεντρική, καθώς οι μαθητές δουλεύουν μαζί σε ομαδικές δραστηριότητες. Η ενσυναίσθηση και ευαισθησία καλλιεργούνται μέσω δραστηριοτήτων που επιτρέπουν στους μαθητές να αντιληφθούν και να συμπάσχουν με τις εμπειρίες των άλλων. Οι κοινωνικές δεξιότητες και η πολιτειότητα ενδυναμώνονται μέσα από την ενασχόληση με την κοινωνική δικαιοσύνη και τα δικαιώματα. Η προσαρμοτικότητα και ο ψηφιακός γραμματισμός είναι σημαντικές δεξιότητες που αναπτύσσονται μέσω της χρήσης τεχνολογίας και διαφορετικών μεθόδων μάθησης. Τέλος, η επίλυση προβλημάτων αναδεικνύεται καθώς οι μαθητές αντιμετωπίζουν και προτείνουν λύσεις σε σύνθετες προκλήσεις, ενθαρρύνοντας την εφαρμογή των νέων γνώσεων σε πραγματικές συνθήκες. Περιλαμβάνει ερευνητικές, κινητικές, βιωματικές δραστηριότητες και άλλες που χρησιμοποιούν τεχνικές που εμπλέκουν θεατρικά μέσα, ερωτήσεις αναστοχασμού και αφήγηση που ενεργοποιεί όλες τις αισθήσεις των συμμετεχόντων. Οι δραστηριότητες ενθαρρύνουν τον διάλογο γύρω από την ανθρώπινη διαφορετικότητα, τις μετακινήσεις των ανθρώπων, και τις αιτίες πίσω από αυτές (Action Aid, 2022).

2.3.2. ΤΑΞΙΔΕΥΟΝΤΑΣ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ, ΓΝΩΡΙΖΟΝΤΑΣ ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΜΟΥ (ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ)

Το εκπαιδευτικό πρόγραμμα «Ταξιδεύοντας τον κόσμο, γνωρίζοντας τα δικαιώματά μου» είναι ένα βιωματικό εργαλείο που στοχεύει να ενημερώσει τα παιδιά και τους νέους για τη Διεθνή Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού. Διαρθρώνεται σε έντεκα θεματικές ενότητες, οι οποίες υλοποιούνται μέσα από δίωρες διδακτικές συναντήσεις, προσφέροντας ευελιξία στην προσαρμογή του περιεχομένου. Σχεδιασμένο για εφαρμογή από εκπαιδευτικούς δευτεροβάθμιας, είναι επίσης κατάλληλο για μαθητές Ε' και Στ' Δημοτικού. Χρησιμοποιώντας βιωματικές και ομαδοσυνεργατικές μεθόδους, το πρόγραμμα ενθαρρύνει την αλληλεπίδραση, τη συνεργασία και την ομαδικότητα, αξιοποιώντας τη δυναμική της ομάδας για να προάγει την κατανόηση και τον σεβασμό προς τα δικαιώματα των παιδιών. Κάθε ενότητα σχεδιάζεται για να ενισχύσει τη δημιουργικότητα, την επικοινωνία, την κριτική σκέψη και τη συνεργασία, καθώς και να αναπτύξει ενσυναίσθηση, κοινωνικές δεξιότητες και ψηφιακή γραμματισμότητα μεταξύ των μαθητών. Οι δραστηριότητες περιλαμβάνουν

προβληματισμούς, αλληλεπιδράσεις και ενεργητικές μεθόδους μάθησης που προάγουν την κατανόηση και την αξιοποίηση των δικαιωμάτων των παιδιών στο πλαίσιο της σύγχρονης πολυπολιτισμικής κοινωνίας (ΙΕΠ, 2008).

2.3.3. ΕΙΣΑΙ ΔΙΚΑΙΟΣ (ΕΤΑΙΡΙΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΨΥΧΙΑΤΡΙΚΗΣ Π.ΣΑΚΕΛΛΑΡΟΠΟΥΛΟΣ)

Το εκπαιδευτικό πρόγραμμα *Είσαι Δίκαιος*; της Εταιρίας Κοινωνικής Ψυχιατρικής Π. Σακελλαρόπουλος αποτελεί μια δυναμική προσπάθεια ενσωμάτωσης των θεμάτων ψυχικής υγείας και ανθρωπίνων δικαιωμάτων στην εκπαιδευτική διαδικασία. Στοχεύει στην ενίσχυση της συνείδησης για τα δικαιώματα ψυχικής υγείας μέσα από δραστηριότητες όπως επιτραπέζια παιχνίδια, παιχνίδια ρόλων και μελέτες περίπτωσης, διασφαλίζοντας μια διαδραστική και βιωματική μάθηση. Το πρόγραμμα ενθαρρύνει την κριτική σκέψη και την ενεργή συμμετοχή των μαθητών, καλλιεργώντας την ικανότητα αντίδρασης σε περιπτώσεις παραβίασης των δικαιωμάτων και συμβάλλοντας στη διαμόρφωση μιας κοινωνίας που σέβεται και προάγει τα δικαιώματα όλων των ανθρώπων. Το υλικό του προγράμματος διατίθεται ηλεκτρονικά και περιλαμβάνει ψηφιακά εργαλεία και εκτυπώσιμα υλικά όπως φύλλα εργασίας και κάρτες για το επιτραπέζιο παιχνίδι. Κάθε δραστηριότητα είναι σχεδιασμένη για να καλλιεργεί δεξιότητες του 21ου αιώνα όπως κριτική σκέψη, επικοινωνία, συνεργασία και δημιουργικότητα, καθώς και ευαισθησία σε κοινωνικά ζητήματα και δικαιώματα, στοχεύοντας στην ενδυνάμωση της κοινωνικής και ψηφιακής ιθαγένειας (ΙΕΠ, 2020).

2.3.4. ΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΘΕΑΤΡΟ (ΤΜΗΜΑ ΘΕΑΤΡΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΕΚΠΑ)

Το πρόγραμμα *Ποίηση και Θέατρο* του Τμήματος Θεατρικών Σπουδών του ΕΚΠΑ, ενσωματώνει την ποίηση στη θεατρική εκπαίδευση, επικεντρώνοντας στην κοινωνική συναίσθηση και ευθύνη. Μέσα από πέντε δίωρα εργαστήρια, μαθητές από το Δημοτικό και το Γυμνάσιο εξερευνούν τον ποιητικό λόγο και τη σχέση του με το θέατρο, δημιουργώντας θεατρικές δράσεις που αναδεικνύουν θέματα όπως ο αλληλοσεβασμός, η διαφορετικότητα και τα ανθρώπινα δικαιώματα. Οι δραστηριότητες περιλαμβάνουν βιωματικές ασκήσεις, δραματοποίηση ποιημάτων και τη δημιουργία θεατρικών δρώμενων. Το πρόγραμμα προωθεί δεξιότητες όπως δημιουργικότητα, επικοινωνία, κριτική σκέψη και συνεργασία, ενώ ενθαρρύνει την ανάπτυξη κοινωνικών δεξιοτήτων και της πολιτειότητας. Τα εργαστήρια είναι

σχεδιασμένα έτσι ώστε να είναι προσβάσιμα και προσαρμόσιμα, ανοικτά σε μαθητές με διάφορα εκπαιδευτικά υπόβαθρα και ανάγκες, διασφαλίζοντας μια περιεκτική εκπαιδευτική εμπειρία (ΙΕΠ, 2020).

2.3.5. ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ – ΤΟ ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ (Α΄ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΑΘΗΝΑΣ)

Το πρόγραμμα Κοινωνικά Δικαιώματα: Το Δικαίωμα στην Εκπαίδευση σχεδιάστηκε για να ενσωματωθεί στο μάθημα της Κοινωνικής και Πολιτικής Αγωγής στην Ε΄ και ΣΤ΄ Δημοτικού από τη Α΄ Διεύθυνση Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Αθήνας. Αυτό το πρόγραμμα προσφέρει μια ολοκληρωμένη και διαθεματική προσέγγιση στο δικαίωμα στην εκπαίδευση, καλλιεργώντας στους μαθητές την επίγνωση της αξίας της εκπαίδευσης ως κοινωνικού αγαθού και την ευθύνη για την εξασφάλιση αυτού του δικαιώματος για όλους. Μέσω δημιουργικών δραστηριοτήτων όπως ομαδική εργασία, παίξιμο ρόλων και καταγισμός ιδεών, οι μαθητές καλούνται να αναλογιστούν και να επικοινωνήσουν τις ιδέες τους για την προώθηση και την ενίσχυση της παιδείας στο πλαίσιο της υποχρεωτικής εκπαίδευσης. Το πρόγραμμα αξιολογείται με διαδραστικούς και αναστοχαστικούς τρόπους, ενθαρρύνοντας τους μαθητές να αναλογιστούν βαθύτερα τις μαθησιακές τους εμπειρίες και να κατανοήσουν την σημασία του δικαιώματος στην εκπαίδευση (ΙΕΠ, 2020).

2.3.6. ΣΥΜΠΡΑΞΙΣ (ΕΥΔΕΚ)

Το πρόγραμμα Σύμπραξις εστιάζει στη δημιουργία μιας δημοκρατικής, συνεργατικής και συμπεριληπτικής σχολικής κοινότητας. Αναπτύσσεται μέσα από τρία εργαστήρια, καθένα με στόχο να ενισχύσει την κοινωνική συνείδηση και ευθύνη μέσω του αλληλοσεβασμού και της αναγνώρισης της διαφορετικότητας. Μέσω διαλόγου, επίλυσης συγκρούσεων και συνελεύσεων, το πρόγραμμα επιδιώκει να καλλιεργήσει δεξιότητες όπως η δημιουργικότητα, η επικοινωνία, η κριτική σκέψη και η ικανότητα συνεργασίας, προάγοντας έτσι την ενεργή συμμετοχή των μαθητών στις δημοκρατικές διαδικασίες του σχολείου. Η προσέγγιση του προγράμματος Σύμπραξις προσφέρει στους μαθητές τη δυνατότητα να αναπτύξουν τις ικανότητες τους στο να αναγνωρίζουν και να εκτιμούν τις ανάγκες και τα δικαιώματα των άλλων σε ένα πλαίσιο κοινωνικής συνείδησης και συμμετοχής. Μέσα από επιμορφωτικές

συναντήσεις και διαδικτυακά σεμινάρια, το πρόγραμμα εξοπλίζει τους εκπαιδευτικούς με τεχνικές που αναδεικνύουν τη δημιουργική σκέψη, την ομαδικότητα και την υπευθυνότητα, προσφέροντας ταυτόχρονα ένα πλαίσιο που ενθαρρύνει την ενεργή συμμετοχή σε κάθε επίπεδο της εκπαιδευτικής διαδικασίας (ΙΕΠ, 2020).

2.3.7. ΚΟΝΤΡΑ ΣΤΟ ΡΕΥΜΑ (ACTION AID ΕΛΛΑΣ)

Το εκπαιδευτικό πρόγραμμα Κόντρα στο Ρεύμα της ActionAid Ελλάς εστιάζει στην κατανόηση των επιπτώσεων των κλιματικών αλλαγών, ιδιαίτερα στις κοινότητες των αναπτυσσόμενων χωρών, ως προς την πρόσβαση σε τροφή και νερό. Μέσα από διαδραστικές δραστηριότητες, αφήγηση παραμυθιών και συμμετοχικά παιχνίδια, οι μαθητές ενθαρρύνονται να αναπτύξουν δεξιότητες όπως δημιουργικότητα, επικοινωνία, κριτική σκέψη και συνεργασία. Το πρόγραμμα προωθεί την ενεργή συμμετοχή και την ικανότητα δράσης για τη διαμόρφωση ενός δικαιότερου κόσμου, παρέχοντας πρακτικές προτάσεις για μείωση του οικολογικού αποτυπώματος (ΙΕΠ, 2020).

2.3.8. ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΜΟΥ – ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΟΛΙΑΣ

Το εκπαιδευτικό πρόγραμμα Τα Δικαιώματά μου από τον ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΟΛΙΑΣ απευθύνεται σε μαθητές δημοτικού και γυμνασίου με σκοπό την ενημέρωση και ευαισθητοποίηση γύρω από τα ανθρώπινα δικαιώματα και τη συμπερίληψη. Μέσα από βιωματικά εργαστήρια και δραστηριότητες, το πρόγραμμα ενθαρρύνει την ανάπτυξη δεξιοτήτων όπως επικοινωνία, κριτική σκέψη, ανθεκτικότητα και συνεργασία. Στοχεύει στην καλλιέργεια πολιτειότητας και στην προάσπιση των δικαιωμάτων με έμφαση στον αλληλοσεβασμό και την αποδοχή της διαφορετικότητας, προετοιμάζοντας τους μαθητές να γίνουν υπεύθυνοι πολίτες (ΙΕΠ, 2020).

2.3.9. ΤΟ ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ: ΕΝΑ ΣΧΟΛΕΙΟ ΓΙΑ ΟΛΑ ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ (ΑΝΩΤΑΤΗ ΣΧΟΛΗ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ [ΑΣΠΑΙΤΕ])

Το πρόγραμμα Το δικαίωμα στην Εκπαίδευση: Ένα σχολείο για όλα τα παιδιά από την Ανώτατη Σχολή Παιδαγωγικής και Τεχνολογικής Εκπαίδευσης (ΑΣΠΑΙΤΕ) εντάσσεται στην κατηγορία της Κοινωνικής και Πολιτικής Αγωγής για μαθητές Ε΄ και ΣΤ΄ Δημοτικού. Το υλικό του προγράμματος στοχεύει στην ευαισθητοποίηση και ενημέρωση για το δικαίωμα στην

εκπαίδευση, καθώς και την ανάγκη της προσβασιμότητας στην εκπαίδευση για όλα τα παιδιά, ανεξαρτήτως κοινωνικού ή οικονομικού υπόβαθρου. Περιλαμβάνει πέντε διδακτικές ενότητες που διερευνούν τη σημασία της εκπαίδευσης ως κοινωνικό αγαθό και επιχειρούν να ενισχύσουν την υπευθυνότητα και την ενεργή συμμετοχή των μαθητών στις διαδικασίες που σχετίζονται με την εκπαιδευτική τους διαδρομή (ΙΕΠ, 2020).

2.3.10. ΚΛΕΙΣΤΕ ΤΙΣ ΟΜΠΡΕΛΕΣ, ΒΡΕΧΕΙ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ (ΓΡΑΦΕΙΟ ΑΓΩΓΗΣ ΥΓΕΙΑΣ Π.Ε. ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ – ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ)

Το εκπαιδευτικό πρόγραμμα Κλείστε τις ομπρέλες, βρέχει δικαιώματα από το Γραφείο Αγωγής Υγείας Π.Ε. Ανατολικής Θεσσαλονίκης αποσκοπεί στην ενημέρωση και ευαισθητοποίηση μαθητών Γ' και Δ' Δημοτικού για τα δικαιώματα των παιδιών. Μέσα από τριών φάσεων δραστηριότητες, οι μαθητές εξοικειώνονται με τα δικαιώματα, αναλύουν προκλήσεις στην υλοποίησή τους και διαμορφώνουν προτάσεις για την προάσπισή τους. Το πρόγραμμα χρησιμοποιεί μέθοδο μικτής μάθησης και συνδυάζει τεχνολογία και παιδαγωγική για την καλλιέργεια δεξιοτήτων επικοινωνίας, κριτικής σκέψης, συνεργασίας και δημιουργικότητας (ΙΕΠ, 2020).

2.3.11. ΛΕΜΕ ΤΗΝ ΑΛΗΘΕΙΑΣ ΣΤΗΝ ΕΞΟΥΣΙΑ. ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΓΙΑ ΤΑ ΑΝΘΡΩΠΙΝΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ (ΙΔΡΥΜΑ ΜΑΡΙΑΝΝΑ Β. ΒΑΡΔΙΝΟΓΙΑΝΝΗ)

Το Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα Λέμε την Αλήθεια στην Εξουσία, που υλοποιεί το Ίδρυμα Μαριάννα Β. Βαρδινογιάννη, απευθύνεται σε μαθητές Δ', Ε' και ΣΤ' Δημοτικού και όλες τις τάξεις του Γυμνασίου, εντάσσοντας τους σε ένα διδακτικό ταξίδι για την κατανόηση και την υπεράσπιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Βασίζεται στο βιβλίο «Λέμε την αλήθεια στην Εξουσία», το οποίο περιλαμβάνει ιστορίες δέκα βραβευμένων με Νόμπελ υπέρμαχων των δικαιωμάτων, και παρέχεται σε εκπαιδευτικούς για χρήση στην τάξη. Το πρόγραμμα προάγει την ενεργή μάθηση μέσω διαδραστικών δραστηριοτήτων, ενισχύοντας την αναλυτική σκέψη, τη φαντασία και την ομαδικότητα, με στόχο την προαγωγή της ενεργού πολιτεότητας. Προσφέροντας ένα πλήρες παιδαγωγικό πλαίσιο που συνδυάζει θεωρητικές γνώσεις με πρακτικές δράσεις, το πρόγραμμα εστιάζει στην ανάπτυξη της αίσθησης δικαιοσύνης και

ευθύνης στους μαθητές. Διαμορφώνει ευκαιρίες για ενδοσκόπηση και αναστοχασμό, καθώς και για δράση με σκοπό την προστασία και την προώθηση των δικαιωμάτων σε κάθε γωνιά της γης, καθιστώντας τους μαθητές υπερασπιστές και διαμορφωτές μιας κοινωνία που βασίζεται στη δικαιοσύνη (ΙΕΠ, 2020).

2.3.12. ΒΡΕΣ ΤΑ ΚΑΙ ΠΑΡ'ΤΑ! ΚΑΝΕ ΔΙΚΑ ΣΟΥ ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ (ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ ΓΙΑ ΤΟ ΑΡΘΡΟ 12 [ΠΡΩΤΑ.12])

Το πρόγραμμα ΒΡΕΣΤΑ και ΠΑΡΤΑ! Κάνε δικά σου τα δικαιώματα είναι ένα εκπαιδευτικό εργαστήριο σχεδιασμένο για να προάγει την κατανόηση και την ενεργή συμμετοχή των μαθητών του Γυμνασίου και των μεγάλων τάξεων του Δημοτικού στα ανθρώπινα δικαιώματα. Το πρόγραμμα διαρθρώνεται σε επτά συναντήσεις όπου οι μαθητές εργάζονται σε ομάδες, δημιουργούν, και μαθαίνουν για τα δικαιώματα και τις ευθύνες τους μέσω της Διεθνούς Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Παιδιού. Οι δραστηριότητες του προγράμματος σχεδιάζονται για να καλλιεργούν δεξιότητες όπως επικοινωνία, συνεργασία, κριτική σκέψη και δημιουργικότητα, ενώ η εκπαιδευτική διαδικασία ενθαρρύνει την αλληλεπίδραση και την αποτελεσματική συνεργασία. Το υλικό του προγράμματος προσφέρεται τόσο σε έντυπη όσο και σε ψηφιακή μορφή, και περιλαμβάνει πλήρες οδηγό με αναλυτικές οδηγίες για τους εκπαιδευτικούς, καθώς και προτεινόμενες δραστηριότητες για κάθε ομάδα δικαιωμάτων. Το εργαστήριο κλείνει με μια αξιολόγηση μέσω ερωτηματολογίου που επικεντρώνεται στη συμμετοχή των παιδιών και στις κατανοήσεις που αποκόμισαν από το πρόγραμμα, ενθαρρύνοντας την ενεργητική και βιωματική μάθηση (ΙΕΠ. 2020).

2.3.13. ΟΙ ΖΟΡΜΠΣ (ΕΘΝΙΚΗ ΑΡΧΗ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ)

Το πρόγραμμα Οι Ζορμπς που αναπτύχθηκε από την Εθνική Αρχή Διαφάνειας σε συνεργασία με το Γραφείο Ηνωμένων Εθνών για τα Ναρκωτικά και το Έγκλημα, στοχεύει στην ευαισθητοποίηση των μαθητών πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης σχετικά με βασικές αξίες όπως η δικαιοσύνη, ο σεβασμός, η επιείκεια και η λογοδοσία. Μέσα από επτά εργαστήρια, οι μαθητές ασχολούνται με δραστηριότητες που προάγουν την κριτική ανάλυση, τη συνεργασία και την αντιμετώπιση καθημερινών ζητημάτων, μέσω της αφήγησης περιπτώσεων στον φανταστικό πλανήτη των Ζορμπς. Το υλικό του προγράμματος, που περιλαμβάνει κόμικς και βίντεο

κινουμένων σχεδίων, είναι διαθέσιμο σε πολλές γλώσσες και προσφέρεται εντυπωμένο ή ψηφιακά, ενώ παρέχονται στους εκπαιδευτικούς αναλυτικές οδηγίες και προτεινόμενες δραστηριότητες για την εφαρμογή στην τάξη. Το πρόγραμμα ενθαρρύνει τους μαθητές να γνωρίσουν τα παγκόσμια προβλήματα και να ανταποκριθούν στις κοινωνικές προκλήσεις, αναπτύσσοντας έτσι την πολιτειότητα και τις κοινωνικές τους δεξιότητες (ΙΕΠ, 2020).

2.3.14. ΕΓΩ ΚΙ ΕΣΥ ΜΑΖΙ: ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΣΤΑ ΑΝΘΡΩΠΙΝΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ (ΔΙΕΘΝΗΣ ΑΜΝΗΣΤΙΑ – ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΤΜΗΜΑ)

Το πρόγραμμα *Εγώ κι Εσύ Μαζί: Εκπαίδευση στα Ανθρώπινα Δικαιώματα* από τη Διεθνή Αμνηστία του Ελληνικού Τμήματος εστιάζει στον θεμελιώδη ρόλο των δικαιωμάτων ως κεντρικό άξονα της παιδείας σύμφωνα με τα πρότυπα του ΟΗΕ, παρέχοντας στους μαθητές τα εργαλεία για να γίνουν υπεύθυνοι πολίτες και να υπερασπίζονται τα δικαιώματα που τους ανήκουν. Μέσω επτά εργαστηρίων διάρκειας δύο ωρών, το πρόγραμμα διαπραγματεύεται θέματα όπως τα δικαιώματα του παιδιού, η ισότητα των φύλων, η προσβασιμότητα και η συμπερίληψη, με δραστηριότητες που καλλιεργούν κριτική σκέψη και στρατηγική ανάλυση. Το εκπαιδευτικό υλικό είναι διαθέσιμο σε έντυπη και ψηφιακή μορφή, προσφέροντας ένα πλούσιο εκπαιδευτικό πρόγραμμα που περιλαμβάνει παρουσιάσεις, βίντεο και διαδραστικό υλικό, διευκολύνοντας την αποτελεσματική εκμάθηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων (ΙΕΠ, 2020).

2.3.15. ΠΑΡΑΤΗΡΗΤΗΡΙΟ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΣΤΗ ΓΕΙΤΟΝΙΑ ΜΑΣ (OUT OF EDEN LEARN-INSPIRED)

Το πρόγραμμα "Παρατηρητήριο δικαιωμάτων στη γειτονιά μας" του Τμήματος Ψηφιακών Συστημάτων Πανεπιστημίου Πειραιά, επικεντρώνεται στην ευαισθητοποίηση μαθητών Δ' τάξης του Δημοτικού σχετικά με τα ανθρώπινα δικαιώματα μέσα από την εξερεύνηση της κοινότητάς τους. Στόχος είναι η ανάπτυξη δεξιοτήτων 21ου αιώνα όπως η κριτική σκέψη και η συνεργασία, καθώς και η ενθάρρυνση των μαθητών να αναγνωρίζουν, ερμηνεύουν και υποστηρίζουν την εφαρμογή των δικαιωμάτων στην καθημερινή τους ζωή. Μέσα από δραστηριότητες όπως η δημιουργία αφηγηματικών χαρτών και η συμμετοχή σε συζητήσεις, οι μαθητές καλούνται να αντλούν γνώσεις από το περιβάλλον τους και να αναπτύξουν

στάσεις ευαισθητοποίησης και δράσης. Η δομή του προγράμματος περιλαμβάνει επτά εργαστήρια, τα οποία επικεντρώνονται σε διάφορες διαστάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, από τη γνωριμία με τα βασικά δικαιώματα έως την εξερεύνηση της γειτονιάς ως χώρου που αντανakλά την τήρηση ή παραβίαση αυτών των δικαιωμάτων. Στόχος είναι η προώθηση της ομαδικότητας και της συμμετοχικής εκπαίδευσης, επιτρέποντας στους μαθητές να αναλάβουν ενεργό ρόλο στην κοινότητα και να συμβάλλουν στη διαμόρφωση ενός περιβάλλοντος που προάγει τον σεβασμό, τη δικαιοσύνη και της ισότητας (ΙΕΠ, 2020).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΚΑΙ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ

3.1 ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΜΑΙ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΩ – ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΣΥΝΑΙΣΘΗΣΗ ΚΑΙ ΕΥΘΥΝΗ

Η θεματική ενότητα "Ενδιαφέρομαι και Ενεργώ – Κοινωνική Συναίσθηση και Ευθύνη" αποτελεί μια κεντρική πτυχή του εργαστηρίου δεξιοτήτων για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα, στοχεύοντας στην ανάπτυξη της κοινωνικής ευαισθησίας των μαθητών. Μέσω αυτής της ενότητας, οι μαθητές καλούνται να αναγνωρίσουν και να αντιληφθούν τις κοινωνικές ανισότητες και τις προκλήσεις που αντιμετωπίζει η σύγχρονη κοινωνία, καθώς και να ενεργούν με τρόπο που υποστηρίζει τη δικαιοσύνη και τον σεβασμό προς όλα τα ανθρώπινα δικαιώματα. Οι δραστηριότητες σε αυτή την ενότητα προωθούν την εμβάθυνση των μαθητών σε ζητήματα που επηρεάζουν τις τοπικές και παγκόσμιες κοινότητες, διερευνώντας τα αίτια και τις συνέπειες κοινωνικών διαμαχών και δικαιωμάτων. Επιπλέον, οι μαθητές αναλαμβάνουν πρωτοβουλίες για τη ανάπτυξη έργων που αντικατοπτρίζουν την κοινωνική τους ευαισθησία και την έμπρακτη υποστήριξη τους προς την κοινωνική δικαιοσύνη. Αυτό περιλαμβάνει την οργάνωση καμπανιών ευαισθητοποίησης και τη συμμετοχή σε εκστρατείες για τα δικαιώματα του ανθρώπου.

3.2. ΤΟ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ ΓΙΑ ΤΑ ΑΝΘΡΩΠΙΝΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΓΙΑ ΜΑΘΗΤΕΣ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

Το εργαστήριο δεξιοτήτων για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα σχεδιασμένο για τους μαθητές της Γ' Γυμνασίου, προσφέρει μια ολοκληρωμένη εκπαιδευτική προσέγγιση με στόχο την εις βάθος κατανόηση και προάσπιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Το πρόγραμμα εστιάζει στην ανάπτυξη των απαραίτητων δεξιοτήτων και γνώσεων για την κατανόηση και τον σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, προωθώντας ταυτόχρονα την κριτική σκέψη και τη δημοκρατική αγωγή (Claxton, Costa & Kallick, 2016).

Το εργαστήριο ενσωματώνει διαδραστικές μεθόδους διδασκαλίας και ενεργητικής μάθησης, επιτρέποντας στους μαθητές να ερευνήσουν και να αναλύσουν την ιστορία, την εξέλιξη και την σύγχρονη εφαρμογή των ανθρωπίνων δικαιωμάτων σε τοπικό επίπεδο (ΙΕΠ, 2020). Μέσω της χρήσης μελετών περίπτωσης, δραματοποιημένων δραστηριοτήτων, ομαδικών εργασιών και δημιουργίας ατομικών ή ομαδικών έργων, οι μαθητές αναπτύσσουν μια βαθύτερη κατανόηση των ζητημάτων που σχετίζονται με τα ανθρώπινα δικαιώματα (Υ.Α. Φ.7/79511/ΓΔ4/2020).

Επιπλέον, το εργαστήριο προάγει τη δημοκρατική συνείδηση των νέων, ενσωματώνοντας διαλόγους που αναδεικνύουν την αξία της ανεκτικότητας, της συμμετοχής στη δημόσια ζωή και της προαγωγής της κοινωνικής δικαιοσύνης (Education for Democracy). Αυτό επιτυγχάνεται μέσω διδασκαλίας που συνδέει τα ατομικά δικαιώματα με την συλλογική ευθύνη, και με την εξερεύνηση των προκλήσεων που αντιμετωπίζουν οι κοινωνίες στην εποχή της παγκοσμιοποίησης (Claxton, Costa & Kallick, 2016).

Το εργαστήριο ενισχύει την προσωπική ανάπτυξη των μαθητών, προάγοντας την αυτοεκτίμηση, τον σεβασμό στη διαφορετικότητα και την ενεργό συμμετοχή σε κοινωνικά θέματα (Τοκμακίδου, 2021). Μέσα από την εκπαιδευτική διαδικασία, οι μαθητές γίνονται ικανοί να αντιλαμβάνονται και να αξιολογούν τις σύνθετες διαδικασίες που διαμορφώνουν τη σύγχρονη κοινωνική και πολιτική πραγματικότητα, προετοιμάζοντας τους για μια υπεύθυνη και δημιουργική συμμετοχή στη δημόσια ζωή (Μόρφη, 2017).

3.3. ΤΑ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ: «Η ΤΕΧΝΗ ΤΗΣ ΕΝΣΥΝΑΙΣΘΗΣΗΣ. ΚΑΤΑΝΟΩΝΤΑΣ ΚΑΙ ΔΙΕΚΔΙΚΩΝΤΑΣ ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΜΑΣ»

Τα εργαστήρια έχουν σχεδιαστεί για να ενισχύσουν τους μαθητές μέσα από την ενεργή εξερεύνηση και συμμετοχή σε θέματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων και δημοκρατίας. Κάθε εργαστήριο εστιάζει σε διαφορετικές πτυχές της δημοκρατικής ζωής και της αλληλεπίδρασης με τον κοινωνικό χώρο. Από την αναγνώριση και την ανάλυση των βασικών δικαιωμάτων έως την ανάπτυξη δράσεων για την προάσπιση τους, οι μαθητές ενθαρρύνονται να εξελιχθούν σε ενήλικες που δρουν με ενσυναίσθηση και αλληλεγγύη. Η χρήση ψηφιακών εργαλείων ενισχύει το κίνητρο των μαθητών για ενεργή συμμετοχή και συμβάλλει στην ανάπτυξη πρακτικών

δεξιοτήτων. Επιπλέον, η διοργάνωση διαλόγου, ομαδικής εργασίας και παρουσιάσεων βοηθά στην εμπάθυνση της κατανόησης και στην εφαρμογή της θεωρίας σε πραγματικές συνθήκες, προάγοντας έτσι την κριτική σκέψη και τη δημιουργικότητα.

Ο στόχος είναι η εισαγωγή των μαθητών στις δεξιότητες κριτικής σκέψης και επίλυσης προβλημάτων μέσω τεχνικών και διαδικασιών που προάγουν την ανάλυση και την αποτελεσματική επίλυση προβλημάτων. Επικεντρώνεται στην ανάπτυξη της ικανότητας των μαθητών να σκέφτονται αναλυτικά και να αξιολογούν πληροφορίες με κριτικό τρόπο, αναγνωρίζοντας τη σημασία αυτών των δεξιοτήτων στη σύγχρονη εκπαίδευση (Butterworth & Thwaites, 2013).

Η ενσωμάτωση ψηφιακών εργαλείων στη διαδικασία μάθησης διευκολύνει τη διαδραστικότητα και ενισχύει την εμπειρία μάθησης των μαθητών, προετοιμάζοντας τους για τις προκλήσεις του μέλλοντος (Χρηστάκης, 2018). Η χρήση της τεχνικής «καταιγισμός ιδεών (brainstorming)» προάγει τις δεξιότητες ομαδικής εργασίας και ενισχύει τη συνεργασία και την ανταλλαγή ιδεών μεταξύ των μαθητών, διευκολύνοντας τη διαμόρφωση και την εφαρμογή δημιουργικών λύσεων (Chaijum, 2020).

Η χρήση Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνίας (ΤΠΕ) ενσωματώνει σύγχρονα εκπαιδευτικά εργαλεία και προσεγγίσεις, εξοικειώνοντας τους μαθητές με διαδραστικές και ψηφιακές μεθόδους μάθησης. Οι εκπαιδευτικοί αναγνωρίζουν την αξία των ΤΠΕ στην προσέγγιση διδακτικών θεμάτων από διαφορετικές προοπτικές και την ενθάρρυνση της ενεργητικής συμμετοχής των μαθητών. Η ενσωμάτωση των ΤΠΕ οδηγεί στη βελτίωση της διαδραστικότητας και της ευελιξίας στο διδακτικό περιβάλλον, διευκολύνοντας έτσι τη διαχείριση και εμπέδωση πολύπλοκων εννοιών μέσα σε μια διαδραστική και ελκυστική μορφή (Βαγγελάτος & Αγγελόπουλος, 2016).

Στο πρώτο εργαστήριο, «*Δημοκρατία και Δικαιώματα. Το Μαγικό Ταξίδι της Ισότητας*», οι μαθητές ανακαλύπτουν τη σημασία των βασικών δικαιωμάτων ως θεμέλια της δημοκρατίας, εξετάζοντας τις προκλήσεις της εφαρμογής τους στη σύγχρονη κοινωνία. Μέσα από μια σύντομη εισαγωγή στα δικαιώματα και ομαδικές συζητήσεις, οι μαθητές συμμετέχουν ενεργά στη δημιουργία "Χαρτών Δημοκρατίας" που περιλαμβάνουν τα βασικά δικαιώματα και τις

λειτουργίες τους. Στη συνέχεια, παρουσιάζουν τους χάρτες και συμμετέχουν σε συζήτηση για τη σημασία της εφαρμογής και της προστασίας των δικαιωμάτων.

Στο δεύτερο εργαστήριο, με τίτλο «Μυστικά και Λάθη. Η Περιπέτεια της Δημοκρατίας και των Δικαιωμάτων», οι μαθητές εξετάζουν τη σημασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων μέσα από το πρίσμα της δημοκρατίας και τις συνέπειες των παραβιάσεων αυτών των δικαιωμάτων. Μέσω μιας σειράς δραστηριοτήτων όπως η προβολή εκπαιδευτικών βίντεο, ομαδικές συζητήσεις και διαλογικές ασκήσεις, οι μαθητές αναπτύσσουν κριτική σκέψη και βαθύτερη κατανόηση για τις δημοκρατικές αρχές και εξετάζουν τις δυνατότητες δράσης για τη διασφάλιση και προώθηση των δικαιωμάτων και των δημοκρατικών αξιών.

Το τρίτο εργαστήριο, με τίτλο «Η Δύναμη της Φωνής μας: Διεκδικώντας τα δικαιώματά μας», εμβαθύνει στην εξέλιξη και σημασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Μέσα από διάλογο, ανάλυση περιπτώσεων και δημιουργικών δραστηριοτήτων, οι μαθητές εξερευνούν πώς τα δικαιώματα όπως η ελευθερία του λόγου, η ισότητα και η δικαιοσύνη εντάσσονται στις δημοκρατικές αρχές και πώς η προστασία τους ενισχύει τη δημοκρατία. Ενθαρρύνονται να αναλάβουν ενεργό ρόλο στη διεκδίκηση και υπεράσπιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, σχεδιάζοντας καμπάνιες ευαισθητοποίησης και συζητώντας για δράσεις όπου είναι δυνατό να λάβουν χώρα στο σχολικό περιβάλλον ή την κοινότητα.

Το τέταρτο εργαστήριο, με τίτλο «Ο Δήμος ως Προστάτης: Ο Ρόλος της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στην Προάσπιση των Ανθρωπίνων Δικαιώματα», οι μαθητές κατανοούν τον ρόλο της τοπικής αυτοδιοίκησης στην προάσπιση και προώθηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Μέσα από μελέτες περιπτώσεων και διαδραστικές συζητήσεις, οι μαθητές εξετάζουν πραγματικά παραδείγματα όπου οι τοπικές αρχές έχουν επηρεάσει θετικά την κοινωνική δικαιοσύνη και συζητούν τις προκλήσεις και τις ευκαιρίες που συναντούν στην εφαρμογή δημοκρατικών και ανθρωπιστικών αρχών. Ενθαρρύνονται, επίσης, να προετοιμάσουν ερωτήσεις για μια διαδικτυακή συνέντευξη με εκπρόσωπο της κοινωνικής υπηρεσίας του δήμου τους.

Στο πέμπτο εργαστήριο, με τίτλο «Η Δημοτική Αρχή στο πλευρό των μαθητών: Προάσπιση δικαιωμάτων και ευκαιριών», οι μαθητές εξερευνούν τον ρόλο της τοπικής αυτοδιοίκησης στην προάσπιση των δικαιωμάτων και τη βελτίωση της ποιότητας ζωής των μαθητών. Μέσα

από διάφορες δραστηριότητες, κατανοούν τη σημασία της ενεργού συμμετοχής στην τοπική διακυβέρνηση και αναπτύσσουν κριτική σκέψη για τις προκλήσεις και τις ευκαιρίες στην εφαρμογή δημοκρατικών αρχών. Το εργαστήριο κλείνει με την παρουσίαση προτάσεων των μαθητών για βελτίωση εκπαιδευτικών ζητημάτων και συζήτηση για την υλοποίηση αυτών.

Στο έκτο εργαστήριο, με τίτλο «*Η Σχολική Κοινότητα Σε Δράση: Από την Παρατήρηση στην Καινοτομία*», οι μαθητές εξερευνούν το σχολικό τους περιβάλλον και φωτογραφίζουν πράγματα που τους κάνουν εντύπωση ή μπορούν να βελτιώσουν. Μέσα από δραστηριότητες που ενισχύουν τον διάλογο και την ανάλυση κρίσιμων ζητημάτων που επηρεάζουν τα δικαιώματά τους, οι μαθητές αναπτύσσουν κριτική σκέψη και πρακτικές δεξιότητες για την επίλυση προβλημάτων. Το εργαστήριο επισημαίνει την ανάγκη για ενεργή συμμετοχή και παρέχει στους μαθητές τα εργαλεία για να σχεδιάσουν και να υλοποιήσουν δράσεις που προάγουν τη δικαιοσύνη και την ισότητα στο εκπαιδευτικό τους περιβάλλον.

Στο έβδομο εργαστήριο, με τίτλο «*Ολοκληρώνοντας το ταξίδι. Ενωμένοι για την διεκδίκηση των δικαιωμάτων μας*», οι μαθητές εστιάζουν στην ανάπτυξη κοινωνικής ενσυναίσθησης και στη διαμόρφωση συλλογικών δράσεων για την προάσπιση των δικαιωμάτων. Μέσα από δραστηριότητες όπως ανίχνευση αναγκών μέσω ψηφιακών εργαλείων, συζητήσεις ομάδας και σχεδιασμό πλάνων δράσης, οι μαθητές διδάσκονται να αναγνωρίζουν και να αντιμετωπίζουν κοινωνικά ζητήματα. Το εργαστήριο υπογραμμίζει τη σημασία της ενεργής συμμετοχής και της κριτικής σκέψης στην ανάπτυξη μιας υπεύθυνης και δραστήριας μαθητικής κοινότητας.

3.3.1 ΦΑΣΗ Ι: ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ

Η εκπαίδευση των εκπαιδευτικών εστιάζει στην προώθηση των δημοκρατικών αρχών, την καλλιέργεια κριτικής σκέψης και την ενθάρρυνση της ενεργούς συμμετοχής στην κοινότητα. Οι εκπαιδευτικοί καλούνται να εξοικειωθούν με μεθόδους που προάγουν την ευαισθητοποίηση στη διαφορετικότητα και την ισότητα, ώστε να προετοιμάζουν τους μαθητές τους να γίνουν συμμετοχικοί πολίτες και να λειτουργούν με σεβασμό προς τον συνάνθρωπο τους. Ο στόχος είναι η δημιουργία ενός συνεκτικού και δημοκρατικού

εκπαιδευτικού περιβάλλοντος, το οποίο υπογραμμίζει τη σημασία της διαρκούς μάθησης και ανάπτυξης τόσο για εκπαιδευτικούς όσο και για εκπαιδευόμενους (Robertson, 2008).

Η προετοιμασία των εκπαιδευτικών αποτελεί ουσιαστικό βήμα για την επιτυχία των εργαστηρίων. Οι εκπαιδευτικοί θα εκπαιδευτούν εντατικά σε καινοτόμες διδακτικές μεθόδους, όπως στις "Thinking Routines" από το Project Zero του Harvard, οι οποίες ενισχύουν την αναλυτική σκέψη και τη δημιουργική επίλυση προβλημάτων μέσω της διαδραστικής συμμετοχής. Αυτές οι μέθοδοι προάγουν την ενεργό εμπλοκή των μαθητών και την ανάπτυξη των γνωστικών τους δεξιοτήτων (Μουσούλη, 2024; Özdas, 2018).

Επιπλέον, οι εκπαιδευτικοί θα εκπαιδευτούν στο Πλαίσιο Αναφοράς Ικανοτήτων για το Δημοκρατικό Πολιτισμό (CDC) του Συμβουλίου της Ευρώπης, το οποίο περιλαμβάνει δεξιότητες, στάσεις, και γνώσεις που προάγουν τη δημοκρατία και τον διαπολιτισμικό διάλογο. Αυτό το πλαίσιο βοηθά τους εκπαιδευτικούς να ενσωματώσουν τις θεμελιώδεις αρχές της δημοκρατίας στην παιδαγωγική τους πράξη και να καλλιεργήσουν τη συνεργασία, την ενσυναίσθηση και την υπεύθυνη συμμετοχή των μαθητών στην κοινωνία. Θα εξοπλιστούν με εκπαιδευτικό υλικό, όπως βιβλία, άρθρα, βίντεο και πρόσβαση σε ψηφιακές πλατφόρμες, για να υποστηρίξουν τη διδασκαλία σύμφωνα με τις μεθόδους διδασκαλίας και το πλαίσιο CDC. Αυτή η εκπαίδευση διασφαλίζει ότι οι εκπαιδευτικοί θα είναι πλήρως ενημερωμένοι για τις σύγχρονες ανάγκες της εκπαίδευσης και θα προάγουν ενεργά την κριτική σκέψη και τη δημιουργική συμμετοχή των μαθητών (Lenz et al, 2022).

Το εργαστήριο δεξιοτήτων δεν πρέπει μόνο να περιορίζεται στην απλή μετάδοση γνώσεων, αλλά να ενθαρρύνει την ενεργητική συμμετοχή και την ανάπτυξη κριτικής σκέψης των μαθητών. Οι εκπαιδευτικοί μπορούν να ενσωματώσουν δεξιότητες, που προάγουν την ικανότητα των μαθητών να αναλύουν, να συνδιαλέγονται και να λαμβάνουν ουσιαστικά μέρος στις δημοκρατικές διαδικασίες. Η σημασία της διαπολιτισμικής αλληλεπίδρασης και της συλλογικής ευθύνης στην εκπαίδευση για τη δημοκρατία καθιστά αυτές τις δεξιότητες απαραίτητες για την προώθηση μιας υγιούς και ενεργητικής δημοκρατίας (Jónsson & Rodriguez, 2021).

3.3.2 ΦΑΣΗ II: ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ

Τα εργαστήρια θα διεξάγονται εβδομαδιαία, με διάρκεια 45 λεπτά το καθένα, για περίπου δυο μήνες. Κάθε εργαστήριο θα καλύπτει ένα συγκεκριμένο θέμα ή περιοχή των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, όπως τη σχέση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων με τη δημοκρατία, την ανάπτυξη της κριτικής ικανότητας εντοπισμού των παραβιάσεων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, ή το ρόλο της τοπικής αυτοδιοίκησης στην προάσπιση αυτών. Οι μαθητές θα ενθαρρύνονται να συμμετέχουν ενεργά, να συζητούν και να εξερευνούν τα θέματα μέσα από δραστηριότητες με αλληλεπίδραση (Παπαχρήστου, 2022).

Στόχος δεν είναι μόνο η ενημέρωση των μαθητών για τις δημοκρατικές διαδικασίες και αρχές, αλλά η ανάπτυξη της κριτικής τους σκέψης, προκειμένου να μπορούν να αναλύουν και να αμφισβητούν κοινωνικά και πολιτικά ζητήματα. Αυτό θα επιτευχθεί μέσω της καλλιέργειας μιας διαπολιτισμικής αντίληψης και αλληλεπίδρασης, ενισχύοντας την κατανόηση των μαθητών για την πολυπλοκότητα των σύγχρονων δημοκρατιών (Starkey, 2005).

Τα εργαστήρια θα αναδεικνύουν, επίσης, τη σημασία της διαφάνειας για την ενίσχυση των δημοκρατικών διαδικασιών και την πολιτική συμμετοχή των πολιτών. Η δημοκρατία ως διαδικασία απαιτεί ενημερωμένους πολίτες που έχουν την ικανότητα να εξετάζουν και να ερμηνεύουν κριτικά τις πολιτικές και κοινωνικές δομές (Yuniarto, 2019). Στόχος είναι η καλλιέργεια μιας δημοκρατικής σχολικής κουλτούρας μέσω της ενσωμάτωσης πρακτικών που υποστηρίζουν την ενεργή συμμετοχή των μαθητών, τον κριτικό διάλογο και την εφαρμογή δημοκρατικών αρχών, την ισότητα και την αποδοχή της διαφορετικότητας. Δίνεται έμφαση στη ανάπτυξη εκπαιδευτικών προσεγγίσεων που ενθαρρύνουν τους μαθητές να γίνονται ενεργά άτομα, ενισχύοντας την αναγνώριση της δικαιοσύνης, της ισότητας και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων μέσα στο σχολικό περιβάλλον (Yavuz Tabak & Karip, 2022).

Η συνειδητοποίηση και εκπαίδευση των μαθητών στη διαδικασία της διαβούλευσης αποτελεί θεμελιώδες στοιχείο της δημοκρατικής θεωρίας. Η διαβούλευση απαιτεί ικανότητες αναλυτικής σκέψης, αντικειμενικότητας και την ικανότητα να ακούνε ανοιχτά τις απόψεις των άλλων. Αυτό επιβάλλει μια στροφή προς εκπαιδευτικές προσεγγίσεις που προάγουν την ενεργό συμμετοχή και την κριτική ανάλυση σε δημόσια θέματα, ενισχύοντας έτσι τη

δημοκρατική διαδικασία. Η εκπαίδευση και οι πολιτισμικές πρακτικές μπορούν να διαμορφώσουν τις διαβουλευτικές ικανότητες που είναι απαραίτητες για την υπεράσπιση και την προώθηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων (Offe, 1997).

3.3.3 ΦΑΣΗ III: ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Με την ολοκλήρωση των δραστηριοτήτων, πραγματοποιείται αναλυτική αξιολόγηση, κατά την οποία αξιολογείται η ικανότητα των μαθητών να εφαρμόζουν κριτική σκέψη, να επικοινωνούν αποτελεσματικά τις ιδέες τους και να προτείνουν πρακτικές λύσεις για τα εξεταζόμενα ζητήματα. Τα φύλλα αυτοαξιολόγησης που ακολουθούν το εργαστήριο αποτελούν εργαλεία που επιτρέπουν στους μαθητές να αναλύσουν και να αξιολογήσουν την κατανόηση τους για τα ανθρώπινα δικαιώματα και τον ρόλο της τοπικής αυτοδιοίκησης στην προάσπιση τους. Αυτά τα φύλλα περιλαμβάνουν ερωτήσεις και δηλώσεις που βοηθούν τους μαθητές να αναλογιστούν την ικανότητά τους να αναγνωρίζουν παραβιάσεις δικαιωμάτων και να αιτιολογούν την ανάγκη προστασίας τους. Επιπροσθέτως, βοηθούν τους μαθητές να εκτιμήσουν ποιες προτάσεις είναι ρεαλιστικές και αποτελεσματικές για την τοπική κοινότητα. Η αυτοαξιολόγηση μπορεί να διαδραματίσει κρίσιμο ρόλο στην βελτίωση της σχολικής επίδοσης, ενθαρρύνοντας τους μαθητές να είναι πιο ενεργοί στη μάθηση και να εμπλέκονται περισσότερο στη διαδικασία της εκπαίδευσης, βελτιώνοντας την κατανόηση των εκπαιδευτικών στόχων και της δικής τους προόδου (Βασιλειάδου, 2022).

Στα Φύλλα αξιολόγησης των εκπαιδευτικών χρησιμοποιούνται δείκτες απόδοσης που βαθμονομούνται από 1 έως 4, όπου "1" σημαίνει αρχόμενη, "2" αναπτυσσόμενη, "3" ικανοποιητική και "4" εξαιρετική. Αυτοί οι δείκτες αφορούν την ικανότητα των μαθητών να προσδιορίζουν βασικά ανθρώπινα δικαιώματα, να αναλύουν καταστάσεις παραβίασης αυτών στο τοπικό περιβάλλον, να αιτιολογούν την ανάγκη τήρησης των δικαιωμάτων και να εκτιμούν ποιες προτάσεις για την προστασία των δικαιωμάτων είναι εφικτές και αποτελεσματικές για τον τόπο τους. Οι εκπαιδευτικοί καλούνται να αναλύσουν και να αξιολογήσουν την αποτελεσματικότητα των μεθόδων που εφαρμόζονται στη διδασκαλία, με στόχο την κατανόηση του πόσο επιτυχημένα είναι τα εκπαιδευτικά προγράμματα στην πράξη και να αναθεωρήσουν και να βελτιώσουν τις μεθόδους τους ανάλογα με τις ανάγκες των μαθητών (Χρηστάκης, 2018). Η σταθερή υποστήριξη και αξιολόγηση των εκπαιδευτικών

προγραμμάτων που στοχεύουν στην προαγωγή της δημοκρατικής συμπεριφοράς και συμμετοχής είναι αναγκαία (Yanuz Tabak & Karip, 2022).

Θεματική Ενότητα: Ενδιαφέρομαι και ενεργώ-Κοινωνική συναίσθηση & ευθύνη

Υποθεματική: 1. Ανθρώπινα Δικαιώματα

Τίτλος: Η Τέχνη της Ενσυναίσθησης: Κατανοώντας και Διεκδικώντας τα Δικαιώματα μας.

Μαθησιακή αποστολή ΟΟΕL-inspired

Τίτλος	Η Τέχνη της Ενσυναίσθησης: Κατανοώντας και Διεκδικώντας τα Δικαιώματα μας.
Θεματική	Ενδιαφέρομαι και Ενεργώ-Κοινωνική Συναίσθηση & Ευθύνη
Υποθεματική	Ανθρώπινα Δικαιώματα
Βαθμίδα/Τάξεις (που προτείνονται)	Απευθύνεται σε μαθητές/τριες δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης/Γ΄ Γυμνασίου (μπορεί με αναπροσαρμογές να εφαρμοστεί και σε μαθητές της Α΄ και Β΄ Γυμνασίου)
Λέξεις Κλειδιά	Τοπική αυτοδιοίκηση, δικαιοσύνη, ισότητα, διεκδικώ
Σύνδεση με το ΠΣ	Κοινωνική και πολιτική αγωγή ✓ Κατανόηση και ανάλυση κοινωνικών ομάδων και οργανώσεων: Οι μαθητές θα αναπτύξουν κατανόηση για τη σημασία των κοινωνικών ομάδων και των οργανώσεων στη διαμόρφωση της κοινωνικής ζωής. Θα αναγνωρίσουν τον ρόλο τους στη διαμόρφωση της πολιτικής κουλτούρας,

καθώς και τη συμβολή τους στην προαγωγή της συμμετοχικής δημοκρατίας.

- ✓ **Εξέλιξη της κοινωνικής οργάνωσης και επιπτώσεις:** Οι μαθητές θα εξετάσουν τις ιστορικές και σύγχρονες αλλαγές στην κοινωνική οργάνωση, κατανοώντας πως αυτές οι μεταβολές έχουν επηρεάσει τις δομές εξουσίας, τις ανισότητες και τις κοινωνικές δυναμικές στις σύγχρονες κοινωνίες.
- ✓ **Κριτική ανάλυση κοινωνικών προβλημάτων και προστασίας ανθρώπινων δικαιωμάτων:** Μέσα από τη διερεύνηση κοινωνικών προβλημάτων, οι μαθητές θα ασκηθούν στην κριτική σκέψη, αναλύοντας τις προκλήσεις που αφορούν την εφαρμογή και προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.
- ✓ **Αλληλεπίδραση μεταξύ ατόμου και κοινότητας:** Οι μαθητές θα εξετάσουν πως η ατομική δράση μπορεί να επηρεάσει και να ενισχύσει την κοινότητα, εστιάζοντας στον ρόλο τους ως ενεργοί πολίτες. Θα εμβαθύνουν στην σημασία της προώθησης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και της ενεργής συμμετοχής τους στην κοινωνική ζωή.
- ✓ **Ενίσχυση της κοινωνικής ευαισθησίας και της κοινωνικής δράσης:** Οι μαθητές θα αναπτύξουν κοινωνική συνείδηση και θα ευαισθητοποιηθούν σχετικά με θέματα ισότητας, αλληλεγγύης, σεβασμού στη διαφορετικότητα και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Θα καλλιεργήσουν την ικανότητα να συμμετέχουν ενεργά σε κοινωνικές δράσεις και πρωτοβουλίες, ενισχύοντας την αίσθηση της κοινωνικής ευθύνης.

Γενικοί Σκοποί

- ✓ **Ανάπτυξη Κριτικής Σκέψης:** Στόχος είναι να ενθαρρύνουμε τους μαθητές να σκέφτονται κριτικά, αναλύοντας και αξιολογώντας πληροφορίες, πολιτικές και κοινωνικές δομές. Με αυτό τον τρόπο καλλιεργούν βαθύτερη κατανόηση της κοινωνικής δυναμικής και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.
- ✓ **Ενσυναίσθηση και Κοινωνική Ευθύνη:** Προσπαθούμε να βοηθήσουμε τους μαθητές να αναπτύξουν ενσυναίσθηση, να ευαισθητοποιηθούν κοινωνικά και να αναγνωρίζουν τη σημασία της διαφορετικότητας και του σεβασμού των δικαιωμάτων των άλλων.
- ✓ **Διαχείριση Πληροφοριών και Ψηφιακών Μέσων:** Η ικανότητα των μαθητών να αναζητούν, να κατανοούν και να αξιοποιούν πληροφορίες από διάφορες διαδικτυακές πηγές, είναι σημαντική για την ανάπτυξη του, τόσο σε επίπεδο γνώσεων όσο και σε ψηφιακές δεξιότητες.
- ✓ **Ενεργή Συμμετοχή και Διάλογος:** Επιδιώκεται η ενεργή συμμετοχή των μαθητών σε συζητήσεις και δράσεις που προωθούν το διάλογο και τη συνεργασία, ενθαρρύνοντας την καλλιέργεια δημοκρατικών αξιών και την ομαδική σκέψη.
- ✓ **Ανάπτυξη Πρωτοβουλιών και Προσωπικής Αυτονομίας:** Στόχος είναι να καλλιεργηθεί η ικανότητα των μαθητών να αναλαμβάνουν πρωτοβουλίες, να λαμβάνουν αυτόνομα αποφάσεις και να αναπτύσσονται ως άτομα με κοινωνική συνείδηση.
- ✓ **Συνεργασία και Κοινωνική Συμμετοχή:** Προωθείται η ενεργή συμμετοχή των μαθητών σε κοινωνικές δράσεις και η ενίσχυση της ομαδικής εργασίας, με σκοπό την προώθηση των κοινωνικών αξιών και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Προσωπική Ανάπτυξη: Προσφέρονται ευκαιρίες για την ενίσχυση της προσωπικής ανάπτυξης των μαθητών, μέσω της βελτίωσης της αυτοεκτίμησης, της κριτικής σκέψης, της δημιουργικότητας και της ανάπτυξης ικανοτήτων επικοινωνίας και συνεργασίας. ✓ Εξοικείωση με τις ΤΠΕ (Τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνιών): Η ενσωμάτωση της χρήσης ψηφιακών εργαλείων και τεχνολογίας στη διδακτική διαδικασία ενισχύει τη μαθησιακή εμπειρία, αξιοποιώντας τα πλεονεκτήματα της ηλεκτρονικής μάθησης.
<p>Δεξιότητες στόχευσης του εργαστηρίου</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Κριτική Σκέψη: Ανάπτυξη της ικανότητας των μαθητών να αναλύουν, να αξιολογούν και να επεξεργάζονται πληροφορίες με κριτικό τρόπο, δίνοντας τους τα εργαλεία να διακρίνουν διαφορετικές πτυχές κοινωνικών, πολιτικών και πολιτισμικών ζητημάτων. ✓ Επικοινωνιακές Δεξιότητες: Ενίσχυση της ικανότητας των μαθητών να εκφράζονται αποτελεσματικά, τόσο σε προφορικό όσο και σε γραπτό επίπεδο, με στόχο την αποτελεσματική παρουσίαση των σκέψεων τους, τη συμμετοχή τους σε διάλογο και τη συνεργασία με τους συμμαθητές τους. ✓ Συνεργατικότητα: Μέσα από ομαδικές δραστηριότητες, οι μαθητές ενθαρρύνονται να συνεργάζονται, να επιλύουν προβλήματα από κοινού και να συμβάλλουν στη συλλογική προσπάθεια, αναπτύσσοντας δεξιότητες που ενισχύουν την αλληλεπίδραση και την ομαδικότητα. ✓ Κοινωνική Συνείδηση: Ενίσχυση της ευαισθητοποίησης των μαθητών για κοινωνικά και ηθικά ζητήματα, όπως η δικαιοσύνη, η ισότητα και τα ανθρώπινα δικαιώματα,

	<p>ενθαρρύνοντας τους να αναλαμβάνουν ενεργό ρόλο στις κοινότητές τους, προωθώντας θετικές κοινωνικές αλλαγές.</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Κατανόηση Βασικών Δικαιωμάτων και Ελευθεριών: Κατανόηση της σημασίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων σε ένα δημοκρατικό πλαίσιο, με ιδιαίτερη έμφαση στην ελευθερία του λόγου, την ισότητα και τη δικαιοσύνη. Οι μαθητές συνειδητοποιούν την ανάγκη προστασίας των δικαιωμάτων για όλους τους ανθρώπους, ανεξάρτητα από την καταγωγή τους ή τις πεποιθήσεις τους. ✓ Ψηφιακές δεξιότητες: Με τη χρήση νέων τεχνολογιών, οι μαθητές εκπαιδεύονται στο να χρησιμοποιούν ψηφιακά μέσα, να δημιουργούν ψηφιακό περιεχόμενο και να επεξεργάζονται πληροφορίες από διαδικτυακές πηγές. Δεξιότητες οι οποίες τους βοηθούν να προσαρμοστούν στις σύγχρονες απαιτήσεις του ψηφιακού κόσμου και να αυτονομηθούν στην εκπαιδευτική διαδικασία.
<p>ΟΟΕΛ στρατηγικές καλλιέργειας δεξιοτήτων (ρουτίνες σκέψης και εργαλεία διαλόγου)</p>	<p>Ρουτίνες Σκέψης:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ «Βλέπω – Αναρωτιέμαι – Συνδέω»: Αυτή η ρουτίνα μπορεί να χρησιμοποιηθεί για να διερευνήσουν οι μαθητές παραδείγματα παραβιάσεων ή εφαρμογών ανθρωπίνων δικαιωμάτων στις σύγχρονες κοινωνίες. Κάθε μαθητής παρατηρεί συγκεκριμένα γεγονότα ή καταστάσεις (βλέπω), αναρωτιέται σχετικά με τις αιτίες και τις συνέπειες αυτών των καταστάσεων (αναρωτιέμαι) και συνδέει τις παρατηρήσεις του με άλλα παραδείγματα από τη θεωρία των δικαιωμάτων (συνδέω). ✓ «Σκέφτομαι – Συζητώ – Μοιράζομαι»: Σε αυτή τη ρουτίνα, οι μαθητές καλούνται πρώτα να σκεφτούν μεμονωμένα

σχετικά με ένα ζήτημα που αφορά τα ανθρώπινα δικαιώματα, στη συνέχεια να συζητήσουν τις απόψεις τους με τους συμμαθητές τους σε μικρές ομάδες, και τελικά να μοιραστούν τις ιδέες τους στην ολομέλεια.

- ✓ **«Αξιολογώ – Ερμηνεύω – Σχολιάζω»:** Οι μαθητές καλούνται να αξιολογήσουν παραδείγματα εφαρμογής ή παραβιάσεων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, να τα ερμηνεύσουν με βάση τη δική τους κατανόηση και στη συνέχεια να σχολιάσουν τις επιπτώσεις αυτών των πρακτικών.
- ✓ **«Δημιουργική Σύνθεση και Συζήτηση»:** Οι μαθητές καλούνται να συνθέσουν και να παρουσιάσουν τις απόψεις τους για τα ανθρώπινα δικαιώματα και τη δημοκρατία. Μέσα από τις παρουσιάσεις και τον διάλογο, οι μαθητές μπορούν να βελτιώσουν τις επικοινωνιακές τους δεξιότητες.
- ✓ **«Ονομάζω – Περιγράφω – Πράττω»:** Οι μαθητές αναπτύσσουν δεξιότητες παρατήρησης, κριτικής σκέψης και επίλυσης προβλημάτων. Τους βοηθά να αναγνωρίσουν τα προβλήματα στο σχολικό τους χώρο, να τα περιγράψουν με σαφήνεια και να προτείνουν πρακτικές λύσεις. Ενθαρρύνει την αλληλεπίδραση με το φυσικό τους περιβάλλον και την ενεργή συμμετοχή στη βελτίωση του.
- ✓ **«Τίτλοι»:** Η ρουτίνα αυτή βοηθά τους μαθητές να αναπτύξουν δεξιότητες συνοπτικής έκφρασης και ενσυναίσθησης. Τους ωθεί να εστιάσουν στις πιο σημαντικές πτυχές της θεματικής ενότητας, μαθαίνοντας να διατυπώνουν σαφείς απόψεις, ενώ ταυτόχρονα προάγει τη συμμετοχικότητα μέσω του σχολιασμού των ιδεών των συμμαθητών τους.
- ✓ **«Ο Κύκλος των Οπτικών»:** Ενθαρρύνει την κατανόηση διαφορετικών οπτικών και τη διερεύνηση ζητημάτων

ανθρωπίνων δικαιωμάτων από τη θέση διαφορετικών ρόλων. Οι μαθητές αναπτύσσουν ενσυναίσθηση και κατανοούν καλύτερα τις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν διάφορα άτομα ή και οι ίδιοι στην κοινότητα τους.

- ✓ **«Φαντάζομαι Αν»:** Προάγει τη δημιουργική σκέψη και τη σχεδίαση καινοτόμων λύσεων. Οι μαθητές καλούνται να αναπτύξουν πρωτοβουλίες που μπορούν να ενισχύσουν τα δικαιώματα τους και να βελτιώσουν τη σχολική τους κοινότητα. Ενθαρρύνει τη σύνδεση της θεωρίας με την πράξη, αναπτύσσοντας δεξιότητες λήψης αποφάσεων και υλοποίησης ιδεών.
- ✓ **«Παίρνω Θέση»:** Μέσω αυτής της ρουτίνας, ενισχύεται η κριτική σκέψη και η ικανότητα λήψης θέσης με τεκμηριωμένα επιχειρήματα. Ενθαρρύνει τους μαθητές να εκφράσουν προσωπικές απόψεις και να σκεφθούν σε βάθος σχετικά με τις δράσεις της τοπικής αυτοδιοίκησης, καλλιεργώντας την ικανότητα λήψης αποφάσεων και διαλόγου.
- ✓ **«Τότε Σκεφτόμουν.....Τώρα Σκέφτομαι.....»:** Οι μαθητές έχουν τη δυνατότητα να αναστοχαστούν την εξέλιξη της σκέψης τους και να συνειδητοποιήσουν πως άλλαξαν οι αντιλήψεις τους σχετικά με τα ανθρώπινα δικαιώματα και τη δράση που ανέπτυξαν. Ενισχύει την αυτοαξιολόγηση και την ικανότητα αναγνώρισης της προσωπικής προόδου.

Εργαλεία Διαλόγου:

- ✓ **Εκτιμήστε:** Ενθαρρύνει την αξιολόγηση και την αναγνώριση της ποιότητας και την πληρότητας των ιδεών και των προτάσεων των συμμαθητών. Βοηθά τους μαθητές να αναπτύξουν κριτική σκέψη και να συγκρίνουν διαφορετικές

λύσεις και ιδέες για να καταλήξουν στην πρόταση με την καλύτερη αποτελεσματικότητα.

Ψαλιδίστε: Βοηθά τους μαθητές να επικεντρωθούν στις πιο σημαντικές ιδέες. Ενθαρρύνει την ικανότητα επιλογής και αξιολόγησης, αποφεύγοντας την υπερφόρτωση με πληροφορίες. Οι μαθητές μαθαίνουν να εντοπίζουν και να κατανοούν τις βασικές έννοιες των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

- ✓ **Πείτε την άποψη σας:** Ενθαρρύνει την ατομική έκφραση και την υποβολή προτάσεων για την υπεράσπιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Δίνει στους μαθητές την ευκαιρία να συζητήσουν και να αναλύσουν την πρακτικότητα των προτάσεων τους, προάγοντας τη δημοκρατική διαδικασία και την οικοδόμηση μιας συλλογικής συμφωνίας.
- ✓ **Συνδέστε:** Βοηθά τους μαθητές να συσχετίζουν ιδέες και να κατανοούν τη σύνθετη φύση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και της δημοκρατίας. Αναγνωρίζοντας συνδέσεις, αναπτύσσουν πιο ολοκληρωμένη άποψη για τον τρόπο με τον οποίο λειτουργούν τα δικαιώματα στην κοινωνία.
- ✓ **Επεκτείνετε:** Ενισχύει τη συζήτηση στην τάξη, προτρέποντας τους μαθητές να αμφισβητήσουν τις ενδεχόμενες προκαταλήψεις τους και να αναλογιστούν πως οι νέες πληροφορίες αλλάζουν ή ενισχύουν την κατανόηση τους.
- ✓ **Ρωτήστε:** Η ικανότητα να θέτουν ουσιαστικά ερωτήματα ενισχύει την περιέργεια, οδηγώντας τους μαθητές στο να εξετάσουν διαφορετικές πλευρές της υπό μελέτης ενότητας.

	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Παρατηρείστε: Τους ενθαρρύνει να εξετάσουν προσεκτικά το περιβάλλον τους, προσέχοντας στοιχεία που ίσως δεν είχαν αντιληφθεί προηγουμένως.
<p>Εκπαιδευτικές μέθοδοι - Τεχνικές</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Ομαδοσυνεργατική: Συνεργασία σε μικρές ομάδες για την ανάπτυξη προτάσεων σε καθημερινά ζητήματα που σχετίζονται με τα ανθρώπινα δικαιώματα, ενθαρρύνοντας την ανταλλαγή απόψεων και την καλλιέργεια της ομαδικής εργασίας. Μέσω αυτής της προσέγγισης, ενισχύεται η ικανότητα των μαθητών να εργάζονται συλλογικά για την εύρεση λύσεων σε κοινωνικά ζητήματα. ✓ Διερευνητική μάθηση: Οι μαθητές ασχολούνται με τη μελέτη πραγματικών περιπτώσεων και διερευνούν την εφαρμογή των ανθρωπίνων δικαιωμάτων σε ποικίλες καταστάσεις, αναπτύσσοντας κριτική σκέψη και πρακτικές δεξιότητες για την κατανόηση πολύπλοκων κοινωνικών θεμάτων. ✓ Δημιουργία Εννοιολογικού Χάρτη: Οι μαθητές κατασκευάζουν τον χάρτη της δημοκρατίας για να οπτικοποιήσουν τις σχέσεις μεταξύ των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των κοινωνικών ζητημάτων. Μέσω αυτής της δραστηριότητας, ενθαρρύνεται η εννοιολογική κατανόηση και η ανάπτυξη συνθετικής σκέψης. ✓ Καταιγισμός ιδεών (Brainstorming): Οι μαθητές συμμετέχουν σε διαδικασίες καταιγισμού ιδεών με στόχο τη συλλογή και ανάπτυξη δημιουργικών προτάσεων για δράσεις που μπορούν να προωθήσουν και να προστατέψουν τα ανθρώπινα δικαιώματα. Η διαδικασία αυτή ενισχύει την δημιουργικότητα και την ενεργό συμμετοχή των μαθητών.

	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Διενέργεια συνέντευξης: Οι μαθητές οργανώνουν και διεξάγουν συνέντευξη με εκπρόσωπο της κοινωνικής υπηρεσίας του δήμου τους, ενισχύοντας τις επικοινωνιακές τους δεξιότητες και την κατανόηση του τρόπου με τον οποίο εφαρμόζονται οι αρχές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στην πράξη.
<p>Εκπαιδευτικό υλικό (συμβατικό ή ψηφιακό)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Συμβατικό: βιβλία, άρθρα, μελέτες περιπτώσεων ✓ Ψηφιακό: εκπαιδευτικά βίντεο, λογισμικά, ψηφιακές πλατφόρμες <p>Ψηφιακά Εργαλεία: Διευκολύνουν τη μάθηση, τη συνεργασία και την οργάνωση.</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ MindMeister: Αφορά ένα εργαλείο δημιουργίας εννοιολογικών χαρτών που επιτρέπει στους μαθητές να οπτικοποιούν ιδέες και έννοιες. ✓ Padlet: Είναι ένα εργαλείο που επιτρέπει την ομαδική εργασία και την ανταλλαγή ιδεών σε πραγματικό χρόνο. ✓ Canva: Αποτελεί ένα ευέλικτο εργαλείο για τη δημιουργία ψηφιακού περιεχομένου, όπως αφίσες, παρουσιάσεις και γραφικά. ✓ Google Docs: Οι μαθητές μπορούν να δουλέψουν μαζί σε εργασίες, να μοιραστούν κείμενα και να συνεργαστούν με αποτελεσματικότητα. ✓ Powerpoint Online: Είναι ένα εργαλείο για την δημιουργία παρουσιάσεων που επιτρέπει στους μαθητές να συνεργάζονται διαδικτυακά.

	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Zoom: Οι μαθητές μπορούν να συνεργάζονται σε πραγματικό χρόνο, να συμμετέχουν σε ομαδικές συζητήσεις και να μοιράζονται την οθόνη τους, ενισχύοντας τη διαδραστική μάθηση. ✓ Google Books: Οι μαθητές μπορούν να εντοπίσουν πηγές που σχετίζονται με τα ανθρώπινα δικαιώματα, να μελετήσουν σχετικές δημοσιεύσεις και να εμπλουτίσουν τις γνώσεις τους με αξιόπιστο υλικό. ✓ Microsoft Teams: Είναι μια ολοκληρωμένη πλατφόρμα επικοινωνίας που προσφέρει λειτουργίες όπως συνομιλίες, κοινή χρήση αρχείων και βιντεοκλήση. ✓ Project Planner: Χρησιμοποιώντας αυτό το εργαλείο, οι μαθητές σχεδιάζουν πρωτοβουλίες για την προώθηση των δικαιωμάτων τους. Χωρίζονται σε ομάδες, ορίζουν στόχους, καταγράφουν τα βήματα που χρειάζονται για την υλοποίηση κάθε πρωτοβουλίας και καθορίζουν χρονοδιαγράμματα.
<p>Υλικοτεχνική υποδομή</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Υπολογιστής/Τάμπλετ - Διαδίκτυο: Απαραίτητος εξοπλισμός για την πρόσβαση σε ψηφιακά εργαλεία, εκπαιδευτικές πλατφόρμες και πηγές πληροφόρησης. ✓ Βιντεοπροβολέας: Χρησιμοποιείται για την παρουσίαση βίντεο, ψηφιακών παρουσιάσεων, εκπαιδευτικών διαφανειών και άλλου οπτικοακουστικού υλικού, ενισχύοντας τη διαδραστική μάθηση και τη συμμετοχή των μαθητών. ✓ Σχολικά βιβλία: Λειτουργούν ως θεμελιώδη πηγή πληροφοριών τα οποία μπορούν να συνδυαστούν με ψηφιακές πηγές για ευρύτερη κατανόηση.

	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Διαδραστικός πίνακας: Εάν υπάρχει διαθέσιμος στην τάξη, προσφέρει δυνατότητες για διαδραστικές δραστηριότητες, ψηφιακές παρουσιάσεις και εκπαιδευτικά παιχνίδια, ενισχύοντας την συμμετοχή των μαθητών μέσα από πολυαισθητηριακή μάθηση. ✓ Φωτογραφική Μηχανή: Χρησιμοποιείται για την παρατήρηση του σχολικού περιβάλλοντος, συμβάλλοντας στη δημιουργία δημιουργικού και οπτικού περιεχομένου από τους μαθητές.
<p>Διάρκεια (βάσει ΦΕΚ 2539/24-6-2020)</p>	<p>Το πρόγραμμα αποτελείται από επτά (7) εργαστήρια, καθένα από τα οποία διαρκεί μια διδακτική ώρα, προσφέροντας συνολική διάρκεια επτά (7) διδακτικών ωρών. Η διαμόρφωση των εργαστηρίων προτείνεται να ακολουθεί μια προοδευτική δομή, η οποία εξασφαλίζει μια λογική και συνεκτική εξέλιξη της μαθησιακής διαδικασίας. Η δομή βασίζεται σε πέντε (5) βασικά στάδια: εισαγωγή, διερεύνηση, εφαρμογή και ανασκόπηση γνώσεων. Η προοδευτική αυτή προσέγγιση επιτρέπει στους μαθητές να εμβαθύνουν στη θεματική ενότητα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων βήμα-βήμα, ενισχύοντας την κατανόηση και την εφαρμογή των γνώσεων.</p>
<p>Προτεινόμενοι φορείς συνεργασίας</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Δήμος: Συνεργασία με την τοπική αυτοδιοίκηση ✓ Τοπικοί Σύλλογοι: Ενσωμάτωση τοπικών συλλόγων που ασχολούνται με θέματα κοινωνικής ευθύνης, δικαιωμάτων και ισότητας. ✓ Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις (ΜΚΟ): Προσέλκυση ΜΚΟ που ασχολούνται με τα ανθρώπινα δικαιώματα για διαλέξεις ή εργαστήρια.

	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Κοινωνικές Υπηρεσίες: Συνεργασία με την κοινωνική υπηρεσία του δήμου για πραγματικά παραδείγματα και πρακτικές εφαρμογές. ✓ Πανεπιστήμια και Εκπαιδευτικά Ιδρύματα: Συνεργασία με εκπαιδευτικά ιδρύματα για παροχή εξειδικευμένων γνώσεων ή πρόσβαση σε έρευνες.
Εκδηλώσεις διάχυσης	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Δημιουργία αφίσας ευαισθητοποίησης: Οι μαθητές θα δημιουργήσουν αφίσες που θα αναρτηθούν στην ιστοσελίδα του σχολείου και σε κοινόχρηστο χώρο του σχολείου. ✓ Διαδραστική παρουσίαση: Οργάνωση παρουσίασης όπου οι μαθητές θα μοιραστούν τις εμπειρίες και τα ευρήματα τους.
Ενεργή συμμετοχή και ένταξη όλων των μαθητών	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Διαφοροποιημένες δραστηριότητες: Εισαγωγή δραστηριοτήτων με διαφορετικό επίπεδο δυσκολίας, ώστε όλοι οι μαθητές να έχουν τη δυνατότητα να συμμετέχουν με βάση τις δυνατότητες τους. ✓ Ρόλοι σε ομάδες: Ανάθεση ρόλων στους μαθητές σύμφωνα με τις δεξιότητες τους (π.χ γονέας, εκπαιδευτικός, διευθυντής, μαθητής) με στόχο την ενίσχυση της ενεργούς συμμετοχής και της ανάληψης της ευθύνης στο πλαίσιο της ομάδας. ✓ Συνεχής Υποστήριξη: Συνεχής καθοδήγηση από τον εκπαιδευτικό, με στόχο να εξασφαλιστεί η ενεργή συμμετοχή και συνεισφορά όλων των μαθητών στη μαθησιακή διαδικασία.

Εργαστήριο 1^ο: Δημοκρατία και Δικαιώματα – Το μαγικό ταξίδι της ισότητας

Προσδοκώμενα μαθησιακά
αποτελέσματα

Δραστηριότητες – (ενδεικτικές)

Οι μαθητές/τριες αναμένεται να:

Θυμούνται: Τα βασικά ανθρώπινα δικαιώματα που αποτελούν θεμέλιο της δημοκρατίας.

Κατανοούν: Τη σημασία αυτών των δικαιωμάτων και τον ρόλο τους στην προαγωγή και προάσπιση της δημοκρατίας.

Αναλύσουν: Τις προκλήσεις που ενυπάρχουν στην εφαρμογή των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στον σύγχρονο κόσμο.

Αξιολογούν: Τη σημασία της ενεργής συμμετοχής στον διάλογο για τα ανθρώπινα δικαιώματα.

Δημιουργούν: Ένα «Χάρτη Δημοκρατίας» που

Ρουτίνα Σκέψης: Δημιουργική σύνθεση και συζήτηση

Στήνω:

Ο εκπαιδευτικός ετοιμάζει μια σειρά διαφανειών που απεικονίζουν βασικά ανθρώπινα δικαιώματα, όπως το δικαίωμα στην ελευθερία του λόγου, την ισότητα και την δικαιοσύνη, χρησιμοποιώντας γραφήματα και σύντομα κείμενα. Στη συνέχεια, τοποθετεί το υλικό σε πίνακα στην τάξη, με τίτλο: «Τα Δικαιώματα που Υποστηρίζουν τη Δημοκρατία».

Οι μαθητές χωρίζονται σε ομάδες και κάθε ομάδα λαμβάνει έναν διαφορετικό χάρτη που σχετίζεται με τα ανθρώπινα δικαιώματα. Καλούνται να χρησιμοποιήσουν ψηφιακά εργαλεία (<https://padlet.com/>) ή χαρτιά για να δημιουργήσουν ένα «Χάρτη Δημοκρατίας» που περιλαμβάνει τα δικαιώματα, τις λειτουργίες τους και παραδείγματα εφαρμογής στους στην καθημερινότητάς τους.

Παρουσιάζω:

Η κάθε ομάδα παρουσιάζει τον «Χάρτη Δημοκρατίας» της στην ολομέλεια. Εξηγεί τα δικαιώματα που περιλαμβάνει ο χάρτης της, τις λειτουργίες τους

αποτυπώνει τα βασικά δικαιώματα και τις λειτουργίες τους.

καθώς και τα παραδείγματα εφαρμογής τους. Οι μαθητές ενθαρρύνονται να κάνουν ερωτήσεις και να συζητήσουν για τις προκλήσεις που σχετίζονται με την εφαρμογή των δικαιωμάτων στην καθημερινή ζωή.

Κυκλοφορώ:

Μετά τις παρουσιάσεις τους, οι μαθητές κυκλοφορούν στον χώρο, όπου κάθε ομάδα έχει αναρτήσει τον «Χάρτη Δημοκρατίας». Διαβάζουν τα σχόλια και τις σημειώσεις άλλων ομάδων και προσθέτουν δικά τους σχόλια, ερωτήσεις ή παρατηρήσεις γύρω από τους χάρτες. Αυτή η δραστηριότητα ενισχύει την συμμετοχή όλων και προάγει την ενεργή αλληλεπίδραση.

Διευκολύνω:

Ο/Η εκπαιδευτικός καθοδηγεί μια συλλογική συζήτηση με βάση τα σχόλια και τα ερωτήματα που έχουν προκύψει. Οι μαθητές συνδέουν τις απόψεις τους με αυτές που έχουν καταγραφεί σε άλλους χάρτες, επεκτείνοντας τις σκέψεις και τα επιχειρήματα. Ο/Η εκπαιδευτικός ενθαρρύνει την ομάδα να αναγνωρίσει κοινούς θεματικούς άξονες και να εξετάσει πως μπορούν να εφαρμοστούν οι αρχές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων για την προώθηση της δημοκρατίας στην καθημερινή ζωή.

Σύνδεσε: Οι μαθητές συνδέουν τις ιδέες της ομάδας τους με τα δικαιώματα που τους παρουσίασε ο εκπαιδευτικός κατά την εισαγωγή στη θεματική ενότητα.

	<p>Επέκτεινε: Επεκτείνουν τη σκέψη τους εξετάζοντας πως οι ιδέες άλλων ομάδων εμπλουτίζουν την δική τους κατανόηση.</p>
<p>Εργαστήριο 2^ο: Μυστικά και Λάθη - Η περιπέτεια της δημοκρατίας και των δικαιωμάτων</p>	
<p>Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα</p>	<p>Δραστηριότητες (ενδεικτικές)</p>
<p>Οι μαθητές/τριες αναμένεται να:</p> <p>Κατανοούν τη σημασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στη δημοκρατία.</p> <p>Αναγνωρίζουν τις προκλήσεις και τις συνέπειες των παραβιάσεων αυτών των δικαιωμάτων.</p> <p>Αναλύουν περιπτώσεις παραβιάσεων δικαιωμάτων και δημοκρατικών αντιδράσεων.</p> <p>Αναπτύσσουν κριτική σκέψη και διαλογικές δεξιότητες μέσω της ενεργού συμμετοχής.</p> <p>Εφαρμόζουν διαδικασίες σκέψης και ανάλυσης για την</p>	<p>Ρουτίνα Σκέψης: Βλέπω – Αναρωτιέμαι – Συνδέω</p> <p>Στήνω:</p> <p>Ο/Η εκπαιδευτικός ετοιμάζει την προβολή δυο εκπαιδευτικών βίντεο και δημιουργεί έναν πίνακα ή μια ψηφιακή πλατφόρμα (https://padlet.com/) για την καταγραφή των ιδεών των μαθητών. Το βίντεο περιλαμβάνει παραδείγματα παραβιάσεων ανθρωπίνων δικαιωμάτων και τις επιπτώσεις αυτών στη σύγχρονη κοινωνία.</p> <p>«Μάθετε τα ανθρώπινα δικαιώματα σας». https://gr.humanrights.com/what-are-human-rights/videos/no-torture.html</p> <p>«ADRA Animated Short: Human Rights» https://www.youtube.com/watch?v=BkDX8D2YUeE</p> <p>Παρουσιάζω:</p> <p>Οι μαθητές παρακολουθούν τα βίντεο και στη συνέχεια καταγράφουν τις πρώτες εντυπώσεις τους στον ψηφιακό πίνακα. Χρησιμοποιώντας το ψηφιακό</p>

κατανόηση και ερμηνεία κοινωνικών θεμάτων.

εργαλείο Google Docs, αναλύουν τα συναισθήματα και τις αντιδράσεις των ατόμων που εμπλέκονται στις παραβιάσεις εξετάζοντας τις κοινωνικές και δημοκρατικές συνέπειες. Οι μαθητές συνδέουν τα παραδείγματα με τις δημοκρατικές αρχές και αναλύουν πως οι προτεινόμενες λύσεις ή αντιδράσεις μπορούν να εφαρμοστούν σε παρόμοιες καταστάσεις.

Συνδέστε: Οι μαθητές συνδέουν τα παραδείγματα με άλλες περιπτώσεις παραβίασης δικαιωμάτων που έχουν μελετήσει και προσπαθούν να βρουν κοινά σημεία.

Επεκτείνετε: Μέσω του ψηφιακού εργαλείου MindMeister, οι μαθητές επεκτείνουν τις αρχικές ιδέες τους και προσθέτουν νέες προτάσεις ή βελτιώνουν τις υπάρχουσες.

Διευκολύνω:

Ο/Η εκπαιδευτικός οργανώνει μια συζήτηση όπου οι μαθητές χρησιμοποιούν τα εργαλεία διαλόγου «Εκτιμήστε – Αναλύστε»:

Εκτιμήστε: Οι μαθητές, βασιζόμενοι στο βίντεο, εκτιμούν τις προτεινόμενες λύσεις συζητώντας ποιες θεωρούν πιο αποτελεσματικές και γιατί.

Αναλύστε: Οι μαθητές αναλύουν τις συνέπειες των παραβιάσεων δικαιωμάτων και τις στρατηγικές που προτάθηκαν για την καταπολέμηση τους,

	δημιουργώντας παρουσιάσεις μέσω του Powerpoint Online.
Εργαστήριο 3^ο: Η δύναμη της φωνής μας - Διεκδικώντας τα δικαιώματά μας	
Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα	Δραστηριότητες – (ενδεικτικές)
<p>Οι μαθητές/τριες αναμένεται να:</p> <p>Αναγνωρίζουν τη δύναμη της έκφρασης και του λόγου ως θεμελιώδης πυλώνας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και της δημοκρατίας.</p> <p>Αναπτύξουν την ικανότητα να χρησιμοποιούν την φωνή τους για να υπερασπίζονται τα δικαιώματά τους και τα δικαιώματα των άλλων.</p> <p>Καλλιεργήσουν την κριτική σκέψη και τον διάλογο για να αναλύουν περιπτώσεις παραβίασης ανθρωπίνων δικαιωμάτων και να προτείνουν λύσεις.</p>	<p>Ρουτίνα Σκέψης: Σκέψου- Συζήτησε – Μοιράσου</p> <p>Στήνω:</p> <p>Ο/Η εκπαιδευτικός προβάλλει ένα σύντομο βίντεο (Ανθρώπινο Δικαίωμα αρ.19: Ελευθερία της Έκφρασης https://www.youtube.com/watch?v=M3PijocaXVA) που απεικονίζει στιγμές μέσα από τις οποίες ο άνθρωπος διεκδικεί το δικαίωμα του στην ελεύθερη έκφραση.</p> <p>Οι μαθητές χωρίζονται σε μικρές ομάδες και η κάθε ομάδα καταγράφει σε μια ψηφιακή πλατφόρμα (https://padlet.com/) τις ιδέες της και συζητούν τις επιπτώσεις της στέρησης της ελευθερίας της έκφρασης. Ένας εκπρόσωπος από κάθε ομάδα μοιράζεται τις βασικές ιδέες της ομάδας με την υπόλοιπη τάξη, ενθαρρύνοντας την ομαδική συζήτηση.</p> <p>Δημιουργική Δράση: Ψηφιακές Καμπάνιες Ευαισθητοποίησης</p>

<p>Ενθαρρυνθούν να δράσουν συλλογικά και να χρησιμοποιήσουν τη φωνή τους για να επηρεάσουν τη δημόσια συζήτηση και την κοινωνική αλλαγή.</p>	<p>Οι μαθητές χρησιμοποιούν το ψηφιακό πρόγραμμα Canva (https://www.canva.com) για να δημιουργήσουν μια ψηφιακή αφίσα που προωθεί τη σημασία της ελευθερίας του λόγου και την ενεργή συμμετοχή στην προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.</p> <p>Διαμορφώνω: Οι μαθητές χρησιμοποιούν το Google Docs για να συμμετάσχουν σε μια ζωντανή συνεργατική συζήτηση. Ο εκπαιδευτικός θα δημιουργήσει ένα κοινό έγγραφο όπου η κάθε ομάδα θα αναλύσει τις καμπάνιες των άλλων ομάδων και θα καταγράψει τα σχόλια και της προτάσεις της σε πραγματικό χρόνο.</p> <p>Εκτιμώ: Οι μαθητές καλούνται να εκτιμήσουν την αποτελεσματικότητα των καμπανιών των άλλων ομάδων και να συζητήσουν στην ολομέλεια τρόπους βελτίωσης και επέκτασης τους.</p>
<p>Εργαστήριο 4°: Ο δήμος ως προστάτης. Ο ρόλος της τοπικής αυτοδιοίκησης στην προάσπιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.</p>	
<p>Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα</p>	<p>Δραστηριότητες – (ενδεικτικές)</p>
<p>Οι μαθητές/τριες αναμένεται να:</p> <p>Κατανοήσουν τον ρόλο της τοπικής αυτοδιοίκησης στην προάσπιση και προώθηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.</p>	<p>Ρουτίνα Σκέψης: Αξιολογώ – Ερμηνεύω – Σχολιάζω</p> <p>Στήνω:</p> <p>Ο/Η εκπαιδευτικός ξεκινάει με την παρουσίαση ενός πραγματικού περιστατικού όπου οι τοπικές αρχές επηρέασαν θετικά την κοινωνική δικαιοσύνη.</p>

Εξερευνήσουν και να **εφαρμόσουν** παραδείγματα από την πράξη, δείχνοντας πως οι τοπικές αρχές μπορούν να επηρεάσουν θετικά την κοινωνική δικαιοσύνη.

Αναλύσουν τις προκλήσεις και τις ευκαιρίες που αντιμετωπίζουν οι τοπικές αρχές στην εφαρμογή δημοκρατικών και ανθρωπιστικών αρχών.

Συνθέσουν προτάσεις για βελτιώσεις στις πολιτικές των τοπικών αρχών που σχετίζονται με την προστασία και την προώθηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Αξιολογήσουν τη σημασία της ενεργούς συμμετοχής τους σε τοπικά και κοινωνικά ζητήματα.

Οι μαθητές αξιολογούν τη δράση της τοπικής αυτοδιοίκησης και καταγράφουν τα στοιχεία που τους εντυπωσίασαν θετικά ή αρνητικά, χρησιμοποιώντας το ψηφιακό εργαλείο Padlet. Αναλύουν, παράλληλα, τις δράσεις των τοπικών αρχών, εστιάζοντας στις προκλήσεις και ευκαιρίες που αντιμετώπισαν. Στη συνέχεια, αφού χωριστούν σε μικρές ομάδες, συμμετέχουν σε μια διαδικασία καταγισμού ιδεών. Καλούνται να προτείνουν βελτιώσεις στις δράσεις των τοπικών αρχών για την προάσπιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Στήνω: Οι μαθητές προετοιμάζουν ερωτήσεις για μια συνέντευξη με εκπρόσωπο της κοινωνικής υπηρεσίας του δήμου τους. Χρησιμοποιούν το Zoom ή το Google Meet για την καταγραφή της συνέντευξης.

Συνεργάζομαι: Οι μαθητές συνεργάζονται για να δημιουργήσουν ένα ερωτηματολόγιο που θα καλύπτει τα σημαντικά θέματα της τοπικής αυτοδιοίκησης και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Καταγράφω: Η συνέντευξη καταγράφεται και χρησιμοποιείται ως υλικό για περαιτέρω ανάλυση και συζήτηση στην τάξη.

Ρωτείστε: Οι μαθητές διατυπώνουν ερωτήσεις που εμβαθύνουν στις προκλήσεις που αντιμετωπίζει η κοινωνική υπηρεσία του δήμου όπου κατοικούν.

Εργαστήριο 5^ο: Η δημοτική Αρχή στο πλευρό των μαθητών - Προάσπιση δικαιωμάτων και ευκαιριών.

Προσδοκώμενα μαθησιακά
αποτελέσματα

Δραστηριότητες – (ενδεικτικές)

Οι μαθητές/τριες αναμένεται να:

Ανακαλέσουν βασικές πληροφορίες σχετικά με τον ρόλο της δημοτικής αρχής στην υποστήριξη των δικαιωμάτων και των ευκαιριών για τους μαθητές.

Κατανοήσουν πώς η δημοτική αρχή μπορεί να επηρεάσει θετικά τα δικαιώματα και τις ευκαιρίες των μαθητών.

Εφαρμόσουν τις γνώσεις τους για να εντοπίσουν ανάγκες και προβλήματα στο σχολικό τους περιβάλλον, προτείνοντας λύσεις που η δημοτική αρχή θα μπορούσε να υποστηρίξει.

Δημιουργήσουν προτάσεις δράσεων που θα

Το εργαστήριο ξεκινά με ανατροφοδότηση από τις δραστηριότητες του προηγούμενου εργαστηρίου. Οι μαθητές καλούνται να αναφέρουν τις εμπειρίες και τις σκέψεις τους που αποκόμισαν σχετικά με τη σημασία της δημοτικής αρχής στην υποστήριξη των δικαιωμάτων και των ευκαιριών των μαθητών, εστιάζοντας στο πως οι δράσεις της επηρεάζουν την καθημερινότητα τους.

Ρουτίνα Σκέψης: Τίτλοι / Headlines με Ψηφιακό Εργαλείο

Οι μαθητές χρησιμοποιούν ένα εργαλείο όπως το Padlet για να δημιουργήσουν ψηφιακά έναν τίτλο που να αποτυπώνει την πιο σημαντική πτυχή αυτού του θέματος «Πως η τοπική αυτοδιοίκηση υπερασπίζεται τα δικαιώματα των μαθητών». Καλούνται να σκεφθούν τη συμβολή της τοπικής αυτοδιοίκησης σε συγκεκριμένα δικαιώματα, όπως η πρόσβαση όλων των παιδιών σε μια εκπαίδευση που θα σέβεται τον μαθητή και τις ανάγκες του ή η προστασία της υγείας και της ασφάλειας στο σχολικό περιβάλλον.

Ο/Η Εκπαιδευτικός καθοδηγεί τους μαθητές να συνθέσουν την ουσία της κεντρικής ιδέας και στη συνέχεια να κάνουν σχολιασμούς στους τίτλους των συμμαθητών τους.

μπορούσαν να υλοποιηθούν από τη δημοτική αρχή για την ενίσχυση των δικαιωμάτων των μαθητών.

Ερώτηση για Σκέψη:

Σε τι διαφέρει ο τίτλος από αυτό που θα λέγατε στην συνάντησή μας στο προηγούμενο εργαστήριο; Τι μάθατε σήμερα για τον ρόλο της τοπικής αυτοδιοίκησης στην προάσπιση των δικαιωμάτων σας;

Ρουτίνα Σκέψης: Παίρνω Θέση (Take a Stand)

Ανάγνωση: Ο/Η εκπαιδευτικός διαβάζει απόσπασμα από ένα άρθρο που δείχνει έναν πραγματικό τρόπο με τον οποίο η τοπική αυτοδιοίκηση προστάτευσε ή βελτίωσε τα δικαιώματα των μαθητών, όπως η βελτίωση των σχολικών υποδομών. Οι μαθητές μπορούν να έχουν πρόσβαση στο κείμενο μέσω μιας ψηφιακής πλατφόρμας του Google Books [https://www.paris.fr/pages/paris-lance-la-renovation-complete-de-ses-ecoles-et-creches-26971#:~:text=La%20Ville%20de%20Paris%20engage,groupe%20scolaire%20Romainville%20\(19e.](https://www.paris.fr/pages/paris-lance-la-renovation-complete-de-ses-ecoles-et-creches-26971#:~:text=La%20Ville%20de%20Paris%20engage,groupe%20scolaire%20Romainville%20(19e.)

Οι μαθητές χρησιμοποιούν το Google Forms για να συμπληρώσουν ένα ερωτηματολόγιο που βασίζεται στη ρουτίνα σκέψης «Παίρνω Θέση». Οι ερωτήσεις επικεντρώνονται στο κατά πόσο συμφωνούν ή διαφωνούν με συγκεκριμένες δράσεις της τοπικής αυτοδιοίκησης και γιατί.

1. Παίρνω Θέση:

Πιστεύετε ότι η τοπική αυτοδιοίκηση υπερασπίζεται αποτελεσματικά τα δικαιώματά σας ως μαθητές; Δώστε

παραδείγματα και εξηγήστε την άποψη σας. Μπορείτε να χωριστείτε σε μικρές ομάδες με τις οποίες θα δουλέψετε καθ' όλη τη διάρκεια του εργαστηρίου.

2. Κάνω Πίσω:

Τι πιστεύουν οι συμμαθητές σας; Μέσω της επιλογής «Peer Review» στο Google Forms, οι μαθητές μπορούν να δουν και να σχολιάσουν τις απόψεις των άλλων ομάδων.

3.Κοιτώ Ξανά:

Αφού δείτε τις άλλες απόψεις, αναθεωρήστε την αρχική σας απάντηση εάν χρειάζεται. Είναι κάτι που δεν είχατε σκεφθεί προηγουμένως;

4.Κοιτώ Πέρα:

Πως μπορούν οι δράσεις της τοπικής αυτοδιοίκησης να επηρεάζουν άλλα δικαιώματα ή καταστάσεις που σχετίζονται με την σχολική ζωή;

Εκτιμήστε: οι μαθητές σχολιάζουν κάτι από τις δράσεις της τοπικής αυτοδιοίκησης που θεωρούν ότι υπερασπίζονται με επιτυχία το δικαίωμα τους ως μαθητές, όπως η ασφαλή πρόσβαση στο σχολείο, η δημιουργία χώρων αναψυχής για μαθητές κ.α

Επεκτείνετε: οι μαθητές προτείνουν νέες ιδέες ή τρόπους που θα μπορούσε η τοπική αυτοδιοίκηση να βελτιώσει την υπεράσπιση των μαθητικών δικαιωμάτων. Αυτές οι ιδέες μπορούν να περιλαμβάνουν τη δημιουργία προγραμμάτων

	<p>στήριξης ή την ενίσχυση των ψηφιακών υποδομών στο σχολείο.</p> <p>Συνδέστε: σχεδιάζουν μια διαφάνεια, μέσω του Powerpoint Online, που συνδέει τις προτάσεις τους με πραγματικές δράσεις που η τοπική αυτοδιοίκηση θα μπορούσε να υλοποιήσει στο σχολείο ή στη κοινότητα τους. Πως μπορεί η τοπική αυτοδιοίκηση να συμβάλει στην προώθηση αυτών των δράσεων.</p> <p>Οι παρουσιάσεις θα κοινοποιηθούν μέσω του ψηφιακού εργαλείου Microsoft Teams, επιτρέποντας στους μαθητές να σχολιάσουν και να προσθέσουν ανατροφοδότηση στις παρουσιάσεις των συμμαθητών τους.</p>
--	---

Εργαστήριο 6°: Η Σχολική Κοινότητα Στη Δράση.

<p>Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα</p>	<p>Δραστηριότητες – (ενδεικτικές)</p>
<p>Οι μαθητές/τριες αναμένεται να:</p> <p>Αναγνωρίζουν την επίδραση του φυσικού περιβάλλοντος στη σχολική κοινότητα.</p> <p>Κατανοούν και να περιγράφουν τις παρατηρήσεις τους, καθώς</p>	<p>Περιηγητές στην Κοινότητα του Σχολείου</p> <p>Οι μαθητές κάνουν μια περιήγηση στην κοινότητα του σχολείου, όπως στους διαδρόμους, στους κοινόχρηστους χώρους, στην αυλή, παρατηρώντας με προσοχή το περιβάλλον. Επικεντρώνονται σε σημεία που σχετίζονται με την καθημερινότητα τους στο χώρο του σχολείου, όπως χώρους για αθλητικές ή καλλιτεχνικές δραστηριότητες,</p>

και τι πιθανές επιπτώσεις στην σχολική τους ζωή και στην καταπάτηση των δικαιωμάτων τους.

Αναπτύξουν δεξιότητες κριτικής σκέψης μέσω της αξιολόγησης των παρατηρήσεων τους και της πρότασης πρακτικών λύσεων.

Αναπτύξουν δεξιότητες στη δημιουργία ψηφιακού περιεχομένου που προωθεί τη συλλογική δράση και την ενσυναίσθηση.

Ενισχύουν τις ικανότητες κριτικής σκέψης και ανάλυσης μέσω της αυτοαξιολόγησης και της ανατροφοδότησης.

χώρους πρόσβασης για άτομα με ειδικές ανάγκες, γενικότερα χώροι που χρειάζονται βελτίωση κ.α.

Φωτογραφίζουν ή σημειώνουν τα πράγματα που τους έκαναν εντύπωση, τις βελτιώσεις που ενδεχομένως μπορούν να γίνουν, καθώς και τις συνδέσεις με θέματα συλλογικής δράσης και ενσυναίσθησης.

Ρουτίνα Σκέψης: Ονομάζω – Περιγράφω – Πράττω

Οι μαθητές, χωρισμένοι σε ομάδες, καταγράφουν τα στοιχεία που παρατήρησαν κατά την περιήγηση. Περιγράφουν κάθε στοιχείο χρησιμοποιώντας επίθετα και φράσεις που αποδίδουν την αίσθηση που τους δημιούργησε η περιήγηση. Εξηγούν πως αυτά τα στοιχεία επηρεάζουν τη σχολική κοινότητα και προτείνουν πρακτικές λύσεις για τη βελτίωση του περιβάλλοντος.

Στη συνέχεια, παραμένοντας στις ομάδες τους, χρησιμοποιώντας το ψηφιακό εργαλείο Canvas σχεδιάζουν και δημιουργούν αφίσες που προωθούν μηνύματα συλλογικής δράσης και ενσυναίσθησης. Ενσωματώνουν τα στοιχεία που παρατήρησαν, μετατρέποντας τα σε καλέσματα για δράση.

Ανάλυση σχεδίων δράσης και συζήτηση

Η κάθε ομάδα παρουσιάζει στην ολομέλεια το σχέδιο δράσης της λαμβάνοντας ανατροφοδότηση από τον εκπαιδευτικό και τους συμμαθητές τους.

	<p>Τέλος, ατομικά καταγράφουν τις σκέψεις και τα συναισθήματα τους στην ψηφιακή εφαρμογή Padlet, αναφερόμενοι στις συνδέσεις που μπορούν να κάνουν ανάμεσα στις δραστηριότητες της ημέρας και τις προηγούμενες εμπειρίες τους από άλλα εργαστήρια.</p>
<p>Εργαστήριο 7°: Ολοκληρώνοντας το ταξίδι. Ενωμένοι για την διεκδίκηση των δικαιωμάτων μας.</p>	
<p>Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα</p>	<p>Δραστηριότητες – (ενδεικτικές)</p>
<p>Οι μαθητές/τριες αναμένεται να:</p> <p>Κατανοούν και να αναλύουν διαφορετικές προσεγγίσεις και απόψεις σε ζητήματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων από την θέση διαφορετικών ρόλων.</p> <p>Σχεδιάζουν καινοτόμες πρωτοβουλίες και σχέδια δράσης που προτείνουν τρόπους ενίσχυσης της διεκδίκησης των δικαιωμάτων τους.</p> <p>Αναστοχάζονται και καταγράφουν την αλλαγή στις απόψεις τους σχετικά</p>	<p>Ο/Η εκπαιδευτικός ανακεφαλαιώνει τα κύρια θέματα που καλύφθηκαν σε προηγούμενα εργαστήρια και συνδέει αυτά τα θέματα με τη σημασία της συλλογικής δράσης και της διεκδίκησης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.</p> <p>Ρουτίνα Σκέψης: Ο Κύκλος των Οπτικών (Circle of Viewpoints)</p> <p>Οι μαθητές δημιουργούν σύντομες ιστορίες που απεικονίζουν διαφορετικές προσεγγίσεις σε ζητήματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων που σχετίζονται με την κοινότητα του σχολείου. Κάθε ομάδα αναλαμβάνει έναν διαφορετικό ρόλο, (όπως, μαθητής, εκπαιδευτικός, γονέας, διεύθυνση σχολείου).</p> <p>Εκτιμήστε: Οι ομάδες αξιολογούν τις ιστορίες των άλλων ομάδων με βάση την πληρότητα, την ευαισθησία και την αναφορά στα ανθρώπινα δικαιώματα.</p>

με τα ανθρώπινα δικαιώματα και τις δράσεις που αναπτύχθηκαν κατά την διάρκεια των εργαστηρίων.

Κατανοούν και να **εφαρμόζουν** τις γνώσεις που απέκτησαν σε προηγούμενα εργαστήρια στην πραγματική ζωή.

Ενισχύσουν τις δεξιότητες αναλυτικής σκέψης, αξιολογώντας και αναλύοντας προτάσεις και ιδέες σχετικά με την διασφάλιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Ρουτίνα Σκέψης: Φαντάζομαι αν (Imagine If)

Οι μαθητές χρησιμοποιούν το εργαλείο Project Planner για να δημιουργήσουν ένα σχέδιο δράσης που προτείνει τρόπους για την ενίσχυση της διεκδίκησης των δικαιωμάτων τους. Σχεδιάζουν πρωτοβουλίες που μπορούν να εφαρμοστούν και προτείνουν καινοτόμες λύσεις.

Πείτε την άποψη σας: Η κάθε ομάδα παρουσιάζει τις ιδέες της στην ολομέλεια και εκφράζει τις απόψεις της για την υλοποίηση των προτάσεων. Η συζήτηση επικεντρώνεται στη βιωσιμότητα και την πρακτικότητα των προτάσεων.

Ρουτίνα Σκέψης: Τότε σκεφτόμουν..... Τώρα σκέφτομαι (I Used To Think.....Now I Think.....)

Οι μαθητές χρησιμοποιούν το Padlet για να καταγράψουν τις αλλαγές στις απόψεις τους σχετικά με τα ανθρώπινα δικαιώματα και τη δράση που έχουν αναπτύξει κατά την διάρκεια των εργαστηρίων. Συζητούν πως η κατανόηση έχει εξελιχθεί.

Ψαλιδίστε: Η κάθε ομάδα επιλέγει τις πιο σημαντικές ιδέες που ακούστηκαν στο σύνολο των εργαστηρίων και τις συζητούν στην ολομέλεια.

Ο/Η εκπαιδευτικός συνοψίζει τα κυριότερα σημεία των θεματικών που μελετήθηκαν στο σύνολο των εργαστηρίων, ενθαρρύνοντας τους μαθητές να συνεχίσουν την εφαρμογή των γνώσεων τους, παρέχοντας

ανατροφοδότηση για τις προτάσεις και τα σχέδια δράσεων που αναπτύχθηκαν.

3.4. ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

3.4.1. ΦΥΛΛΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΜΑΘΗΤΗ

1. Αποτίμηση δεξιοτήτων «Κριτικής Σκέψης» (γράφω σε κάθε σειρά έναν από τους αριθμούς 1-4 εκτιμώντας τι μπορώ να κάνω μετά τη μαθησιακή αποστολή)

Δείκτες δεξιοτήτων κριτικής σκέψης	1 αρχόμενη	2 αναπτυσσόμενη	3 ικανοποιητική	4 εξαιρετική
Είμαι σε θέση να αναλύσω διαφορετικές απόψεις και επιχειρήματα που σχετίζονται με τα ανθρώπινα δικαιώματα				
Είμαι σε θέση να αναγνωρίσω τη σημασία της τοπικής αυτοδιοίκησης στην προάσπιση των δικαιωμάτων				
Είμαι σε θέση να συμπεραίνω πότε μία περίπτωση αποτελεί παραβίαση των δικαιωμάτων στην κοινότητα όπου κατοικώ				
Είμαι σε θέση να αιτιολογήσω την ανάγκη τήρησης των δικαιωμάτων στον τόπο μου				

Είμαι σε θέση να αξιολογήσω ποιες ιδέες για την προστασία των δικαιωμάτων είναι εφαρμόσιμες και αποδοτικές στον τόπο μου				
Είμαι σε θέση να επεξεργαστώ τα πλεονεκτήματα των ρουτινών σκέψης στην υλοποίηση των εργαστηρίων της μαθησιακής αποστολής				

2. Αποτίμηση δεξιοτήτων «Συνεργασίας» -ομαδική κλίμακα ελέγχου (σημειώνω με √ για να δείξω αν συμφωνώ ή διαφωνώ με τις προτάσεις)

Δείκτες δεξιοτήτων συνεργασίας	ΝΑΙ	ΟΧΙ	ΣΧΟΛΙΑ
Συμμετείχαμε ενεργά στη συζήτηση και στη λήψη αποφάσεων	√	√	
Αποδεχτήκαμε την ευθύνη και ολοκληρώσαμε τις εργασίες που μας ανατέθηκαν			

<p>διαχειριστήκαμε καλά τον χρόνο και συμβάλλαμε στην ομαλή ροή των δραστηριοτήτων</p>			
<p>Προσφέραμε βοήθεια σε συμμαθητή μας όταν χρειάστηκε</p>			
<p>Επιλύσαμε διαφωνίες με σεβασμό αναγνωρίζοντας τις διαφορετικές απόψεις</p>			
<p>Διατηρήσαμε θετική στάση κατά την διάρκεια της συνεργασίας μας</p>			
<p>Αισθανθήκαμε ικανοποίηση από το αποτέλεσμα του ομαδικού έργου</p>			

3. Αποτίμηση δεξιοτήτων ζωής - Αξιολόγηση δεξιοτήτων ζωής (γράψω σε κάθε σειρά έναν από τους αριθμούς 1-4 εκτιμώντας πόσο δημιουργικός ήμουν κατά τη μαθησιακή αποστολή)

Δείκτες δεξιοτήτων 21ου αιώνα	1 αρχόμενη	2 αναπτυσσόμενη	3 ικανοποιητική	4 εξαιρετική
Δημιουργικότητα στην επίλυση προβλημάτων				
Συνεργασία με όλους για την ανάπτυξη νέων ιδεών				
Αντιμετώπιση προκλήσεων με πρωτότυπες και αποτελεσματικές προσεγγίσεις				
Ικανότητα σκέψης «έξω από το κουτί»				

4. Αποτίμηση δεξιοτήτων «Επικοινωνίας»

Δείκτες δεξιοτήτων επικοινωνίας	1 ΚΑΘΟΛΟΥ	2 ΛΙΓΟ	3 ΑΡΚΕΤΑ	4 ΠΟΛΥ	5 ΠΑΡΑ ΠΟΛΥ
Μπορώ να διατυπώσω ιδέες και απόψεις με σαφήνεια					
Μπορώ να κάνω χρήση της λεκτικής και μη λεκτικής επικοινωνίας					
Μπορώ να αντιλαμβάνομαι τις απόψεις και τις ανάγκες των συμμαθητών μου					
Μπορώ να διαχειρίζομαι συγκρούσεις και διαφωνίες με εποικοδομητικό τρόπο					

Μπορώ να δημιουργήσω θετικό κλίμα επικοινωνίας και υποστήριξης					
Μπορώ να κάνω χρήση ψηφιακών εργαλείων επικοινωνίας					

5. Εργαλεία διαλόγου και αξιολόγηση δεξιοτήτων

Δείκτες δεξιοτήτων επικοινωνίας	παρατηρώ	εκτιμώ	επεκτείνω	ονομάζω	προκαλώ συζήτηση	διατυπώνω άποψη	ρωτώ	συνδέω	ψαλιδίζω
να κάνω παρατηρήσεις									
να αξιολογώ ή να εκτιμώ μια ιδέα									
να εκφράζω την άποψη μου									

να συνδέω διαφορετικές ιδέες									
να εστιάζω σε συγκεκριμένες ιδέες									
να επεκτείνω τις ιδέες και τις απόψεις μου									

6. Αποτίμηση δεξιοτήτων μάθησης (γράφω σε κάθε σειρά έναν από τους αριθμούς 1-4 κρίνοντας τις προσωπικές ικανότητες που ανέπτυξα κατά τη μαθησιακή αποστολή)

ΣΕΒΑΣΜΟΣ-ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ-ΣΥΓΚΡΟΥΣΕΙΣ-ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ				
Κατά τη διάρκεια της μαθησιακής αποστολής κατάφερα να:	1 ΠΑΡΑ ΠΟΛΥ	2 ΠΟΛΥ	3 ΜΕΤΡΙΑ	4 ΛΙΓΟ
Σέβομαι τις απόψεις και τα συναισθήματα των άλλων				
Σέβομαι όσους έχουν διαφορετικές απόψεις από εμένα				
Μοιράζομαι με τους συμμαθητές μου οποιαδήποτε χρήσιμη πληροφορία διαθέτω				
Παρακινώ τα μέλη της ομάδας ώστε να επιτυγχάνονται οι κοινοί μας στόχοι				
Μπορώ να χρησιμοποιώ ποικίλους τρόπους προκειμένου να αντιμετωπίσω μια ενδεχόμενη διαφωνία				
Μπορώ να διαχειρίζομαι το άγχος σε περιπτώσεις διαμάχης				

Μπορώ να εκφράζω καθαρά τις σκέψεις μου για ένα ζήτημα				
Ρωτώ ζητώντας διευκρινίσεις για τις απόψεις των άλλων				
ΑΚΡΟΑΣΗ-ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ-ΑΥΤΟΝΟΜΗ ΜΑΘΗΣΗ				
Έχω την ικανότητα να ακούω ενεργητικά				
Μπορώ να ασκώ ενεργητική ακρόαση για να κατανοώ τις ιδέες των υπολοίπων				
Ανταποκρίνομαι αποτελεσματικά σε απρόβλεπτες καταστάσεις				
Μπορώ να αξιολογώ την ποιότητα της εργασίας μου				
Μπορώ να επιλέγω τις πιο έγκυρες από τις διαθέσιμες πηγές πληροφόρησης ή συμβουλών				
Μπορώ να μαθαίνω και να εργάζομαι αυτόνομα χωρίς εξωτερική καθοδήγηση (Αυτόνομη μάθηση)				

ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ-ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ & ΚΡΙΤΙΚΗ ΣΚΕΨΗ

Μπορώ να εξηγή γιατί ο καθένας οφείλει να σέβεται τα ανθρώπινα δικαιώματα				
Είμαι ικανός να κατανοώ τον κόσμο γύρω μου και να αναγνωρίζω τις επιδράσεις των παγκόσμιων γεγονότων που καταπατούν τα ανθρώπινα δικαιώματα				
Είμαι σε θέση να αναλύω πως συνδέονται τα ανθρώπινα δικαιώματα με τη δημοκρατία				
Μπορώ να εντοπίζω τις διαφορετικές και κοινές πτυχές σε νέες πληροφορίες				
Χρησιμοποιώ αποδεικτικά στοιχεία για να στηρίζω τις απόψεις μου				
Σκέφτομαι κατά πόσον οι πληροφορίες που χρησιμοποιώ είναι αξιόπιστες				

3.4.2. ΦΥΛΛΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ

1. Αποτίμηση δεξιοτήτων «Κριτικής Σκέψης» (εκτιμώ κάθε δεξιότητα της τάξης συνολικά μετά τη μαθησιακή αποστολή)

Δείκτες δεξιοτήτων κριτικής σκέψης	1 αρχόμενη	2 αναπτυσσόμενη	3 ικανοποιητική	4 εξαιρετική
Μπορούν να αναλύουν διαφορετικές απόψεις και επιχειρήματα που σχετίζονται με τα ανθρώπινα δικαιώματα				
Μπορούν να συμπεραίνουν πότε μία περίπτωση αποτελεί παραβίαση των δικαιωμάτων στο τοπικό τους περιβάλλον				
Μπορούν να αιτιολογούν την ανάγκη τήρησης των δικαιωμάτων στον τόπο τους				
Μπορούν να εκτιμούν ποιες προτάσεις για την προστασία των δικαιωμάτων είναι εφικτές και αποτελεσματικές για τον τόπο τους				

Μπορούν να αναλύουν τα πλεονεκτήματα των ρουτινών σκέψης στην υλοποίηση των εργασιών της μαθησιακής αποστολής				
---	--	--	--	--

2. Αποτίμηση δεξιοτήτων «Συνεργασίας» (εκτιμώ το επίπεδο συνεργασίας των ομάδων συνολικά κατά τη μαθησιακή αποστολή)

Δείκτες δεξιοτήτων συνεργασίας	ΝΑΙ ✓	ΟΧΙ ✓	ΣΧΟΛΙΑ
Η ομάδα συνεργάστηκε αποτελεσματικά για την ολοκλήρωση των εργασιών			
Τα μέλη της ομάδας ανέλαβαν ενεργό ρόλο, λειτουργώντας με υπευθυνότητα			
Η ομάδα αντιμετώπισε διαφωνίες και συγκρούσεις με εποικοδομητικό τρόπο			
Η επικοινωνία τους ήταν σαφής και αποτελεσματική			

Υπήρξε καλή κατανομή εργασίας και αξιοποίηση των δεξιοτήτων του κάθε μέλους			
---	--	--	--

3. Αποτίμηση δεξιοτήτων «Δημιουργικότητας» (κυκλώνω σε κάθε σειρά έναν χαρακτηρισμό εκτιμώντας τη συνολική δημιουργικότητα των μαθητών κατά τη μαθησιακή αποστολή)

Δείκτες δεξιοτήτων δημιουργικότητας	1 αρχόμενη	2 αναπτυσσόμενη	3 ικανοποιητική	4 εξαιρετική
Εκφραστικότητα				
Εφαρμογή δημιουργικών ιδεών				
Επιθυμία για γνώση				
Εφευρετικότητα				

4. Αποτίμηση δεξιοτήτων «Επικοινωνίας» (σημειώνω ποια εργαλεία διαλόγου βοήθησαν τους μαθητές να καλλιεργήσουν κάθε δεξιότητα επικοινωνίας)

Δείκτες δεξιοτήτων επικοινωνίας	1 αρχόμενη	2 αναπτυσσόμενη	3 ικανοποιητική	4 εξαιρετική
Κατανοούν και διαχειρίζονται συζητήσεις				
Έχουν ενεργητική ακρόαση				
Εκφράζονται με σαφήνεια				
Συνεργάζονται και συνεισφέρουν στις συλλογικές δραστηριότητες				
Διαχειρίζονται διαφορετικές απόψεις				

5. Αποτίμηση δεξιοτήτων μάθησης (αποτιμώ τις συνολικές ικανότητες των μαθητών κατά τη μαθησιακή αποστολή)

ΣΕΒΑΣΜΟΣ-ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ-ΣΥΓΚΡΟΥΣΕΙΣ-ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ				
Κατά τη διάρκεια της μαθησιακής αποστολής κατάφεραν να:	1 αρχόμενη	2 αναπτυσσόμενη	3 ικανοποιητική	4 εξαιρετική
Εκτιμούν τις απόψεις και τα συναισθήματα των άλλων				
Εκτιμούν όσους έχουν διαφορετική άποψη από τους ίδιους				
Υποστηρίζουν τα μέλη της ομάδας για την υλοποίηση των κοινών στόχων				
Είναι σε θέση να εντοπίζουν εναλλακτικούς τρόπους επίλυσης σε κατάσταση αντιπαραθέσεων				
Είναι σε θέση να διαχειρίζονται το άγχος σε περιπτώσεις διαφωνιών				

Είναι σε θέση να εκφράζουν καθαρά τις σκέψεις τους για ένα καθημερινό ζήτημα				
Ζητούν διευκρινίσεις για τις ιδέες των άλλων				
ΑΚΡΟΑΣΗ-ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ-ΑΥΤΟΝΟΜΗ ΜΑΘΗΣΗ				
Έχουν την ικανότητα να ακούνε ενεργητικά				
Κατανοούν και μελετούν τις ιδέες των συμμαθητών τους				
Ανταποκρίνονται αποτελεσματικά σε απρόβλεπτες καταστάσεις				
Είναι σε θέση να αξιολογούν την ποιότητα της εργασίας τους				
Είναι σε θέση να διακρίνουν τις πιο έγκυρες από τις διαθέσιμες πηγές πληροφόρησης				
Είναι σε θέση να μαθαίνουν και να εργάζονται αυτόνομα χωρίς				

εξωτερική καθοδήγηση (Αυτόνομη μάθηση)				
ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ-ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ & ΚΡΙΤΙΚΗ ΣΚΕΨΗ				
Είναι σε θέση να εξηγούν γιατί ο καθένας οφείλει να σέβεται τα ανθρώπινα δικαιώματα των άλλων				
Είναι ικανοί/ες να κατανοούν τον κόσμο γύρω τους και να αναγνωρίζουν τις επιδράσεις της τοπικής αυτοδιοίκησης στην προάσπιση των δικαιωμάτων				
Είναι σε θέση να αναλύουν πως η τοπική αυτοδιοίκηση συνδέεται με τα δικαιώματα του μαθητικού πληθυσμού				
Μπορούν να εντοπίζουν τις διαφορετικές και κοινές πτυχές σε νέες πληροφορίες				
Χρησιμοποιούν αποδεικτικά στοιχεία για να στηρίζουν τις				

απόψεις τους				
Σκέφτονται κατά πόσον οι πληροφορίες που χρησιμοποιούν είναι αξιόπιστες				

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

ΣΥΝΟΨΗ

4.1 ΚΡΙΤΙΚΗ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ

Το εργαστήριο δεξιοτήτων για τα ανθρώπινα δικαιώματα, με τίτλο «Η Τέχνη της Ενσυναίσθησης: Κατανοώντας και Διεκδικώντας τα Δικαιώματα μας», αποτελεί μια σημαντική πρωτοβουλία για την συμπερίληψη θεματικών ενοτήτων που σχετίζονται με τη διεκδίκηση των δικαιωμάτων των μαθητών τόσο στο εκπαιδευτικό σύστημα όσο και στην κοινότητα όπου κατοικούν. Επιδιώκεται η εκπαίδευση των μαθητών σε ζητήματα που είναι ζωτικής σημασίας για την κατανόηση, την προστασία και την διεκδίκηση των δικαιωμάτων. Προσφέροντας τα κατάλληλα εργαλεία, το εργαστήριο στοχεύει στην ανάπτυξη της ενσυναίσθησης και την ενδυνάμωση των μαθητών, ώστε να εξελιχθούν σε ενήλικες με κοινωνική συνείδηση, που θα προστατεύουν όχι μόνο τα δικά τους δικαιώματα, αλλά και τα δικαιώματα των συνανθρώπων τους.

Η ανάλυση των προγραμμάτων που έχουν εφαρμοστεί με επιτυχία στον ελληνικό εκπαιδευτικό χώρο, σε σύγκριση με το εκπαιδευτικό πρόγραμμα «Η Τέχνη της Ενσυναίσθησης: Κατανοώντας και Διεκδικώντας τα Δικαιώματα μας», αποκαλύπτει κοινές εκπαιδευτικές προσεγγίσεις καθώς και διαφοροποιήσεις που δημιουργούν μια πληρέστερη εικόνα της διδασκαλίας των κοινωνικών και ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Η κοινή προσέγγιση που παρατηρείται σε όλα τα προγράμματα είναι η ενσωμάτωση βιωματικών δραστηριοτήτων, οι οποίες περιλαμβάνουν θεατρικές παραστάσεις, παιχνίδια ρόλων, και δημιουργικές εργασίες, επιτρέποντας στους μαθητές να βιώσουν και να κατανοήσουν τα ανθρώπινα δικαιώματα σε προσωπικό επίπεδο. Μέσα από τις διαδραστικές δραστηριότητες, προάγεται η ενεργός συμμετοχή και η προσωπική εμπλοκή των μαθητών, κάτι που είναι κοινό σε όλα τα προαναφερθέντα προγράμματα.

Ένα ακόμη κοινό στοιχείο που διαφαίνεται είναι η προώθηση της συμμετοχικής μάθησης. Όλα τα προγράμματα προάγουν τη συνεργασία και την ανταλλαγή απόψεων μέσω ομαδοσυνεργατικών δραστηριοτήτων, όπου οι μαθητές συνεργάζονται για την ανάπτυξη

προτάσεων και την ανάλυση κοινωνικών ζητημάτων. Αυτή η εκπαιδευτική προσέγγιση προάγει τη συλλογική σκέψη και τη δημιουργική αντιμετώπιση καθημερινών ζητημάτων, συμβάλλοντας στη βελτίωση των δεξιοτήτων επικοινωνίας και συνεργασίας των μαθητών.

Ωστόσο, το εργαστήριο δεξιοτήτων διαφοροποιείται σημαντικά με την αξιοποίηση των «Thinking Routines», όπως το «See-Think-Wonder» και το «Claim-Support-Question». Οι στρατηγικές αυτές παρέχουν ένα δομημένο πλαίσιο για την ανάλυση και την κριτική σκέψη, ενισχύοντας την κατανόηση των κοινωνικών ζητημάτων με έναν πιο οργανωμένο και αναλυτικό τρόπο. Αυτή η εκπαιδευτική προσέγγιση δεν αναφέρεται σε άλλα προγράμματα και προσφέρει μια επιπλέον διάσταση στην καλλιέργεια της αναλυτικής σκέψης. Οι «Thinking Routines» βοηθούν τους μαθητές να οργανώσουν τις σκέψεις τους, να εξετάσουν τα γεγονότα με περισσότερη σαφήνεια και να διαμορφώσουν τεκμηριωμένες απόψεις.

Η ενσωμάτωση των διαλογικών εργαλείων, όπως ομαδικές συζητήσεις και συνεδρίες αναστοχασμού, είναι μια ακόμη διακριτή διαφοροποίηση του προγράμματος. Δεν περιορίζεται στη μετάδοση γνώσεων, αλλά δίνει έμφαση στη συστηματική συζήτηση και την ανοιχτή ακρόαση, βοηθώντας τους μαθητές να αναπτύξουν ικανότητες διαπραγμάτευσης και ανάλυσης κοινωνικών ζητημάτων. Μέσω της διαλογικής προσέγγισης οι μαθητές καλλιεργούν τον εποικοδομητικό διάλογο και τη συνεργασία, ενισχύοντας την κριτική σκέψη και την ανάπτυξη της συναισθηματικής ευφυΐας.

Η έμφαση στην πρακτική εφαρμογή των γνώσεων, με τη συμμετοχή των μαθητών σε δράσεις που προάγουν τη δικαιοσύνη και την ισότητα στο σχολικό και τοπικό περιβάλλον, αποτελεί επίσης βασικό στοιχείο. Αυτό επιτυγχάνεται μέσω της σχεδίασης και υλοποίησης δράσεων γεγονός που βοηθά τους μαθητές να συνειδητοποιήσουν τη σημασία της συμμετοχής τους στην κοινωνία και να αναπτύξουν πρακτικές δεξιότητες που είναι απαραίτητες για την υπεράσπιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Η ένταξη ψηφιακών εργαλείων αποτελεί ένα από τα βασικά στοιχεία που διαφοροποιούν το πρόγραμμα από τα υπόλοιπα εκπαιδευτικά προγράμματα που αναφέρονται στα ανθρώπινα δικαιώματα. Τα ψηφιακά εργαλεία προσδίδουν μια πιο σύγχρονη και διαδραστική διάσταση στη μάθηση, ενώ ταυτόχρονα είναι και μια ευκαιρία για τους μαθητές να εξοικειωθούν με την τεχνολογία, ενισχύοντας την κριτικής τους σκέψη και τις συνεργατικές τους δεξιότητες.

Πλατφόρμες όπως το Padlet διευκολύνουν τη συνεργασία σε ψηφιακό περιβάλλον, επιτρέποντας στους μαθητές να δημιουργούν διαδραστικούς πίνακες, όπου μπορούν να συλλέγουν ιδέες, να ανταλλάσσουν απόψεις και να συνθέτουν προτάσεις για τη βελτίωση της κοινωνίας και την προστασία των δικαιωμάτων τους. Η οπτικοποίηση της πληροφορίας με την χρήση των ψηφιακών εργαλείων κάνει την μάθηση πιο άμεση και ευχάριστη, ενισχύοντας τη συμμετοχή και την ενεργό εμπλοκή των μαθητών.

Ένα άλλο στοιχείο που διαφοροποιεί το πρόγραμμα είναι η χρήση εργαλείων αξιολόγησης, όπως οι πλατφόρμες ανατροφοδότησης και τα διαδραστικά φύλλα αξιολόγησης. Μέσω αυτών, η αξιολόγηση γίνεται συνεχής και συμμετοχική, επιτρέποντας στους μαθητές να λαμβάνουν άμεση ανατροφοδότηση, να αξιολογούν την πρόοδο τους και να βελτιώνουν τις δεξιότητες τους σε πραγματικό χρόνο. Αυτός ο τρόπος αξιολόγησης ξεφεύγει από τις παραδοσιακές μεθόδους προωθώντας μια πιο δυναμική, εξατομικευμένη και διαρκή διαδικασία μάθησης.

Τέλος, ο σχεδιασμός του εργαστηρίου αναδεικνύει την επιτακτική ανάγκη για διαρκή διεύρυνση και αναβάθμιση των εκπαιδευτικών προγραμμάτων που προωθούν τη διαπολιτισμική κατανόηση, την κοινωνική δικαιοσύνη, την ισότητα και τη δημοκρατική συμμετοχή. Η ενσωμάτωση αυτών των προγραμμάτων στη σχολική κοινότητα προωθεί την καλλιέργεια της ενσυναίσθησης, τον σεβασμό στη διαφορετικότητα, καθοριστικά στοιχεία για την δημιουργία ενός δίκαιου και αλληλέγγυου κόσμου.

4.2 ΜΕΛΟΝΤΙΚΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΕΠΕΚΤΑΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Ο αρχικός σχεδιασμός του προγράμματος αναδεικνύει τη σημασία της ενσωμάτωσης καινοτόμων πρακτικών και ψηφιακών εργαλείων, προκειμένου να ενισχυθεί η μαθησιακή εμπειρία και να καλλιεργηθεί η βαθύτερη κατανόηση και ο σεβασμός στα ανθρώπινα δικαιώματα. Η αξιοποίηση των ψηφιακών εργαλείων, η ενεργή συμμετοχή των μαθητών και η χρήση σύγχρονων μεθόδων, όπως οι «Thinking Routines» και τα εργαλεία διαλόγου, μπορούν να προσφέρουν ένα ουσιαστικό υπόβαθρο στους μαθητές με στόχο να κατανοήσουν και να υπερασπιστούν τα ανθρώπινα δικαιώματα. Ωστόσο, η ενδεχόμενη επέκταση τους

προγράμματος αναδεικνύει την ανάγκη για διεύρυνση των δραστηριοτήτων και για εμβάθυνση στην παροχή ποιοτικών εκπαιδευτικών μεθόδων.

Η προσθήκη νέων θεματικών ενοτήτων είναι ουσιαστική για την περαιτέρω ανάπτυξη του προγράμματος. Για παράδειγμα, η εισαγωγή θεμάτων όπως η περιβαλλοντική δικαιοσύνη, ο αντισπισισμός, και η ψηφιακή πολιτική μπορεί να επεκτείνει το πλαίσιο των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, προσφέροντας στους μαθητές μια σφαιρική εικόνα των προκλήσεων που αντιμετωπίζουν οι σύγχρονες κοινωνίες. Ταυτόχρονα, ο συσχετισμός των ανθρωπίνων δικαιωμάτων με καθημερινά κοινωνικά ζητήματα, όπως οι μεταναστευτικές ροές, η παγκόσμια ανισότητα, η φτώχεια, η ανισότητα των φύλων κ.α, θα βοηθήσει τους μαθητές να κατανοήσουν τις αλληλοεξαρτήσεις και να αναπτύξουν μια βαθιά κριτική σκέψη και ενσυναίσθηση.

Η ενσωμάτωση πιο προηγμένων τεχνολογικών εργαλείων θα μπορούσε να εκσυγχρονίσει το εκπαιδευτικό σύστημα της χώρας. Για παράδειγμα, η χρήση της τεχνητής νοημοσύνης και του εικονικού περιβάλλοντος, μπορεί να προσφέρει μοναδική εμπειρία μάθησης, όπως η συμμετοχή των μαθητών σε διαδραστικές προσομοιώσεις διεθνών πρακτικών, όπου θα κληθούν να υπερασπιστούν και να προωθήσουν τα ανθρώπινα δικαιώματα, καθώς και να αναλύσουν διεθνείς συνθήκες. Μέσα από τις προσομοιώσεις, οι μαθητές θα αποκτήσουν μια πιο ρεαλιστική αίσθηση του τρόπου με τον οποίο λαμβάνονται παγκόσμιες αποφάσεις, αντιλαμβανόμενοι τις προκλήσεις που συνοδεύουν τις διεθνείς συζητήσεις γύρω από τα ανθρώπινα δικαιώματα.

Η χρήση ψηφιακών πλατφόρμων όπως τα MOOCs (Massive Open Online Courses) για τη διάχυση εκπαιδευτικών προγραμμάτων σχετικά με τα ανθρώπινα δικαιώματα θα μπορούσε να επιτρέψει την πρόσβαση σε ένα ποιοτικό και ελκυστικό εκπαιδευτικό περιεχόμενο. Θα δοθεί η ευκαιρία στους μαθητές να εξερευνήσουν θέματα που αφορούν τα ανθρώπινα δικαιώματα σε παγκόσμιο επίπεδο, να συμμετάσχουν σε διαδραστικές δραστηριότητες και να ανταλλάξουν ιδέες με μαθητές από διαφορετικές χώρες και πολιτισμούς. Με αυτό τον τρόπο, η εκπαίδευση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων θα αφορά μια εμπειρία που θα προάγει τη διαπολιτισμική κατανόηση και θα ενισχύσει τη συμμετοχή σε μια παγκόσμια κοινότητα μάθησης.

Μια στρατηγική επέκτασης του προγράμματος περιλαμβάνει την ανάπτυξη συνεργασίας με άλλα εκπαιδευτικά ιδρύματα παγκοσμίως. Στόχος είναι η ενθάρρυνση της ανταλλαγής ιδεών, μεθοδολογιών και πρακτικών, προσφέροντας στους μαθητές νέες προοπτικές. Επίσης, η συμμετοχή τους σε διεθνείς διαγωνισμούς και εργαστήρια για τα ανθρώπινα δικαιώματα θα ενισχύσει την εμπλοκή των μαθητών, δίνοντας τους τη δυνατότητα να αποκτήσουν πρακτική εμπειρία και να αναπτύξουν δεξιότητες κριτικής σκέψης και συνεργασίας.

Η συνεχής εκπαίδευση των εκπαιδευτικών σε σύγχρονους μεθόδους διδασκαλίας, θα μπορούσε να βελτιώσει σημαντικά την ποιότητα των εκπαιδευτικών προγραμμάτων δίνοντας έμφαση στη μαθητοκεντρική προσέγγιση. Είναι σημαντικό οι εκπαιδευτικοί να καταφέρουν να εφαρμόζουν πιο διαδραστικές και συμμετοχικές μεθόδους, χρησιμοποιώντας παράλληλα ψηφιακά εργαλεία, οι οποίες θα ενισχύσουν την ενεργητική μάθηση, βοηθώντας τους μαθητές να μεταβούν από τη γνώση και την κατανόηση σε ανώτερα επίπεδα κριτικής σκέψης, όπως η ανάλυση, η σύνθεση και η αξιολόγηση.

Η χρήση πρακτικών εργαστηρίων και η μελέτη περιπτώσεων από την καθημερινή ζωή βοηθά τους μαθητές να έλθουν σε επαφή με καθημερινά ζητήματα που αφορούν τα ανθρώπινα δικαιώματα, επιτρέποντας τους να εφαρμόσουν τις γνώσεις τους σε πραγματικά σενάρια. Μελέτες περίπτωσης που βασίζονται σε πραγματικά γεγονότα, καθώς και προσομοιώσεις διεθνών ζητημάτων, θα δώσουν στους μαθητές την ευκαιρία να κατανοήσουν βαθύτερα τη δυναμική των ανθρωπίνων δικαιωμάτων σε παγκόσμιο επίπεδο.

Η σύνδεση του προγράμματος με την τοπική κοινότητα μέσω εθελοντικών δράσεων και συνεργασιών με Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις (ΜΚΟ) που ασχολούνται με την προαγωγή και προάσπιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, θα μπορούσε να φέρει τους μαθητές σε άμεση επαφή με τις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι ευάλωτες πληθυσμιακές ομάδες. Μέσω της συμμετοχής τους σε τέτοιες δράσεις, οι μαθητές θα αναπτύξουν πρακτικές δεξιότητες, ενσυναίσθηση και αίσθηση κοινωνικής ευθύνης, ενώ θα κατανοήσουν και θα αναζητήσουν βέλτιστους τρόπους για την υπεράσπιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων σε πραγματικό επίπεδο.

Η ανανέωση και η αξιολόγηση του εκπαιδευτικού προγράμματος χρειάζεται να περιλαμβάνει τη συστηματική παρακολούθηση των αποτελεσμάτων τους, δίνοντας έμφαση στην αξιολόγηση των εκπαιδευτικών στόχων και αναγκών καθώς και στην ενεργή συμμετοχή του μαθητικού πληθυσμού. Μέσα από τη συλλογή ανατροφοδότησης τόσο από τους μαθητές όσο και από τους εκπαιδευτικούς, θα υπάρχει η δυνατότητα να εντοπίζονται τα δυνατά σημεία και οι προκλήσεις του προγράμματος, έτσι ώστε να γίνει αναπροσαρμογή σύμφωνα με τις σύγχρονες ανάγκες της κοινωνίας και των εκπαιδευτικών προτύπων.

Εν κατακλείδι, η επέκταση του εκπαιδευτικού προγράμματος θα ενισχύσει σημαντικά την παιδαγωγική του αξία και θα προάγει την καλλιέργεια κριτικά σκεπτόμενων ατόμων που λειτουργούν με ενσυναίσθηση και αλληλεγγύη.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Αστέρη, Θ. (2021). Επιμορφωτικό υποστηρικτικό υλικό πράξη: «Επιμόρφωση των εκπαιδευτικών στις δεξιότητες μέσω εργαστηρίων» (MIS 5092064). ΙΕΠ. Ανακτήθηκε στις 20/07/2024 από: <http://users.sch.gr/hgoutsos/files/dejiotites/eisagogi.pdf>
- About the Project Competences for democratic culture and intercultural dialogue-Education. (2024). Ανακτήθηκε στις 22/08/2024 από: <https://www.coe.int/en/web/education/about-the-project-competences-for-democratic-culture-and-intercultural-dialogue>
- Action Aid. (2022). Το Ξενοδοχείο της διαχρονικότητας. Ανακτήθηκε στις 01/08/2024 από: <https://actionaid.gr/xenodoheio-tis-diahronikotitas>
- Almeida, J. (2020). Review of intercultural communicative competence in educational exchange: A multinational perspective. *Intercultural Communication Education*, 3(2), 96-98. Ανακτήθηκε στις 10/08/2024 από: <https://www.castledown.com/journals/ice/article/view/ice.v3n2.315>
- Βαγγελάτος, Α., & Αγγελόπουλος, Π.(2016). Αξιολόγηση της πιλοτικής δράσης των κινητών εργαστηρίων σε δημοτικά σχολεία: Έρευνα στους εκπαιδευτικούς. Ανακτήθηκε στις 20/07/2024 από: https://www.researchgate.net/profile/AristidesVagelatos/publication/305816665_Axiologese_tes_Pilotikes_Drases_ton_Kineton_Ergasterion_se_Demotika_Scholeia_Ereuna_stous_ekpaideutikous/links/57a3418608ae2f2c24be9240/Axiologese-tes-Pilotikes-Drases-ton-Kineton-Ergasterion-se-Demotika-Scholeia-Ereuna-stous-ekpaideutikous.pdf
- Βασιλειάδου, Δ. (2022). Αυτοαξιολόγηση των μαθητών και σχολική επίδοση: μελέτη των μεταξύ τους σχέσεων και οι απόψεις των συμμετεχόντων εκπαιδευτικών και μαθητών (Διδακτορική διατριβή, Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης (ΔΠΘ). Σχολή Επιστημών Αγωγής. Τμήμα Επιστημών της Εκπαίδευσης στην Προσχολική Ηλικία). Ανακτήθηκε στις 24/07/2024 από: <https://www.didaktorika.gr/eadd/handle/10442/51979>
- Barrett, M., & Byram, M. (2020). Errors by Simpson and Dervin (2019) in their description of the Council of Europe's reference framework of competences for democratic culture. *Intercultural Communication Education*, 3(2), 75-95. Ανακτήθηκε στις 28/07/2024 από: <https://www.castledown.com/journals/ice/article/view/ice.v3n2.286>
- Bîrzea, C. (2000). Education for democratic citizenship: A lifelong learning perspective. Council for Cultural Co-operation, CDCC. Ανακτήθηκε στις 12/08/2024 από: [Education for Democratic Citizenship-libre.pdf](https://www.coe.int/t/e/education/education_for_democratic_citizenship_libre.pdf)
- Butterworth, J., & Thwaites, G. (2013). *Thinking skills: Critical thinking and problem solving*. Cambridge University Press. Ανακτήθηκε στις 12/08/2024 από: [https://books.google.gr/books?hl=el&lr=&id=o_NjrgmT_loC&oi=fnd&pg=PA1&dq=Butterworth,+J.,+%26+Thwaites,+G.+\(2013\).+Thinking+skills:+Critical+thinking+and+problem+solving&ots=SjD1gBSNOa&sig=f_aLtlw_LKNsooEWmapvrPC7Z2k&redir_esc=y#v=onepage&q&f=false](https://books.google.gr/books?hl=el&lr=&id=o_NjrgmT_loC&oi=fnd&pg=PA1&dq=Butterworth,+J.,+%26+Thwaites,+G.+(2013).+Thinking+skills:+Critical+thinking+and+problem+solving&ots=SjD1gBSNOa&sig=f_aLtlw_LKNsooEWmapvrPC7Z2k&redir_esc=y#v=onepage&q&f=false)
- Chaijum, N. (2020). Using brainstorming through social media will be used to promote engineering students' teamwork skills. *European Journal of Science and Mathematics Education*, 8(4), 170-176. Ανακτήθηκε στις 28/07/2024 από: <https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1276023.pdf>
- Claxton, G., Costa, A. & Kallick, B. (2016). Hard thinking about soft skills. *Educational Leadership*, 73(6), 60-64. Ανακτήθηκε στις 5/08/2024 από: <https://eric.ed.gov/?id=EJ1092939>
- Δάγλα, Α., & Ρούσσου Ε. (2016) *Artful Thinking: μια διδακτική προσέγγιση για την αξιοποίηση των ΤΠΕ στο Νηπιαγωγείο, Αξιοποίηση των ΤΠΕ στην Διδακτική πράξη*, 4ο Πανελλήνιο Εκπαιδευτικό Συνέδριο Κεντρικής Μακεδονίας. Ανακτήθηκε στις 23/07/2024 από: https://4synthess2016.ekped.gr/wpcontent/uploads/2016/04/vol2_190-025-037.pdf

Council of Europe, (2022). Campaign “Free to Speak, Safe to Learn” Democratic Schools for All - Democratic Schools for all. Ανακτήθηκε στις 11/08/2024 από: <https://www.coe.int/en/web/campaign-free-to-speak-safe-to-learn>

Council of Europe. (2024). The Reference Framework of Competences for Democratic Culture (RFCDC). Ανακτήθηκε στις 18/08/2024 από: <https://www.coe.int/en/web/reference-framework-of-competences-for-democratic-culture>

Darling-Hammond, L. (1996). The right to learn and the advancement of teaching: Research, policy, and practice for democratic education. *Educational researcher*, 25(6), 5-17. Ανακτήθηκε στις 08/08/2024 από: <https://journals.sagepub.com/doi/abs/10.3102/0013189x025006005>

Greek Digital Skills and Jobs Platform. (2023). Πλαίσιο Αναφοράς Ψηφιακής Ικανότητας της Ευρωπαϊκής Ένωσης (DigComp). Ανακτήθηκε στις 04/08/2024 από: <https://www.nationalcoalition.gov.gr/ds-resource/plaisio-psifiakon-ikanotiton-gia-toys/>

Hoff, H. E. (2020). The evolution of intercultural communicative competence: Conceptualisations, critiques and consequences for 21st century classroom practice. *Intercultural Communication Education*, 3(2), 55-74. Ανακτήθηκε στις 14/08/2024 από: <https://www.castledown.com/journals/ice/article/view/ice.v3n2.264>

Hoskins, B., & Crick, R. D. (2010). Competences for Learning to Learn and Active Citizenship: different currencies or two sides of the same coin?. *European Journal of education*, 45(1), 121-137. Ανακτήθηκε στις 10/08/2024 από: https://onlinelibrary.wiley.com/doi/full/10.1111/j.14653435.2009.01419.x?casa_token=M49K1okeVmoAAAAA%3A3uai8rq8U3hoaGHJq3zqKInuz9LLE6cemoXvQ2KatjTeM2QhYlOiywPIRD_PIH_EZholtwLivOQtzQ

ΙΕΠ. (2008), Ταξιδεύοντας στον κόσμο, γνωρίζοντας τα δικαιώματά μου. Ανακτήθηκε στις 29/07/2024 από: <https://iep.edu.gr/el/?view=article&id=318>

ΙΕΠ. (2017), Έκθεση Αποτελεσμάτων του Διεθνούς Προγράμματος PISA 2015 για την Αξιολόγηση των Μαθητών στην Ελλάδα (Programme for International Student Assessment). Ανακτήθηκε στις 30/07/2024 από: https://www.iep.edu.gr/pisa/images/publications/reports/pisa_2015_greek_report.pdf

ΙΕΠ. (2020), Ενδιάμεση έκθεση παρακολούθησης (31 Αυγούστου – 30 Νοεμβρίου 2020). ΙΕΠ, Γραφείο Επιστημονικών Μονάδων Α΄ κύκλου «Πλατφόρμα 21, Εργαστήρια Δεξιοτήτων». Ανακτήθηκε στις 01/08/2024 από: http://iep.edu.gr/images/IEP/skill-labs/2020-2021/ergastiria_endiamesi_ekthesi_24_12_2020.pdf

ΙΕΠ. (2020), Προγράμματα και Εφαρμογές Εργαστηρίων από την Πιλοτική Εφαρμογή και Νέες Προτάσεις Φορέων, Ταξιδεύοντας στον κόσμο, γνωρίζοντας τα δικαιώματά μου. Ανακτήθηκε στις 01/08/2024 από: <https://elearning.iep.edu.gr/study/mod/folder/view.php?id=19950>

ΙΕΠ. (2020), Προγράμματα και Εφαρμογές Εργαστηρίων από την Πιλοτική Εφαρμογή και Νέες Προτάσεις Φορέων, Είσαι Δίκαιος (Εταιρεία Κοινωνικής Ψυχιατρικής). Ανακτήθηκε στις 01/08/2024 από: <https://elearning.iep.edu.gr/study/mod/folder/view.php?id=20051&forceview=1>

ΙΕΠ. (2020), Προγράμματα και Εφαρμογές Εργαστηρίων από την Πιλοτική Εφαρμογή και Νέες Προτάσεις Φορέων, Ποίηση και Θέατρο (Τμήμα Θεατρικών Σπουδών ΕΚΠΑ). Ανακτήθηκε στις 01/08/2024 από: <https://elearning.iep.edu.gr/study/mod/folder/view.php?id=19994>

ΙΕΠ. (2020), Προγράμματα και Εφαρμογές Εργαστηρίων από την Πιλοτική Εφαρμογή και Νέες Προτάσεις Φορέων, Κοινωνικά Δικαιώματα – Το Δικαίωμα στην Εκπαίδευση (Α΄ Διεύθυνση Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Αθήνα) Ανακτήθηκε στις 01/08/2024 από: <https://elearning.iep.edu.gr/study/mod/folder/view.php?id=19954>

ΙΕΠ. (2020), Προγράμματα και Εφαρμογές Εργαστηρίων από την Πιλοτική Εφαρμογή και Νέες Προτάσεις Φορέων, Σύμπραξις (EUDEC) Ανακτήθηκε στις 01/08/2024 από: <https://elearning.iep.edu.gr/study/mod/folder/view.php?id=19934>

ΙΕΠ. (2020), Προγράμματα και Εφαρμογές Εργαστηρίων από την Πιλοτική Εφαρμογή και Νέες Προτάσεις Φορέων, Τα δικαιώματά μου. Πρόγραμμα ΠΟΛΙΑΣ (ΕΚΠΑ). Ανακτήθηκε στις 01/08/2024 από: <https://elearning.iep.edu.gr/study/mod/folder/view.php?id=19948>

ΙΕΠ. (2020), Προγράμματα και Εφαρμογές Εργαστηρίων από την Πιλοτική Εφαρμογή και Νέες Προτάσεις Φορέων, Το Δικαίωμα στην Εκπαίδευση: Ένα σχολείο για όλα τα παιδιά. Ανακτήθηκε στις 01/08/2024 από: <https://elearning.iep.edu.gr/study/mod/folder/view.php?id=21955>

ΙΕΠ. (2020), Προγράμματα και Εφαρμογές Εργαστηρίων από την Πιλοτική Εφαρμογή και Νέες Προτάσεις Φορέων, Κλείσε τις Ομπρέλες, Βρέχει Δικαιώματα (Γραφείο Αγωγής Υγείας Π.Ε Ανατολικής Θεσσαλονίκης – Διεύθυνση Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης Ανατολικής Θεσσαλονίκης). Ανακτήθηκε στις 01/08/2024 από: <https://elearning.iep.edu.gr/study/mod/folder/view.php?id=23155>

ΙΕΠ. (2020), Προγράμματα και Εφαρμογές Εργαστηρίων από την Πιλοτική Εφαρμογή και Νέες Προτάσεις Φορέων, Λέμε την αλήθεια την εξουσία. Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα (Ίδρυμα Μαριάννα Β. Βαρδινογιάννη). Ανακτήθηκε στις 01/08/2024 από: <https://elearning.iep.edu.gr/study/mod/folder/view.php?id=23042>

ΙΕΠ. (2020), Προγράμματα και Εφαρμογές Εργαστηρίων από την Πιλοτική Εφαρμογή και Νέες Προτάσεις Φορέων, Βρέστα και Πάρτα! Κάνε δικά σου τα δικαιώματα (Πρωτοβουλία για το Άρθρο 12). Ανακτήθηκε στις 02/08/2024 από: <https://elearning.iep.edu.gr/study/mod/folder/view.php?id=22766>

ΙΕΠ. (2020), Προγράμματα και Εφαρμογές Εργαστηρίων από την Πιλοτική Εφαρμογή και Νέες Προτάσεις Φορέων, Οι Ζορμπς (Εθνική Αρχή Διαφάνειας). Ανακτήθηκε στις 02/08/2024 από: <https://elearning.iep.edu.gr/study/mod/folder/view.php?id=95722>

ΙΕΠ. (2020), Προγράμματα και Εφαρμογές Εργαστηρίων από την Πιλοτική Εφαρμογή και Νέες Προτάσεις Φορέων, Εγώ κι Εσύ Μαζί: Εκπαίδευση στα Ανθρώπινα Δικαιώματα (Διεθνής Αμνηστία – Ελληνικό Τμήμα). Ανακτήθηκε στις 02/08/2024 από: <https://elearning.iep.edu.gr/study/mod/folder/view.php?id=19915>

ΙΕΠ. (2020), Προγράμματα και Εφαρμογές Εργαστηρίων από την Πιλοτική Εφαρμογή και Νέες Προτάσεις Φορέων, Παρατηρητήριο δικαιωμάτων στη γειτονιά μας (Out of Eden Learn – Inspired Τμήμα Ψηφιακών Συστημάτων Πανεπιστημίου Πειραιά – Ερευνητική Ομάδα CosyLlad). Ανακτήθηκε στις 02/08/2024 από: <https://elearning.iep.edu.gr/study/mod/folder/view.php?id=117210>

ΙΕΠ. (2022). Εργαστήρια δεξιοτήτων: Πρόσκληση υποβολής εκπαιδευτικών προγραμμάτων ή/ και εκπαιδευτικού υλικού. Ανακτήθηκε στις 02/08/2024 από: <https://iep.edu.gr/el/deltia-typou-genika/2022-2023>

Jónsson, Ólafur Páll, και Antonio Garces Rodriguez. 2021. Educating Democracy: Competences for a Democratic Culture. *Education, Citizenship and Social Justice* 16(1):62–77. <https://doi.org/10.1177/174619791988687330/07/2024> Ανακτήθηκε στις από: <https://journals.sagepub.com/doi/abs/10.1177/1746197919886873>

Κουσλόγλου, Ε., Πετρίδου, Ε., Μολοχίδης, Α., & Χατζηκρανιώτης, Ε. (2023). Αξιολόγηση απόψεων μαθητών Γυμνασίου ως προς τις δεξιότητες 21ου αιώνα, μετά από εφαρμογή διερευνητικών εργαστηρίων Φυσικής με ασύρματους αισθητήρες και κινητά τηλέφωνα/tablets (IB-mLab). Συνέδρια της Ελληνικής Επιστημονικής Ένωσης Τεχνολογιών Πληροφορίας & Επικοινωνιών στην Εκπαίδευση, 467-474.

Κωστάκη, Σ. Μ., & Λιναρδάκης, Μ. (2023). Ανάπτυξη εργαστήρια δεξιοτήτων Δημοτικού βασισμένα στις ΤΠΕ και αξιολόγησή τους μέσω των στάσεων των εκπαιδευτικών. *Θέματα Επιστημών Αγωγής*, 2(2), 17-41. Ανακτήθηκε στις 28/07/2024 από: <https://ejournals.epublishing.ekt.gr/index.php/thea/article/view/35212>

Lenz, C., Gebauer, B., Hladschik, P., Rus, C., & Valianatos, A. (2022). *Reference framework of competences for democratic culture-Teacher reflection tool*. Council of Europe. Ανακτήθηκε στις 09/08/2024 από: [https://books.google.gr/books?hl=el&lr=&id=nppjEAAAQBAJ&oi=fnd&pg=PP2&dq=European+Wergeland+Centre+\(2015\).+Teaching+and+Learning+for+Democratic+Culture.&ots=FgvsOe_2VY&sig=QnoZhUHB7-qQZaFOZynYRjdKZs&redir_esc=y#v=onepage&q&f=false](https://books.google.gr/books?hl=el&lr=&id=nppjEAAAQBAJ&oi=fnd&pg=PP2&dq=European+Wergeland+Centre+(2015).+Teaching+and+Learning+for+Democratic+Culture.&ots=FgvsOe_2VY&sig=QnoZhUHB7-qQZaFOZynYRjdKZs&redir_esc=y#v=onepage&q&f=false)

Μόρφη, Α. (2017). Το προφίλ του εκπαιδευτικού στο δημόσιο σχολείο: έρευνα (Διδακτορική διατριβή), Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης (ΔΠΘ), Σχολή Επιστημών Αγωγής.

Μουσούλη, Ι. (2024). Σχεδιασμός και αξιολόγηση διδακτικής παρέμβασης με βάση τις ρουτίνες σκέψης στο μάθημα της Μελέτης Περιβάλλοντος της Β' Δημοτικού (Μεταπτυχιακή διατριβή, Πανεπιστήμιο Πειραιώς). Ανακτήθηκε στις 29/07/2024 από: <https://dione.lib.unipi.gr/xmlui/handle/unipi/16199>

Moosa Rasheed, F., & Jurdi, NA (2019). Bridging the Soft-Skills Deficit Gap among Secondary Students in the UAE. *Journal of Law, Policy & Globalization*, 89, 38. Ανακτήθηκε στις 17/08/2024 από: <https://heinonline.org/HOL/LandingPage?handle=hein.journals/jawpglob89&div=6&id=&page=>

Οικουμενική Διακήρυξη των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. (1948), Το Άρθρο 26 της Οικουμενικής Διακήρυξης των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. Ανακτήθηκε στις 20/07/2024 από: <https://unric.org/el/%CE%BF%CE%B9%CE%BA%CE%BF%CF%85%CE%BC%CE%B5%CE%BD%CE%B9%CE%BA%CE%B7-%CE%B4%CE%B9%CE%B1%CE%BA%CE%B7%CF%81%CF%85%CE%BE%CE%B7-%CE%B3%CE%B9%CE%B1%CF%84%CE%B1-%CE%B1%CE%BD%CE%B8%CF%81%CF%89%CF%80%CE%B9-2/>

Offe, C. (1997). Micro-aspects of democratic theory: what makes for the deliberative competence of citizens?. In *Democracy's victory and crisis*, (pp. 81-104). Ανακτήθηκε στις 20/08/2024 από: [https://books.google.gr/books?hl=el&lr=&id=r1x4iJZglwC&oi=fnd&pg=PA81&dq=Offe,+C.+\(1997\).+Micro-aspects+of+democratic+theory:+what+makes+for+the+deliberative+competence+of+citizens%3F.+Democracy%E2%80%99s+victory+and+crisis,+81104.&ots=VmxojzSDXo&sig=6DGIbBJOT4sJOq9iCKJa6KXfeYs&redir_esc=y#v=onepage&q&f=false](https://books.google.gr/books?hl=el&lr=&id=r1x4iJZglwC&oi=fnd&pg=PA81&dq=Offe,+C.+(1997).+Micro-aspects+of+democratic+theory:+what+makes+for+the+deliberative+competence+of+citizens%3F.+Democracy%E2%80%99s+victory+and+crisis,+81104.&ots=VmxojzSDXo&sig=6DGIbBJOT4sJOq9iCKJa6KXfeYs&redir_esc=y#v=onepage&q&f=false)

Özdas, Faysal. (2018). Pre-Service Teachers' Perceptions with Regard to Teaching-Learning Processes. *Journal of Education and Learning* 7(3) 188–96. Ανακτήθηκε στις 16/08/2024 από: <https://eric.ed.gov/?id=EJ1174372>

Παπαχρήστου, Β. (2022). Ωρολόγιο Πρόγραμμα Γυμνασίου με Εργαστήρια Δεξιοτήτων. Βασίλης Παπαχρήστου. Ανακτήθηκε στις 29/07/2024 από: <https://vaspapachristou.gr/ωρολόγιο-πρόγραμμα-γυμνασίου-με-εργα/>

Prensky, M. (2014). The goal of education is becoming. *Education Week*, 33(30), 36-40. Ανακτήθηκε στις 09/08/2024 από: <http://68.77.48.18/RandD/Education%20Week/The%20Goal%20of%20Education%20Is%20Becoming%20-%20Prensky.pdf>

Project Zero's Thinking Routine Toolbox. (n.d). Ανακτήθηκε στις 30/07/2024 από: <https://pz.harvard.edu/thinking-routines#CoreThinkingRoutines>

Rao, M. (2012). Myths and truths about soft skills. *Talent Development*, 66(5), 48-51. Ανακτήθηκε στις 09/08/2024 από: https://www.researchgate.net/publication/294474326_Myths_and_truths_about_soft_skills

Robertson, E. (2008). Teacher education in a democratic society: Learning and teaching the practices of democratic participation. In *Handbook of research on teacher education* (pp. 27-44). Routledge. Ανακτήθηκε στις 01/08/2024 από: <https://www.taylorfrancis.com/chapters/edit/10.4324/9780203938690-5/teacher-education-democratic-society-emily-robertson>

Συμβούλιο της Ευρώπης. (2018). Πλαίσιο Αναφοράς Ικανοτήτων για Δημοκρατικό Πολιτισμό.

Savage, G. (2017). Neoliberalism, education and curriculum. In Gobby, Bran, Walker, Rebecca (Eds). *Powers of curriculum: sociological perspectives on education*. (pp. 143-160). Australia: Oxford University Press. Ανακτήθηκε στις 14/08/2024 από: https://www.researchgate.net/publication/320069681_Neoliberalism_education_and_curriculum

Starkey, H. (2005). Democratic education and learning. *British Journal of Sociology of Education* 26(2), 299–308. Doi: Ανακτήθηκε στις 20/08/2024 από: https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/0142569052000329200?casa_token=2yehjKiTLocAAAAA:ywATpUtvwS3QRsLK55cmsxCbIUkGQjuwn8yBi3SC2mkqOJsWa5afTgCU19CDliGcwIjad5rVjoQR&casa_token=Jdu_BBxduHIAAAA:3hBHYN3p_H2_sj3rM06V-r2Ugt7J73QgeZ_b3Mogfl-P94aPUOY-khC3ZzGS68_pfdZwclFjfgZ

Subba, D. (2014). Democratic values and democratic approach in teaching: A perspective. *American Journal of Educational Research*, 2(12), 37-40. Ανακτήθηκε στις 18/08/2024 από: [Democratic Values and Democratic Approach in Teaching: A Perspective | Request PDF](#)

Sumardi, L., Rohman, A., & Wahyudiati, D. (2020). Does the teaching and learning process in primary schools correspond to the characteristics of the 21st century learning? *International Journal of Instruction*, 13(3), 357-370. Ανακτήθηκε στις 14/08/2024 από: <https://eric.ed.gov/?id=EJ1259424>

Τοκμακίδου, Ε. (2021). Εκπαίδευση στα ανθρώπινα δικαιώματα (Δημοτικό). Εργαστήρια δεξιοτήτων ΙΕΠ. Ανακτήθηκε στις 30/07/2024 από: <https://blogs.sch.gr/edionis/files/2021/08/%CE%A4%CE%B1-%CE%B4%CE%B9%CE%BA%CE%B1%CE%B9%CF%8E%CE%BC%CE%B1%CF%84%CE%B1-%CF%84%CF%89%CE%BD-%CF%80%CE%B1%CE%B9%CE%B4%CE%B9%CF%8E%CE%BD.pdf>

Tedesco, J., Opertti, R., & Amadio, M. (2014). The curriculum debate: Why it is important today. *Prospects*, 44(4), 527-546. Ανακτήθηκε στις 16/08/2024 από: https://www.researchgate.net/publication/284950610_The_curriculum_debate_Why_it_is_important_today#fullTextFileContent

The Dakar Framework for Action: Education for All. (2000). Ανακτήθηκε στις 01/08/2024 από: <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000121147>

UNESCO. (2015). Education 2030: Incheon declaration and framework for action for the implementation of sustainable development goal 4: Ensure inclusive and equitable quality education and promote lifelong learning opportunities for all. Ανακτήθηκε στις 14/08/2024 από: <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000245656>

Υπουργική Απόφαση Φ.7/79511/ΓΔ4/2020. (2020). Εφαρμογή της πιλοτικής δράσης «Εργαστήρια Δεξιοτήτων» στην Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση. Ανακτήθηκε στις 15/07/2024 από: <https://www.e-nomothesia.gr/kat-ekpaideuse/deuterobathmia-ekpaideuse/upourgike-apophase-ph7-79511-gd4-2020.html>

Yavuz Tabak, B., & Karip, E. (2022). Democratic school culture: Investigating an educational practice of democracy in schools a study on democratic citizenship and human rights education project in Turkey. *Leadership and Policy in Schools*, 21(4), 856-875. Ανακτήθηκε στις 16/08/2024 από: <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/15700763.2020.1866019>

Yuniarto, B. (2019). Developing democratic culture through civic education. *Social Sciences & Humanities*, 27(2), 915-924. Ανακτήθηκε στις 14/08/2024 από: [http://www.pertanika.upm.edu.my/resources/files/Pertanika%20PAPERS/JSSH%20Vol.%2027%20\(2\)%20Jun.%202019/1%20JSSH-3757-2018.pdf](http://www.pertanika.upm.edu.my/resources/files/Pertanika%20PAPERS/JSSH%20Vol.%2027%20(2)%20Jun.%202019/1%20JSSH-3757-2018.pdf)

Χρηστάκης, Κ. (2018). Η εκπαίδευση και ο εκπαιδευτικός τον 21ο αιώνα. Ανακτήθηκε στις 30/07/2024 από: <https://meallamatia.gr/ekpaidefsi-kai-o-ekpaideftikos-ton-21o-aiona/>

Χριστοδούλου, Α. (2012). Αξίες της Unesco στην Εκπαίδευση του 21^{ου} αιώνα. Στο Ν. Περράκη (επιμ.), Το δικαίωμα στην εκπαίδευση. Ανακτήθηκε στις 30/07/2024 από: http://nata.webpages.auth.gr/?page_id=186

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΦΥΛΛΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Ενδεικτικό Ομαδικό Φύλλο Εργασίας 1^{ου} Εργαστηρίου

Θεματική Ενότητα: Ενδιαφέρομαι και Ενεργώ – Κοινωνική Συναίσθηση και Ευθύνη

«Η Τέχνη της Ενσυναίσθησης: Κατανοώντας και Διεκδικώντας τα Δικαιώματά μας»

Μαθησιακοί Στόχοι:

- ✓ Να κατανοήσουν τα βασικά ανθρώπινα δικαιώματα που αποτελούν θεμέλιο της δημοκρατίας.
- ✓ Να αποτυπώσουν με τον καλύτερο δυνατό τρόπο τις πληροφορίες που συλλέγουν.
- ✓ Να εξασκηθούν στην ομαδική εργασία, να ενδυναμώσουν το πνεύμα συνεργασίας και να καλλιεργήσουν το αίσθημα της υπευθυνότητας.

Περιγραφή:

Οι μαθήτριες/τες αφού παρακολουθήσουν και μελετήσουν τις διαφάνειες που έχουν δοθεί από τον/την εκπαιδευτικό στη συνέχεια θα χωριστούν σε ομάδες των 3-4 ατόμων. Η κάθε ομάδα θα αναλάβει να αναγνωρίσει και να καταγράψει τρία βασικά ανθρώπινα δικαιώματα. Για κάθε δικαίωμα, χρειάζεται να συμπληρώσουν τον παρακάτω πίνακα:

A/A	Δικαίωμα	Τι σημαίνει αυτό το δικαίωμα	Παράδειγμα από την καθημερινή ζωή
1.			
2.			
3.			

Ενδεικτικό Ατομικό Φύλλο Εργασίας 2^{ου} Εργαστηρίου

Μαθησιακοί Στόχοι:

- ✓ Να εστιάσουν και να παρατηρήσουν οι μαθητές/τριες περιπτώσεις παραβίασης δικαιωμάτων στα βίντεο.
- ✓ Να συνδέσουν τα στοιχεία που λάβανε με την καθημερινότητα τους.

Περιγραφή:

Ο/Η εκπαιδευτικός προβάλλει δυο βίντεο που σχετίζονται με την παραβίαση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων . Οι μαθητές/τριες καλούνται να εντοπίσουν στοιχεία παραβίασης δικαιωμάτων από την καθημερινή τους ζωή μέσω της εφαρμογής της ρουτίνας σκέψης «Βλέπω – Αναρωτιέμαι – Συνδέω»

<https://www.youtube.com/watch?v=BkDX8D2YUeE>

<https://gr.humanrights.com/what-are-human-rights/videos/no-torture.html>

Βλέπω	Αναρωτιέμαι	Συνδέω
<p>Γράψτε τρία γεγονότα, εικόνες ή καταστάσεις που σου έκαναν εντύπωση στα βίντεο;</p>	<p>Σημειώστε τις απορίες ή τα ερωτήματα που προέκυψαν από αυτά που παρακολουθήσατε στα βίντεο.</p>	<p>Συνδέστε με το περιεχόμενο των βίντεο με περιπτώσεις παραβίασης ανθρωπίνων δικαιωμάτων από την καθημερινή σας ζωή.</p>

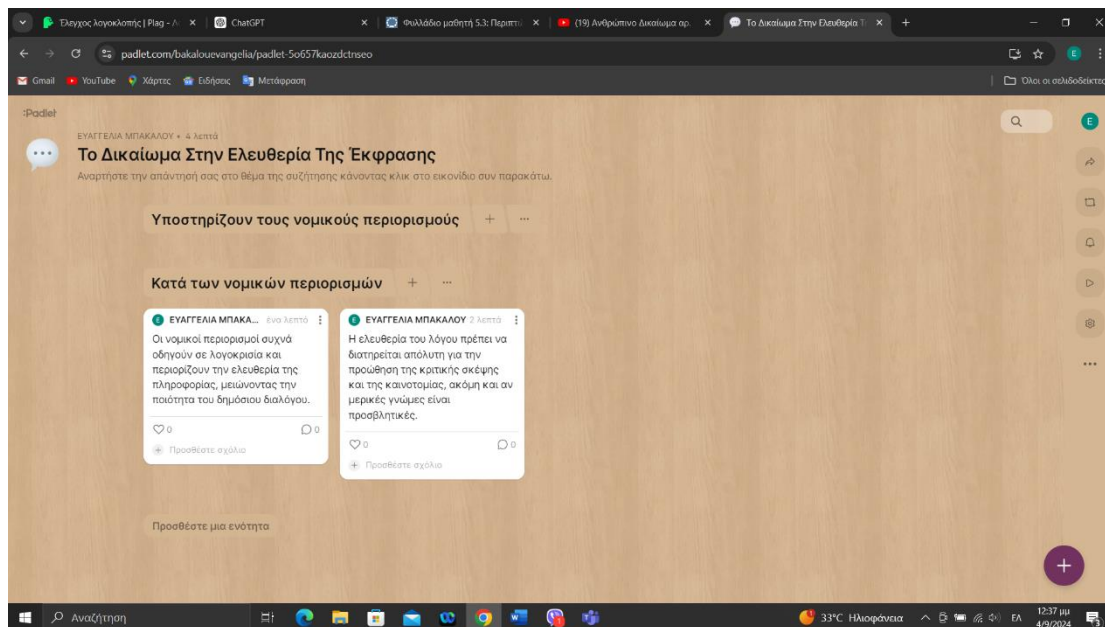
Ενδεικτικό φύλλο εργασίας 3^{ου} Εργαστηρίου

Μαθησιακοί Στόχοι:

- ✓ Να κατανοήσουν τη σημασία της ελευθερίας της έκφρασης, κατανοώντας την ως θεμελιώδες ανθρώπινο δικαίωμα.
- ✓ Να αναγνωρίσουν καταστάσεις στις οποίες η ελευθερία της έκφρασης προάγεται ή καταπατείται.
- ✓ Να ενισχύσουν την δεξιότητα συμμετοχής τους σε ομαδικές δραστηριότητες χρησιμοποιώντας ψηφιακά εργαλεία.

Περιγραφή:

Οι μαθητές/τριες με την χρήση ενός ψηφιακού εργαλείου καλούνται να διατυπώσουν τις αντιλήψεις τους.

<https://padlet.com/bakalouevangelia/padlet-50657kaozdctnseo>

Ενδεικτικό Φύλλο Εργασίας 4^{ου} Εργαστηρίου

Μαθησιακοί Στόχοι:

- ✓ Να κατανοήσουν πως οι τοπικές αρχές δύναται να διαδραματίσουν κεντρικό ρόλο στην προάσπιση και προώθηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στην κοινότητα τους.
- ✓ Να αναλύσουν τις δράσεις που εφαρμόζουν οι τοπικές αρχές για να προωθήσουν την κοινωνική δικαιοσύνη και να προάγουν τα ανθρώπινα δικαιώματα.
- ✓ Να αναπτύξουν κριτική σκέψη, αξιολογώντας τις ενέργειες των τοπικών αρχών.

Περιγραφή:

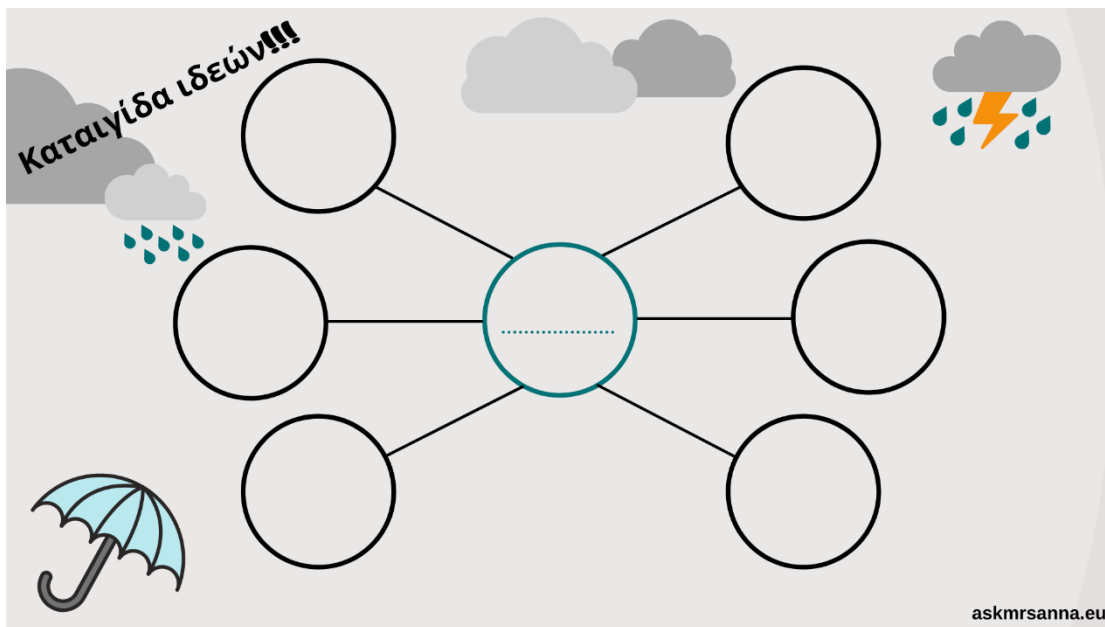
Ο/Η εκπαιδευτικός ξεκινάει με την παρουσίαση ενός πραγματικού περιστατικού όπου οι τοπικές αρχές επηρέασαν θετικά την κοινωνική δικαιοσύνη. Στη συνέχεια, οι μαθητές/τριες αφού χωριστούν σε μικρές ομάδες, συμμετέχουν σε μια διαδικασία καταγισμού ιδεών. Καλούνται να προτείνουν βελτιώσεις στις δράσεις των τοπικών αρχών για την προάσπιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

ΜΙΑ ΣΤΕΓΗ ΓΙΑ ΟΛΟΥΣ

Ο δήμος Αθηναίων, ο μεγαλύτερος δήμος της χώρας, έχει έρθει αντιμέτωπος τα τελευταία έτη με το πρόβλημα της αστεγίας. Χιλιάδες άνθρωποι βρέθηκαν στο δρόμο, κυρίως έπειτα από την μεγάλη οικονομική κρίση, αντιμετωπίζοντας ακραίες καιρικές συνθήκες, κοινωνικό αποκλεισμό, σοβαρά προβλήματα υγείας κ.α. Η ανάγκη για άμεση και αποτελεσματική βοήθεια ήταν επιτακτική, έτσι ώστε να διασφαλιστεί η ανθρώπινη αξιοπρέπεια και η προάσπιση των δικαιωμάτων των αστέγων.

Ο Δήμος Αθηναίων, σε συνεργασία με την Μη Κυβερνητική Οργάνωση (ΜΚΟ) «Γιατροί του Κόσμου», προχώρησε στη δημιουργία ενός υπνωτηρίου αστέγων που λειτουργεί στο κέντρο της Αθήνας. Το υπνωτήριο λειτουργεί όλες τις ημέρες του χρόνου με στόχο την κάλυψη

επειγουσών στεγαστικών και βιοτικών αναγκών των αστέγων έχοντας απώτερο στόχο την ενίσχυση της κοινωνικής ένταξης των αστέγων μέσα από την παροχή ολοκληρωμένων ψυχοκοινωνικών προγραμμάτων υποστήριξης. Η δομή φιλοξενίας μπορεί να φιλοξενήσει έναν συγκεκριμένο αριθμό ατόμων προσφέροντας τους κρεβάτι, ζεστό φαγητό και βασικές υπηρεσίες υγιεινής.

Ενδεικτικό Φύλλο Εργασίας 5^{ου} Εργαστηρίου

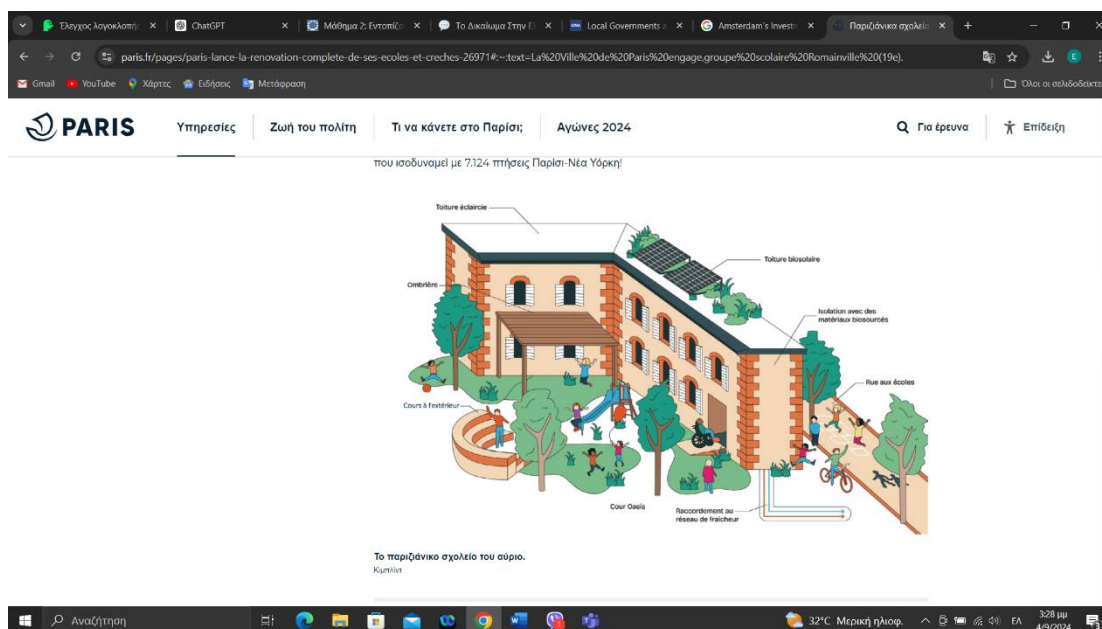
Μαθησιακοί Στόχοι:

- ✓ Να κατανοήσουν τον ρόλο της τοπικής αυτοδιοίκησης στην υπεράσπιση των δικαιωμάτων των μαθητών αλλά και στην βελτίωση του σχολικού περιβάλλοντος.
- ✓ Να εξασκηθούν στην ανάλυση και στην αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των δράσεων της τοπικής αυτοδιοίκησης σχετικά με τη βελτίωση των σχολικών υποδομών και την υλοποίηση εκπαιδευτικών προγραμμάτων.

Περιγραφή:

Ο/Η εκπαιδευτικός διαβάζει απόσπασμα από ένα άρθρο που δείχνει έναν πραγματικό τρόπο με τον οποίο η τοπική αυτοδιοίκηση προστάτευσε ή βελτίωσε τα δικαιώματα των μαθητών, όπως η βελτίωση των σχολικών υποδομών.

Οι μαθητές/τριες χρησιμοποιούν το Google Forms για να συμπληρώσουν ένα ερωτηματολόγιο που βασίζεται στη ρουτίνα σκέψης «Παίρνω Θέση». Οι ερωτήσεις επικεντρώνονται στο κατά πόσο συμφωνούν ή διαφωνούν με συγκεκριμένες δράσεις της τοπικής αυτοδιοίκησης και γιατί.

«Παριζιάνικα σχολεία και παιδικοί σταθμοί θα ανακαινιστούν πλήρως»

[https://www.paris.fr/pages/paris-lance-la-renovation-complete-de-ses-ecoles-et-creches-26971#:~:text=La%20Ville%20de%20Paris%20engage,groupe%20scolaire%20Romainville%20\(19e\).](https://www.paris.fr/pages/paris-lance-la-renovation-complete-de-ses-ecoles-et-creches-26971#:~:text=La%20Ville%20de%20Paris%20engage,groupe%20scolaire%20Romainville%20(19e).)

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ:

1. Πιστεύετε ότι η τοπική αυτοδιοίκηση υπερασπίζεται αποτελεσματικά τα δικαιώματά σας ως μαθητές;
  - α) Ναι, υπερασπίζεται τα δικαιώματά μας
  - β) Όχι, δεν υπερασπίζεται τα δικαιώματά μας
  - γ) Δεν είμαι σίγουρος/η

Αιτιολογήστε την απάντησή σας.....

2. Πιστεύετε ότι η τοπική αυτοδιοίκηση λαμβάνει υπόψη της τη γνώμη των μαθητών όταν αποφασίζει για σχολικά θέματα;
  - α) Ναι, οι δράσεις λαμβάνονται αφού διερευνηθούν τις ανάγκες των μαθητών

β) Όχι, δεν τις λαμβάνουν υπόψη τους

γ) Δεν είμαι σίγουρος/η

Αιτιολογήστε την απάντησή σας.....

3. Πιστεύετε ότι η τοπική αυτοδιοίκηση προσφέρει επαρκείς πόρους για την στήριξη των μαθητών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες;

α) Ναι, προσφέρει επαρκείς πόρους

β) Όχι, δεν προσφέρει επαρκείς πόρους

γ) Δεν είμαι σίγουρος/η

Αιτιολογήστε την απάντησή σας.....

Ενδεικτικό Φύλλο Εργασίας 6ου Εργαστηρίου

Μαθησιακοί Στόχοι:

- ✓ Να εξασκηθούν στην παρατήρηση του σχολικού τους περιβάλλοντος, εστιάζοντας σε λεπτομέρειες που επηρεάζουν την καθημερινότητα τους και τα δικαιώματά τους ως μαθητές.
- ✓ Να εξασκηθούν στην καταγραφή των παρατηρήσεών τους και να συνθέσουν προτάσεις βελτίωσης.

Περιγραφή:

Οι μαθητές/τριες κάνουν μια περιήγηση στην κοινότητα του σχολείου, όπως στους διαδρόμους, στους κοινόχρηστους χώρους, στην αυλή, παρατηρώντας με προσοχή το περιβάλλον. Επικεντρώνονται σε σημεία που σχετίζονται με την καθημερινότητα τους στο χώρο του σχολείου, όπως χώρους για αθλητικές ή καλλιτεχνικές δραστηριότητες, χώρους πρόσβασης για άτομα με ειδικές ανάγκες, γενικότερα χώροι που χρειάζονται βελτίωση κ.α. Στη συνέχεια, χωρισμένοι σε ομάδες, καταγράφουν τα στοιχεία που παρατήρησαν κατά την περιήγηση. Περιγράφουν κάθε στοιχείο χρησιμοποιώντας επίθετα και φράσεις που αποδίδουν την αίσθηση που τους δημιούργησε η περιήγηση. Εξηγούν πως αυτά τα στοιχεία επηρεάζουν τη σχολική κοινότητα και προτείνουν πρακτικές λύσεις για τη βελτίωση του περιβάλλοντος.

Εικόνα Παρατήρησης	Περιγραφή	Πως επηρεάζει τη σχολική κοινότητα	Πρόταση Βελτίωσης
Εικόνα 1			
Εικόνα 2			
Εικόνα 3			
Εικόνα 4			

Ενδεικτικό Φύλλο Εργασίας 7ου Εργαστηρίου

Μαθησιακοί Στόχοι:

- ✓ Να αναπτύξουν την ικανότητα της ενσυναίσθησης μπαίνοντας στην θέση του άλλου και κατανοώντας τις ανάγκες, τα συναισθήματα και τις επιθυμίες τους.
- ✓ Να εμβαθύνουν στην κατανόηση των καθημερινών ζητημάτων που αφορούν το σύνολο της σχολικής κοινότητας, όπως η ισότητα, η πρόσβαση, η ελευθερία του λόγου κ.α

Περιγραφή:

Οι μαθητές/τριες δημιουργούν σύντομες ιστορίες που απεικονίζουν διαφορετικές προσεγγίσεις σε ζητήματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων που σχετίζονται με την κοινότητα του σχολείου. Κάθε ομάδα αναλαμβάνει έναν διαφορετικό ρόλο, (όπως, μαθητής, εκπαιδευτικός, γονέας, διεύθυνση σχολείου).

Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΜΑΘΗΤΗ

Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ

Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗ

Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΩΝ ΓΟΝΕΩΝ

